

SYMBOLE NARODOWE
– INSTRUKCJA OBSŁUGI s. 18

ABP DEPO: DLACZEGO
CZCIMY MARYJĘ? s. 10

FRANCISZEK WOBEC
ROSYJSKIEJ NAPAŚCI s. 38



01.05.2022

nr 18 (861)

cena 5 zł
(w tym 8% VAT)

NR INDEKSU 205 109

ISSN 1734-9079

www.idziemy.pl

idziemy

Z naszą Królową s. 12



#mojaflaga

Świętujemy
Razem

2 maja



Wywiesz
Flagę!

Dzień Flagi RP

włącz się do akcji:

www.niepodlegla.gov.pl



Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa



ks. Henryk Zieliński

To nie prima aprilis

Za Królową Polski Maryja została oficjalnie uznana w ślubach króla Jana Kazimierza, złożonych w katedrze lwowskiej w 1656 r. Było to 1 kwietnia! Dlatego więc teraz świętujemy to wydarzenie w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja?

Przez stulecia świętowanie obydwu rocznic odbywało się oddzielnie. Po rozbiorach zostało zakazane, szczególnie w zaborze rosyjskim i pruskim. Rosjanie, widząc odwoływanie się do Matki Bożej w czasie konfederacji barskiej i powstań narodowych, nazywali Ją „największą polską rewolucjonistką”. Jej obraz jasnogórski traktowali jako nasze zastępcze godło. Nawet w okresach politycznej odwilży nie zgadzali się na wznoszenie świątyń pod wezwaniem maryjnym. Jeszcze przed powstaniem styczniowym car, usłyszawszy, że Polacy chcą budować w Warszawie kościół pod wezwaniem Matki Bożej, odpowiedział: „Może być pod wezwaniem wszystkich świętych, tylko nie Matki Bożej”. Tym sposobem mamy w Warszawie świątynię „Wszystkich Świętych”. W samej archidiecezji lwowskiej i diecezji przemyskiej, które znalazły się w zaborze austriackim, święto ku czci Matki Bożej Królowej Korony Polskiej jeszcze na początku XX w. obchodzono w pierwszą niedzielę maja. W 1914 r. za zgodą Piusa X przeniesiono je na 2 maja.

Po odzyskaniu niepodległości biskupi polscy na czele z metropolitą lwowskim św. abp. Józefem Bilczewskim rozpoczęli starania u Stolicy Apostolskiej o przeniesienie uroczystości Matki Bożej Królowej Korony Polskiej na dzień, kiedy Polska obchodziła narodowe święto. Pius XI, który znał i kochał Polskę, w 1923 r. podjął decyzję o przeniesieniu uroczystości Matki Bożej Królowej Polski na 3 maja, a rok później rozciągnął je na całą Polskę. Jako nuncjusz apostolski (Achille Ratti) podczas bolszewickiej nawały w 1920 r. był jedynym ambasadorem, który nie opuścił Warszawy. Kiedy w 1922 r. został papieżem, kazał kaplicę w Castel Gandolfo ozdobić obrazami nawiązującymi do wiary i patriotyzmu Polaków.

Żeby zrozumieć znaczenie połączenia wspomnianych świąt, trzeba pamiętać, że odrodzona Polska znowu stała się „przedmurzem chrześcijaństwa”. Rok

1917 był czasem nie tylko zwycięstwa rewolucji bolszewickiej w Rosji, ale także bardzo gwałtownych wystąpień antykościelnych na Zachodzie, szczególnie we Włoszech i w Portugalii, w której masoneria świętowała w ten sposób dwóchsetlecie istnienia. Dochodziło do bluźnierczych manifestacji na ulicach miast, do zamachów bombowych podczas katolic-

kich nabożeństw i do profanacji świątyń. Ta antykatolicka wojna trwała jeszcze wiele lat, szczególnie w Meksyku i Hiszpanii. Źródłem ideologii, która doprowadziła do krwawych prześladowań chrześcijan, trzeba szukać w czasach sprzed rewolucji francuskiej. Wtedy bowiem powstała koncepcja skonfliktowania człowieka z Bogiem i Kościołem tak, aby w „nowoczesnym” świecie prawo Boże zostało całkowicie zastąpione przez prawa ludzkie, ogłaszane nie tylko w oderwaniu od Dekalogu, ale także od praw natury. Efektem takiego spreparowania praw człowieka, w którym prawo do życia zostaje zastąpione „prawem do aborcji”, a prawo do prawdy – „prawem do błędu i wolnego wyboru”, ma być odrzucenie Boga w imię obywatelskich swobód. Ludzie mają bronić tak pojętych „praw człowieka”, nawet przed Bogiem, jako „swoich” praw. Tym samym mają odrzucić Boga.

Łącząc świętowanie rocznicy ślubów Jana Kazimierza z rocznicą pierwszej w Europie konstytucji, Pius XI wskazał, że prawa Boże i prawa obywatelskie nie stoją w sprzeczności. W Konstytucji 3 maja znajdujemy przecież wiele zapisów o sprawiedliwości społecznej, które ponad sto lat wcześniej znalazły się w ślubach Jana Kazimierza. Właściwie rozumiane prawa człowieka nie tylko nie kolidują z prawem Bożym, ale znajdują w nim trwałe i niezmiennie podstawy. Wiara w Chrystusa, który przez Maryję Dziewicę za sprawą Ducha Świętego zstąpił z nieba i stał się człowiekiem, nie przeszkadza nam być szczęśliwymi i dobrymi obywatelami naszej ojczyzny. Przeciwnie, ona nam w tym pomaga. Świadomość przenikania się tego, co niebiańskie, z tym, co ziemskie, czemu patronuje właśnie Maryja, mobilizuje nas do odważnego wpływania na świecką codzienność naszej ojczyzny i kształtowania jej w duchu wyznawanych przez nas wartości. To ma być nasz wkład w niepodległą i sprawiedliwą Polskę.

W ten sposób potwierdzamy, że królowanie Maryi w naszej ojczyźnie i w naszym życiu to sprawa bardzo poważna – jakby nasza duchowa konstytucja – a nie jakiś tam prima aprilis.

1.05.2022 **idziemy** w numerze:

TEMAT NUMERU

Dlaczego czcimy Maryję?

– rozmowa z metropolitą częstochowskim

abp. Wacławem Depo **s. 10**

Nasza Królowa – zawierzenia

Matce Bożej **s. 12**

NA CZASIE



fol. Monika Odrobńska

Symbole narodowe – instrukcja obsługi **s. 18**

Co z koronawirusem? **s. 20**

Normalność w czasach wojny – wywiad z o. Jarosławem Krawcem OP z Kijowa **s. 34**

Jeruzal nie tylko z „Rancza” **s. 36**

Franciszek wobec rosyjskiej napaści **s. 38**

NASZE SPRAWY

Przytul jeża – relacje z nastolatkiem **s. 23**

Kto usunie kleszcza? **s. 43**

MOJA WIARA

Tydzień Biblijny – rozmowa z ks. prof. Henrykiem Witczykiem **s. 4**

Patron ludzi pracy – wspomnienie św. Józefa Rzemieślnika **s. 42**

Pieśń nadziei – Litania za Ukrainę **s. 54**

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.

E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Jak będą wyglądać tego- roczne obchody Tygodnia Biblijnego w Polsce?

Tydzień Biblijny jest odpowiedzią na apel synodu biskupów z roku 2008, aby Słowo Boże było nie tylko otaczane czcią, ale także czytane w duchu modlitewnym (lectio divina), celebrowane we wspólnocie Kościoła lokalnego, czyli diecezji i parafii (celebracja Słowa Bożego), inspirowało drogę światła, czyli podobne do drogi krzyżowej rozważania wydarzeń z działalności zmartwychwstałego Pana Jezusa w Kościele apostołskim, umacniało wiarę poprzez wspólne odkrywanie



Aplikacja „Dzieło Biblijne” jest darem dla wierzących i ludzi dobrej woli w Polsce przygotowanym przez środowisko biblistów KUL we współpracy z biblistami z całej Polski. Przez cały rok, w każdy poniedziałek są i będą w niej zamieszczane liczne materiały pomagające młodym i starszym szukać Słowa Bożego w liturgii słowa każdej niedzieli i świąt w ciągu roku A, B i C, ale także w samodzielnej lekturze innych ksiąg Pisma Świętego. Każdy, kto zapozna się z materiałami podanymi w aplikacji na III niedzielę wielkanocną, będzie mógł nieskończenie głębiej uczestniczyć w liturgii narodowego czy-

fol. arch. „Idziemy”

Tydzień Biblijny

Z ks. prof. **Henrykiem Witczykiem**, przewodniczącym Dzieła Biblijnego im. św. Jana Pawła II, rozmawia Irena Świerdzewska

w nim prawdy, która od Boga pochodzi i do Boga prowadzi w celu zbawienia człowieka.

Tym zasadniczym celem służą materiały pomocnicze, które Dzieło Biblijne z upoważnienia episkopatu Polski wysyła do wszystkich diecezji i parafii w Polsce. Są w nich odpowiednio przygotowane homilie wyjaśniające czytania liturgii słowa (na dni od 1 do 7 maja), szkice katechez biblijnych, lectio divina, celebracja Słowa Bożego, droga światła, krąg biblijny, katechezy biblijne dla dorosłych. Wszystkie one są skoncentrowane wokół hasła, jakim jest posłannictwo niesienia pokoju Chrystusowego światu.

Jak się ma do tej inicjatywy Narodowe Czytanie Pisma Świętego?

Tydzień Biblijny inauguruje VI Narodowe Czytanie Pisma Świętego, które ma służyć „otwarciu” naszych oczu i uszu na słowa Ewangelii, w których sam zmartwychwstały Pan wzywa uczniów, aby medytowali, co w prawie, u proroków i w psalmach odnosi się do Niego, do Jego Paschy – a ostatecznie do dzieła odkupienia człowieka. Ma pomagać wierzyć, że zmartwychwstały Jezus, jakkolwiek „niewidzialny”, jak w Emaus, jest rzeczywistość obecny pośród nas i działa z mocą poprzez swoją Ewangelię i całe Pismo Święte, które w istocie mówi o Nim. Centralna celebracja będzie miała miejsce w diecezji warszawsko-praskiej, w stołecznej parafii Naj-

czystsze Serca Maryi przy pl. Szembeka, gdzie 1 maja o godz. 11.00 Mszy świętej będzie przewodniczył bp Romuald Kamiński, a o godz. 12.30 odbędzie się publiczne czytanie Ewangelii św. Łukasza, z udziałem artystów, dziennikarzy, ludzi życia społecznego. Zapraszamy wszystkich do miejscowego parafialnego ogrodu.

Co zdecydowało o wyborze tegorocznego hasła: „Posłani z darem pokoju Jezusa zmartwychwstałego”?

Hasło jest inspirowane tematem roku duszpasterskiego: „Posłani w pokoju Chrystusa”, ale równie ważny jest fakt, że w Ewangelii według św. Łukasza, która jest wybrana na księgę naszych całorocznych rozważań i modlitwy, zawarte jest świadectwo o Jezusie, który posyła 72 uczniów, aby głosili Ewangelię i nieśli ludziom i rodzinom Jego pokój: „Gdy do jakiego domu wejdziecie, najpierw mówcie:

Pokój temu domowi! Jeśli tam mieszka człowiek godny pokoju, wasz pokój spocznie na nim; jeśli nie, powróci do was” (Łk 10, 5-6). Pokój to pierwszy dar Jezusa zmartwychwstałego: „Jezus stanął pośród nich

i rzekł: «Pokój wam!» – te słowa z Ewangelii (Łk 24, 36) umieściliśmy na plakacie tegorocznego Tygodnia Biblijnego.

Czy najnowsza aplikacja „Dzieło Biblijne” pomoże nam w przeżywaniu Tygodnia Biblijnego?

tania – uwielbiać Ojca Niebieskiego za Jego Słowo, które On do nas kieruje, które nas prowadzi, wlewa w nasze dusze pokój Boży, oświeca, przemienia i zbawia!

Tydzień Biblijny w Polsce obchodzimy po raz czternasty. Widać już jakiś owoc tej inicjatywy?

Są to głównie owoce duchowe. Ich oceną nie należy do mnie. Każdy z czytelników „Idziemy” może najpierw w odniesieniu do siebie samego odpowiedzieć na to pytanie. Widzialnie natomiast zmienia się nasza relacja do Pisma Świętego jako księgi niosącej nam Słowo Boże i Ducha Świętego. Powstają w diecezjach szkoły formacji biblijnej, w parafiach kręgi biblijne. Widać też wielkie zainteresowanie Słowem Bożym czytelników, do których trafiają bogate komentarze biblijne na łamach tygodników katolickich. Rozwija się Telewizyjny Uniwersytet Biblijny w TV Trwam i audycja „Szukając Słowa Bożego” w Radiu Maryja, komentarze biblijne w radiostacjach diecezjalnych. Wielki wkład w kulturę narodową mają liczne rozmowy na tematy dotyczące Pisma Świętego w programach TVP czy pięknie i z całą starannością artystyczno-duchową nagrywane i emitowane spot społeczne, który podkreśla związek narodowego czytania z naszym codziennym życiem. Angażuje ono wybitne osobistości tworzące dzisiaj polską kulturę. W imieniu organizatorów i widzów należą się im słowa podziękowań, które dzięki uprzejmości „Idziemy” pragnę do nich skierować!





fot. PAP/Mykola Kalyeniak

Wielkanoc w Kościołach wschodnich

Niedziela Zmartwychwstania w Kościele greckokatolickim oraz prawosławnym wypadła w tym roku 24 kwietnia. Uchodźcy, którzy przybyli do Polski, w przeważającej większości przynależą do tych właśnie Kościołów. Boska liturgia w rycie greckokatolickim była sprawowana tego dnia m.in. na Jasnej Górze.

W Przemyśle obchodom przewodniczył zwierzchnik grekokatolików w Polsce abp Eugeniusz Popowicz. – Dziś to do nas z grobu Bożego płyną słowa anioła: „Nie lękaj-

cie się”. Nie popadajcie w rozpacz. Śmierć nad wami już nie będzie panować, bo Chrystus przezwyciężył jej moc, a ziemi ukraińskiej przynosi radość i zmartwychwstanie – mówił metropolita przemysko-warszawski.

Biskupi grekokatolicki w Polsce w swoim orędziu wielkanocnym zwrócili uwagę, że „wojna na Ukrainie pokazuje, jak ważne jest odrodzenie moralne i duchowe społeczeństwa światowego. Jak bardzo potrzebny jest świat, w którym wartości chrześcijańskie

są na pierwszym miejscu, gdzie Bóg jest na swoim właściwym miejscu”.

– Widzimy, jak zmartwychwstanie Chrystusa dzisiaj staje się siłą, nadzieją, radością tych, którzy bronią Ukrainy, walczą i modlą się o jej zwycięstwo – powiedział z kolei w Kijowie abp Swiatosław Szewczuk, zwierzchnik Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego.

W ubiegłą niedzielę Zmartwychwstanie obchodzili również prawosławni. W liście na Wielkanoc biskupi Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego stwierdzili, że trudne zjawiska, takie jak pandemia, podziały w społeczeństwie i działania wojenne, „w świetle wiary potwierdzonej przez Zmartwychwstanie Chrystusa przemijają i nie mają znaczenia”.

Życzenia grekokatolikom oraz prawosławnym złożył przewodniczący KEP abp Stanisław Gądecki./bs

Dziękczynienie

Na Jasnej Górze 3 maja, w Uroczystość Matki Bożej Królowej Polski, biskupi uczestniczący w spotkaniu Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski i wierni będą dziękować Bogu za beatyfikację prymasa Stefana Wyszyńskiego.

Ogólnopolskie dziękczynienie odbywa się w trzech etapach w Gnieźnie, na Jasnej Górze i w Warszawie.

– Wyniesienie do chwały ołtarzy naszego pasterza kard. Stefana Wyszyńskiego stało się potwierdzeniem jego heroicznego świadectwa wierności Chrystusowi i Jego Ewangelii – mówił abp Wojciech Polak 24 kwietnia w czasie uroczystości ku czci św. Wojciecha w Gnieźnie połączonych z dziękczynieniem za beatyfikację prymasa.

W Warszawie wierni będą dziękować za beatyfikację 5 czerwca, podczas obchodzonego uroczystości Święta Dziękczynienia w Świątyni Opatrzności Bożej./bs



Krzysztof Ziemięcki

Miłosierdzie? Sprawdzam!

Tysiące pielgrzymów uczestniczyło w ubiegłą niedzielę w obchodach święta Miłosierdzia Bożego w Krakowie-Łagiewnikach. Arcybiskup Marek Jędraszewski w tamtejszym sanktuarium mówił, że najważniejsze jest, by świat uwierzył w Boże miłosierdzie.

W Łagiewnikach, gdzie znajdują się relikwie świętej Faustyny, dominowały modlitwy w jednej intencji – o pokój dla Ukrainy. Po dwóch miesiącach brutalnych walk, tysiącach mordów i zwierzęcych zachowań

czerwoonoarmistów widać, że gdy zawodzi dyplomacja, jedyne, co zostaje, to modlitwa.

Ale nie mniej ważne są czyny. W tym momencie właśnie nam, w ojczyźnie siostry Faustyny, Bóg postanowił powiedzieć: Sprawdzam! Jeśli tak często prosicie: „Dla Jego bolesnej męki miej miłosierdzie

dla nas i całego świata”, czy to samo, co mówią wasze usta, czynią też wasze dłonie? I chyba śmiało można powiedzieć, że tę część egzaminu zdaliśmy celując. Przynajmniej na razie, bo pomoc, jakiej udzieliliśmy uciekającym przed bombami, jest imponująca. Już nie tysiące, ale miliony Polaków otworzyły swoje serca na miliony potrzebujących.

Jeśli ktoś wątpił, dziś widzi prawdziwość słów: „Gdzie wzmógł się grzech, tam jeszcze obficie rozlała się łaska”.

W pierwszych dniach wojny było najciężiej. Chaos. Trzeba było zbudować sprawny system, dzięki któremu ofiary wojny otrzymają realną pomoc. A ludzi przybywało z dnia na dzień. Większość z nas nie wahała się – nie mogliśmy postąpić inaczej, widząc zapłakane dzieci i roztrzęsione mamy. Ale paradoksalnie był to najłatwiejszy czas i dla nich, i dla nas. Ten, który jest przed nami, będzie znacznie trudniejszy.

Rosja odnosi niewielkie sukcesy militarne, ale za to stosuje bardzo brutalną taktykę, zmierzając do totalnego wyniszczenia przeciwnika. Nie wiemy, do czego jeszcze mogą posunąć się Rosjanie. Możemy natomiast przypuszczać, że uciekinierów będzie więcej, bardziej strasmatyzowanych i pokaleczonych wojną. Biedni, bez pracy, za to z wieloma obciążeniami. A my

– bardziej już tym wszystkim zmęczeni, a część z nas pewnie także coraz bardziej niechętna. Specjaliści od migracji kreślą różne scenariusze, ale wszyscy mówią, że ten czas nadejdzie. Dlatego teraz z całych sił musimy modlić się nie tylko o pokój tam na Ukrainie, ale i o po-

kój w naszych sercach, byśmy się nie poddali różnym podszeptom. Bo jeśli w Donbasie rozgrywa się teraz bitwa de-

cydująca o przyszłość Ukrainy, a być może i Europy, to niebawem my będziemy pewnie musieli zdać wielki egzamin z człowieczeństwa. Oby równie celując.

Jan Paweł II został ogłoszony świętym w 2014 r. właśnie w Niedzielę Miłosierdzia Bożego. Może teraz każdego dnia wykuwa się świętość każdego z nas?

Autor jest dziennikarzem TVP

W SKRÓCIE

■ **Papież po badaniach lekarskich.** Ojciec Święty Franciszek poddał się 22 kwietnia szczegółowym badaniom lekarskim i w tym dniu nie kontynuował posługi papieskiej.

■ **Do Turcji bez paszportu.** Obywatele polscy mogą podróżować do Turcji na podstawie dowodu osobistego, nie trzeba mieć już paszportu podczas wyjazdu turystycznego trwającego maksymalnie 90 dni – poinformowała ambasada Turcji w Polsce.

■ **Premier Węgier u papieża.** Papież przyjął na audiencji Viktora Orbána. Była to pierwsza zagraniczna podróż węgierskiego premiera po wygranych wyborach parlamentarnych. Rozmawiano m.in. o wojnie na Ukrainie. Audiencja trwała 40 minut. Jak powiedział Viktor Orbán, papież podziękował Węgrom za otwarcie na ukraińskich uchodźców. Orbán zaprosił papieża na Węgry.

■ **Podsłuchiwanie Katalończyków.** Przynajmniej 65 katalońskich opozycjonistów było szpiegowanych Pegasusem i Candiru, innym narzędziem inwigilacji elektronicznej. Torontoński Citizen Lab poinformował w raporcie, że wiele wskazuje na działania rządu Hiszpanii.

■ **Zachorowali na koronawirusa.** Prezydent Finlandii Sauli Niinistö otrzymał pozytywny wynik badania na obecność koronawirusa – poinformowała kancelaria fińskiego prezydenta. Chorobę przeszedł również sekretarz papieża seniora Benedykta XVI abp Georg Gänswein, który powrócił już do zdrowia.

■ **Egzekucja po 32 latach.** Najstarszy więzień w celi śmierci w Teksasie, 78-letni Carl Wayne Buntion, został stracony w zakładzie karnym w Huntsville za zabicie policjanta z Houston podczas kontroli drogowej prawie 32 lata temu.

■ **Urodziny monarchini.** Brytyjska królowa Elżbieta II obchodziła 21 kwietnia 96. urodziny. Dzień ten spędziła prywatnie w wiejskiej posiadłości Sandringham we wschodniej Anglii, a jedynymi publicznymi obchodami był salut armatni w ciągu dnia. Elżbieta II jest najstarszym brytyjskim monarchą w historii.

■ **Nagroda dla Cichanouskiej.** Liderka białoruskiej opozycji Swiatłana Cichanouska otrzymała w holenderskim Middelburgu Nagrodę Czterech Wolności za udział w pokojowym ruchu oporu przeciwko białoruskiemu dyktatorowi Alaksandrowi Łukaszenko.

■ **Nie przez Rosję.** Nowe połączenie z Chin do Europy, uruchomione w ramach chińskiej inicjatywy Pasa i Szlaku, omija Rosję – multimodalny (kolejowy i morski) szlak transportowy z Xi'an do Mannheim w Niemczech wiedzie m.in. przez Kazachstan, Morze Kaspijskie i Morze Czarne.



foto: PAP/EPA/Claudio Perri

ŚWIĘTO MIŁOSIERDZIA W WATYKANIE

O darach Bożego miłosierdzia, którymi są radość, przebaczenie i pociecha w znużeniu, mówił papież podczas Mszy świętej w przypadające w II niedzielę wielkanocną święto Bożego Miłosierdzia. W imieniu Ojca Świętego Eucharystii przewodniczył abp Rino Fisichella, przewodniczący Papieskiej Rady ds. Nowej Ewangelizacji. Podczas liturgii modlono się po polsku: „Niech Twoje miłosierdzie, Panie, dotrze do ludów ziemi rozdartych wojną, aby dar pokoju, który płynie od Chrystusa Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego, dosięgnął serca każdego człowieka, a wśród narodów zapanowała zgoda i sprawiedliwość”.

Ojciec Święty podkreślił, że zmartwychwstały Pan, ukazując się uczniom, trzy razy mówi: „Pokój wam!”. Franciszek zachęcił do odkrycia trzech działań Bożego miłosierdzia, które dają radość, wzbudza przebaczenie i pociesza w znużeniu. Franciszek zauważył, że

uczniowie, otrzymując polecenie odpuszczania grzechów, stają się szafarzami Bożego miłosierdzia. „Dzisiaj, i zawsze w Kościele, przebaczenie musi dotrzeć do nas w ten sposób, poprzez pokorną dobroć miłosiernego spowiednika, który wie, że nie jest posiadaczem jakiejś władzy, ale kanałem miłosierdzia, który wylewa na innych przebaczenie, z którego sam najpierw skorzystał” – powiedział. W Mszy świętej wzięło udział czterystu misjonarzy miłosierdzia, którzy biorą udział w Światowym Spotkaniu Misjonarzy Miłosierdzia.

Po Mszy papież odmówił z wiernymi modlitwę „Regina Coeli”, podczas której wyraził współczucie poszkodowanym w katastrofach w kopalniach w Polsce oraz pobłogosławił inicjatywę „Dzień Dobra” organizowanej przez Caritas Polska. Kolejny raz apelował o pokój na Ukrainie.

POMOC Z USA

Prezydent USA Joe Biden ogłosił nowy pakiet pomocy wojskowej dla Ukrainy, zawierający m.in. dziesiątki haubic i 144 tys. pocisków do nich. Wartość pakietu to 800 mln USD. Dodatkowo zapowiedział wypłatę kolejnej transzy pomocy finansowej dla rządu w Kijowie w wysokości 500 mln USD i wezwał Kongres do udostępnienia kolejnych funduszy na pomoc dla Ukrainy. Biden ogłosił także, że rosyjskie statki nie będą miały wstępu do amerykańskich portów. Podobne restrykcje ogłosiły wcześniej UE i Wielka Brytania.



foto: PAP/EPA/Yuri Gribas

W ROCZNICĘ MASAKRY

Trzy lata temu w niedzielę wielkanocną jednocześnie w sześciu miejscach – w trzech kościołach podczas Mszy świętych i w trzech hotelach Sri Lanki – doszło do zamachów terrorystycznych, w wyniku których zginęło 250 osób, w tym 49 obywateli, a 500 zostało rannych. W rocznicę masakry katolicki arcybiskup Kolombo oraz buddyjski mnich przed kościołem św. Antoniego w Kochchikade zapalili świece w hołdzie ofiarom zama-

chów. Abp Malcolm Ranjith celebrował później Mszę w intencji ofiar zbrodni.



foto: PAP/EPA/Chamika Karunaratne

fot. PAP/EPA/Sergey Dolzhenko



WIELKANOC PODCZAS WOJNY

Tęgoroczna Wielkanoc na Ukrainie, obchodzona zgodnie z kalendarzem juliańskim 24 kwietnia, przeżywana była w kraju ogarniętym od dwóch miesięcy krwawą wojną, rozpętaną przez Rosję, i przebiegała w wielu miejscach pod znakiem ciężkich walk, nalo-tów, ostrzeliwań i licznych ofiar wśród ludzi. – W Wielkanoc prosimy Boga o wielką łaskę: by nastąpił wielki dzień, kiedy na Ukrainie zapanuje pokój, a wraz z nim wieczna zgoda i pomyślność – powiedział prezydent Ukrainy Wołodymyr Zelenski w odezwie do narodu z okazji świąt wielkanocnych.

– Nad doliną łez, którą jest dziś nasza ukraińska ziemia, słyhać z nieba wołanie o zwycięstwo: Chrystus zmartwychwstał! Dziś nad pło-

nącym Donbasem i południem Ukrainy, gdzie trwa wojna, gdzie płoną stanowiska naszych żołnierzy, niebo ogłasza Ukrainie i światu: Chrystus zmartwychwstał! – powiedział podczas kazania w kijowskim soborze patriarchalnym Zmartwychwstania Chrystusa abp Swiatosław Szewczuk, zwierzchnik grekokatolików. Mimo wojny w modlitwach w cerkwiach uczestniczyło tysiące wiernych. Patriarcha ekumeniczny Konstantynopola Bartłomiej I wezwał w Stambule do natychmiastowego zakończenia wojny w Ukrainie, która godzi w godność człowieka i jest prowokacyjnym pogwałceniem Bożego przykazania miłości bliźniego. Na zdjęciu wierni w katedrze św. Włodzimie-rza w Kijowie.

WOJENNE STRATY



fot. PAP/EPA/Oleg Petrasjuk

Do tej pory w wyniku rosyjskiej inwazji uszkodzeniu lub zniszczeniu uległo blisko 30 proc.

ukraińskiej infrastruktury drogowej. Strona ukraińska szacuje poniesione tu straty na 100 mld dolarów – poinformował minister infrastruktury Ołeksandr Kubakow i dodał, że globalne zniszczenia – począwszy od infrastruktury drogowej po domy i inne budynki – sięgnęły do tej pory nawet 500 miliardów dolarów. Inwazja, rozpoczęta przez Rosję w lutym, dotknęła od 20 do 30 proc. całej infrastruktury drogowej Ukrainy, uszkodzonej w różnym stopniu. Zniszczone zostało ponad 300 mostów na drogach krajowych, a ponad 8 tys. km dróg wymaga naprawy lub odbudowy. Wyszczególnionych zostało dziesiątki mostów kolejowych.

ZAMIESZKI W SZWECJI

Podejrzewamy, że wśród uczestników zamieszek są członkowie grup przestępczych – oznajmił szef szwedzkiej policji Anders Thornberg. W Szwecji od kilku dni dochodzi do ataków na policję po spaleniu Koranu przez Rasmusa Paludana z duńskiej antymuzułmańskiej partii.

W imigranckich dzielnicach Norrkoepingu, Linkoepingu, Sztokholmu, Malmoe oraz Landskrony rannych zostało 26 policjantów, a także 14 innych osób. Grupy liczące średnio 200 młodych mężczyzn zniszczyły 20 policyjnych pojazdów, spłonęło kilka radiowozów. W związku z atakami do tej pory zatrzymano 44 osoby.



fot. PAP/EPA/Johan Nilsson

Zamieszki na przedmieściach szwedzkich miast pokazują, jak ważna jest integracja migrantów w naszym społeczeństwie. Tęgo, niestety, zabrakło – mówi rozmowie z Radiem Watykańskim kard. Anders Arborelius, biskup Sztokholmu.

■ **Zamach w meczecie.** 33 osoby zginęły, a 43 zostały ranne w wyniku zamachu bombowego na szyicki meczet w mieście Mazar-i-Szarif na północy Afganistanu.

■ **Z Angoli do Włoch.** Włochy zawarły porozumienie z Angolą w sprawie zwiększenia dostaw gazu. To kolejny krok rządu w Rzymie mający na celu redukcję uzależnienia od gazu z Rosji.

■ **Zadłużeni Holendrzy.** Ponad 600 tys. gospodarstw domowych w Holandii nie radzi sobie z długami – podała tamtejsza Rada Zdrowia Publicznego i Społeczeństwa (RVS). W ocenie RVS rząd musi szybko stworzyć fundusz, za pomocą którego pomoże spłacić zobowiązania obywateli.

■ **Z Rosji do Węgier.** Węgry otrzymały kolejną porcję paliwa nuklearnego z Rosji dla elektrowni atomowej w Paksu – poinformował szef węgierskiej dyplomacji Peter Szijarto.

■ **Mogli opuścić domy.** Władze Szanghaju zezwoliły 4 milionom ludzi na opuszczenie domów, ponieważ przepisy dotyczące koronawirusa, które spowodowały wprowadzenie lockdownu w największym mieście Chin, zostały złagodzone, także niektóre fabryki wznowiły pracę.

■ **Śmierć kardynała.** W wieku 89 lat zmarł w Rzymie były przewodniczący Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, pochodzący z Meksyku kard. Javier Lozano Barragán.

■ **Zatrzymanie statku.** Grecja zatrzymała rosyjski tankowiec u wybrzeży wyspy Eubea w ramach sankcji Unii Europejskiej, nałożonych na Moskwę w związku z jej inwazją na Ukrainę. Statek „Pegas” o wadze 115 500 ton, pływający pod rosyjską banderą, z 19 rosyjskimi członkami załogi na pokładzie, został przejęty w pobliżu Karystos na południowym wybrzeżu Eubei.

■ **Bez Rosji i Białorusi.** Oficjalne uroczystości wyzwolenia obozu koncentracyjnego Mauthausen 15 maja odbędą się w tym roku bez ambasadorów Rosji i Białorusi; zostali oni poproszeni przez organizatorów, by nie uczestniczyli w ceremonii z uwagi na rosyjską wojnę przeciw Ukrainie.

■ **Groźny incydent.** Brytyjska policja aresztowała 29-letniego uzbrojonego w nóż mężczyznę, który próbował zaatakować dwóch funkcjonariuszy Policji Ministerstwa Obrony nieopodal oficjalnej rezydencji premiera Borisa Johnsona w centrum Londynu.

■ **Tragedia w Nigerii.** Ponad 50 osób zginęło, a wiele zostało rannych, gdy eksplozja wstrząsnęła nielegalną rafinerią ropy naftowej w południowo-wschodniej Nigerii. Liczba ofiar śmiertelnych może przekroczyć 100, pożar bowiem rozprzestrzenił się na pobliskie nieruchomości.

Serwis przygotowany na podstawie PAP, KAI i RV



Anna Meetschen

Gdzie ta *communio*?

Z tygodnia na tydzień narastają obawy wspólnoty Kościoła powszechnego co do jego *communio* w związku z kolejnymi etapami tzw. drogi synodalnej i wypowiedziami niemieckich hierarchów. Swoje zaniepokojenie drogą, jaką od ponad dwóch lat podąża Kościół w Niemczech, wyraża coraz więcej biskupów z całego świata.

Ale droga protestantyzacji Kościoła katolickiego u naszych sąsiadów zza Odry trwa dużo dłużej niż oficjalny proces drogi synodalnej. Przed zgubną drogą Kościoła w Niemczech przestrzegał już papież Benedykt XVI podczas podróży apostolskiej do swojej ojczyzny w 2006 r., już wtedy bowiem ten Kościół lokalny borykał się z poważnymi problemami.

Z kolei papież Franciszek napisał w 2019 r. list „Do pielgrzymującego Ludu Bożego w Niemczech”, w którym zaapelował o jedność niemieckich katolików z Kościołem powszechnym. Teraz, kiedy to byli i obecni przewodniczący niemieckiego Episkopatu, a więc kard. Marx i bp Bätzing ukazują postulaty tzw. drogi synodalnej jako wzór zmian dla całego Kościoła katolickiego, sytuacja staje się bardzo poważna, gdyż zagraża jedności kościelnej.

Wiemy z historii, czym może się skończyć. Padające z różnych stron głosy o schizmie nie są już odosobnione. Po tym, jak

najpierw Konferencja Episkopatu Ukrainy, następnie przewodniczący polskiego episkopatu, a później Konferencja Episkopatu Skandynawii skierowali listy braterskiej troski do biskupów niemieckich, w ostatnich dniach brater-

ski list otwarty do swoich niemieckich braci w biskupstwie podpisało czterech kardynałów i ponad osiemdziesięciu biskupów z całego świata, którzy wyrazili swoje obawy co do schizmy grożącej Kościołowi w Niemczech.

W odpowiedzi na ten ostatni list przewodniczący niemieckiego Episkopatu napisał, że „w naszej drodze nie kierujemy się tymczasową socjologią czy ideologią świecką, ale centralnym źródłem poznania wiary, jakim są Pismo Święte i Tradycja, Magisterium Kościoła i teologia, a także zmysł wiernych i znaki czasu, interpretowane w świetle Ewangelii”.

Niestety, patrząc na ustalenia tzw. drogi synodalnej w kwestii wyświęcania kobiet, błogosławienia związków homoseksualnych czy zniesienia celibatu kapłańskiego trudno poczytywać słowa bp. Bätzinga za wiarygodne. Na jego wypowiedź zareagował na antenie EWTN kard. Kurt Koch, przewodniczący Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijan, mówiąc, że „za krytyką postulatów drogi synodalnej kryją się uzasadnione obawy, które należy potraktować poważnie”. Dodał, że to, co Ojciec Święty i co biskupi

niemieccy rozumieją pod pojęciem drogi synodalnej, to są dwa różne znaczenia. „Nie uważam ich za tożsame. Dla Papieża synodalność jest (...) wydarzeniem duchowym. To znaczy, że zaprasza nas do słuchania siebie nawzajem, a słuchając siebie nawzajem, do słuchania Ducha Świętego – co chce On nam powiedzieć”, stwierdził kard. Koch. Według papieża – o czym pisał w Liście do niemieckich katolików – głoszenie wiary jest pierwszą i właściwą misją Kościoła, a zatem musi być ono także celem drogi synodalnej.

Tymczasem biskupi niemieccy przygotowują się do swojej wizyty *ad limina apostolorum* w listopadzie br. Natomiast na 8–10 września zaplanowane zostało czwarte zgromadzenie plenarne tzw. drogi synodalnej. Z pewnością będzie to

głównym tematem ich spotkania z Ojcem Świętym. A następca św. Piotra nawet ostatnio wyraził swoje zdystansowanie wobec tego procesu podczas audienencji prywatnej udzielonej przewodniczącemu polskiego episkopatu. Zresztą, niektórzy zarzucili abp. Gądeckiemu niepotrzebne wtrącanie się w wewnętrzne sprawy innego episkopatu, narażając na szwank dobre relacje braterskie między sąsiednimi Kościołami lokalnymi. Ale takie zdanie mogły wyrazić jedynie osoby nieświadome tego, że istnieje coś takiego jak kolegialna troska biskupów o cały Kościół. Może warto sięgnąć po dokumenty Soboru Watykańskiego II, które o tej kolegialności dobitnie mówią.

Polak biskupem w Ekwadorze

Polski duchowny od dwudziestu lat pracujący w Ekwadorze został biskupem tamtejszej diecezji Daule. 52-letni ks. Krzysztof Kudławiec pochodzi z diecezji rzeszowskiej.

Nowy biskup urodził się 19 września 1969 r. w Gorlicach-Gliniku Mariampolskim. Studiował teologię na ówczesnej Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął w 1995 r. jako kapłan diecezji rzeszowskiej. Był wikariuszem parafialnym i studiował misjologię.

Od dwudziestu lat jest misjonarzem w Ekwadorze. Ostatnio był proboszczem parafii św. Franciszka z Asyżu, wikariuszem biskupim i dyrektorem Papieskich Dzieł Misyjnych w archidiecezji Portoviejo./ws

Rosja wydała księdza

Władze Federacji Rosyjskiej wydalili proboszcza moskiewskiej parafii świętych Piotra i Pawła ks. Fernanda Verę, nakazując mu opuścić kraj w ciągu 24 godzin. Meksykańskiemu proboszczowi, należącemu do Opus Dei, który posługiwał w Rosji od siedmiu lat, bez żadnego wyjaśnienia cofnięto pozwolenie na pobyt, dając tylko jeden dzień na powrót do kraju.

Jak komentowali wierni, „ks. Fernando ma zwyczaj nazywania rzeczy po imieniu, ale dziś w naszym kraju nie jest to uważane za cnotę obywatelską. Nawet przy zachowaniu należytej ostrożności trudno dziś nie popaść w przestępstwo «zniesławienia władz i wojska», nawet jeśli wspomina się tylko o «wojnie» toczącej się na Ukrainie”. O ile obywatelom Rosji grozi za to wysoka grzywna, a nawet areszt i więzienie, o tyle dla misjonarza z zagranicy oznacza to utratę prawa do pozostania na swoim stanowisku, bez zachowania 48-godzinnego okresu wypowiedzenia, który przysługuje dyplomatom w przypadku wydalenia./ws



Dariusz Kowalczyk SJ

Garść refleksji poświętecznych

Czas świąteczny spędziłem w Polsce, z rodziną. Z różnych stron słyszałem, że kościoły wypełniły się wiernymi, jak przed COVID-em, a niektórzy mieli nawet wrażenie, że jeszcze bardziej. To cieszy. Od dawna twierdzę, że ci, którzy pretendują do pisania o Kościele w Polsce, powinni pochodzić po kościołach w Wielkim Tygodniu, popatrzyć na tłumy uczestniczące w długich liturgiach Wielkiego Tygodnia, aby zrozumieć, czym jest katolicyzm i jaka jest misja Kościoła. Wielkanoc pokazuje nam, że Kościół to ludzie, którzy wierzą, że Chrystus umarł i zmartwychwstał i że w tym wydarzeniu Bóg nieodwołalnie zaprosił człowieka do życia wiecznego. Kto tego nie rozumie, nie czuje, ten, zamiast pisać o żywej katolickiej wierze, która od dwóch tysięcy lat gromadzi ludzi, będzie powtarzał stereotypowe, „postępowe” opinie o kryzysie Kościoła, który powinien się zreformować.

Nie wiem, jak Wielki Tydzień przeżyli katolicy w Niemczech. Wiem jednak, że Niemcy chcą reformować Kościół. Swoją drogą, skąd w tym narodzie tak mocne przekonanie, że jest predestynowany do zmieniania świata, w tym życia innych narodów, a nawet Kościoła? To, co różne środowiska w ramach tzw. drogi synodalnej w Niemczech mówią o potrzebnych – ich zdaniem – zmianach w katolickiej doktrynie, pozwala stwierdzić, że w gruncie rzeczy mamy do czynienia z pełzającą herezją i schizmą. Szczególnie aktywni są ci, którzy wprost głoszą, że biblijna antropolo-

gia nie jest już aktualna i powinna być zastąpiona „nauką” gender/LGBT. Organizują uroczyste błogosławienie par LGBT w świątyniach, ale można się domyślać, że ich celem, póki co ukrytym, jest wprowadzenie sakramentalnych małżeństw LGBT. Ktoś kiedyś za-

żartował, że heteroseksualne pary wolą żyć na kocią łapę, bo – jak same mówią – „papier” im niepotrzebny, a ślubu domagać się będą jedynie homoseksualiści. Synod niemiecki jednak nie żartuje. Dziwi w tej sytuacji brak wyraźnej reakcji Stolicy Apostolskiej.

Ale raczej nie o tym rozmawiano przy świątecznych stołach w Polsce. Zapewne rozmawiano przede wszystkim o sprawach rodzinnych, nie mogło jednak zabraknąć tematu wojny na Ukrainie, tym bardziej że w wielu

Polacy są dumni z tego, że jak do tej pory prawie trzy miliony uchodźców z Ukrainy znalazło w Polsce schronienie.

domach pojawili się goście, uchodźcy z Ukrainy. Znajoma z południa Polski przyjęła dwie Ukrainki z dziećmi. Jednak przedstawicielka organizacji koordynującej całą sprawę zwróciła uwagę, że w domu są dwa psy i trzeba by je umieścić gdzie indziej. Znajoma odmówiła pozbycia się psów. Więc Ukrainki przeniesiono do innego domu. Inni znajomi mieli sprzedać jednorodzinną dom, ale wstrzymali się z tym i udostępnili dom uchodźcom. Na plebanii rodzinnej parafii też mieszkają Ukraińcy. Podczas liturgii wigilii paschalnej ewangelia była czytana po polsku i po ukraińsku. W poświęteczny wtorek jechałem pociągiem z Mińska Mazowieckiego do Warszawy. Naprzeciwko siedziała Ukrainka z mniej więcej dziesięcioletnim synem. Obok dwie inne Ukrainki. Sprawdzającemu bilety konduktorowi pokazały ukraińskie dowody.

Polacy są dumni z tego, że jak do tej pory prawie trzy miliony uchodźców z Ukrainy znalazło w Polsce schronienie. Z drugiej strony z niepokojem zastanawiają się, co będzie, jeśli wojna szybko się nie skończy, a liczba Ukraińców w Polsce wciąż będzie ro-

śla. Tym bardziej martwi postawa władz UE, które nie tylko nie wspomagają Polscy specjalnymi funduszami na uchodźców, ale nękają nas jakimś niepraworządymi, zideologizowanymi karami, już to za elektrownię Turów, już to za reformę sądownictwa. W tych antypolskich działaniach Unia jest inspirowana i wspierana przez totalną opozycję. Wiele oszczerstw

pada na Polskę w związku z sytuacją na granicy z Białorusią, gdzie Łukaszenka wciąż nie ustaje w wysiłkach,

by destabilizować sytuację. Znajoma Włoszka opowiadała mi, że jej znajoma, słysząc, jak Polacy pomagają Ukraińcom, stwierdziła: „Ale czarnych uchodźców nie chcą wpuszczać”. Ale cóż się dziwić Włoszce, skoro tego rodzaju kłamstwa są tworzone przez takich ludzi jak europolska Ochojska?

Powrót miałem z przegadaniem. Staliśmy na pasie startowym trzy godziny. Ponoć tym razem nie z powodu strajku kontrolerów na Okęciu, ale z powodu bomby, która miała znajdować się w samolocie, który przyleciał z Dubaju. Mimo wszystko dotarliśmy do Rzymu. Deszczowego i chłodnego jak na tę porę roku. Gdzie się podziało globalne ocieplenie?

dkowalczyk@jezuici.pl

Author jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Zwycięstwo Macrona

W niedzielnej drugiej turze wyborów prezydenckich we Francji zwyciężył ubiegający się o reelekcję prezydent Emmanuel Macron, uzyskując 57,6 proc. głosów. Na szefową Zjednoczenia Narodowego Marine Le Pen zagłosowało 42,4 proc. wyborców – wynika z sondażowych rezultatów, podanych przez Instytut Elabe i SFR dla stacji BFM TV z godz. 20.00, tuż po zamknięciu lokali wyborczych. Instytut Ifop podaje w swoich szacunkach, że Macron wygrał wybory, uzyskując 58 proc. głosów, a na Le Pen głosowało 42 proc. wyborców. Frekwencja wyborcza wyniosła 72 proc. i była najniższa od 1969 r./wś

Bez współpracy z Cyrylem

Dyrektor wykonawczy niemieckiej katolickiej organizacji pomocy dla Europy Wschodniej Renovabis, Thomas Schwartz, nie wyobraża już sobie współpracy z rosyjskim patriarchą prawosławnym Cyrylem – stwierdził w wywiadzie dla „Verlagsgruppe Bistumspreste”. Schwartz zakwestionował również możliwość współpracy z Patriarchatem Moskiewskim, którego zwierzchnikiem jest Cyryl. Wskazał, że warunkiem udzielenia pomocy ze strony niemieckiego Kościoła katolickiego jest wspólnota wartości./wś

REKLAMA

Sięgnij po biblijne rozważania różańcowe w drodze



www.wdrodze.pl

Co jest podstawą pobożności maryjnej w Kościele katolickim?

Źródła duchowości i pobożności maryjnej wynikają z przesłania płynącego z Pisma Świętego i Tradycji wiary Kościoła. Księga Rodzaju wskazuje na tajemnicę zniszczenia szatana – Maryja jest zapowiadana „Niewiastą depczącą głowę węża”, „ojca kłamstwa i grzechu”, a ostatecznie zło i śmierć zwycięży narodzony z Niej Odkupiciel. W Nowym Testamencie, w Ewangelii według św. Jana odczytujemy, jak Chrystus, zwracając się z drzewa krzyża do Maryi: „niewiasto”, potwierdza stałość i wypełnienie się planu Bożego.

Trzeba także wskazać na „sensus fidei”, czyli zmysł wiary całej wspólnoty Kościoła. Protestanci zarzucają katolikom, że nadaliśmy Maryi tytuł „Wniebowzięta”, powołując się na źródła biblijne, a w Piśmie Świętym nie ma wprost takiego zapisu. Papież Pius XII, ogłaszając dogmat o wniebowzięciu NMP, posłużył się głosem całego Kościoła, który wynika z natchnienia Bożego. Z kolei papież Paweł VI ogłosił Maryję Matką

Jan Paweł II podczas pierwszej pielgrzymki do ojczyzny przypominał w Gnieźnie, że trzeba wracać „do początku”, aby dochować wierności i zachować tożsamość narodu.

Potwierdzeniem maryjności polskiego narodu jest pieśń „Bogurodzica”, będąca nie tylko zabytkiem piśmienniczym. Jest ona również wyznaniem wiary i hymnem narodowym, który był śpiewany przez wieki, a codziennie od 8 grudnia 1953 r. można usłyszeć tę pieśń podczas apelu jasnogórskiego.

Dowodem maryjności polskiego narodu jest również imponująca liczba kilkuset kościołów rozsianych po całej polskiej ziemi, dedykowanych Najświętszej Maryi Pannie w różnych Jej wezwaniach i tytułach. A także peregrynacja kopii wizerunku Matki Bożej Częstochowskiej, realizowana z zamiaru bł. prymasa Wyszyńskiego po uwolnieniu go z internowania w 1956 r. Obraz ten został pobłogosławiony przez papieża Piusa XII w roku 1957. W tym samym roku rozpoczęła się pierwsza peregrynacja, która wciąż trwa.

stanckim Maryja uznawana jest jako Matka Jezusa, ale nie jako Matka Syna Bożego. W protestantyzmie nie istnieje kult świętych, nie ma pośrednictwa między człowiekiem a Jezusem. W takim duchu głosi się: „Solus Christus” – tylko Chrystus.

Jako zadanie na dziś widzę odczytanie na nowo adhortacji apostolskiej „*Marialis cultus*” Pawła VI. Jasno pokazuje ona drogę ukierunkowania kultu maryjnego na Boga Ojca, na jego uwielbienie, na Syna Bożego i na Ducha Świętego. Jan Paweł II podkreślał później w swoim nauczaniu, że Maryja jest „Żywą Pamięcią Kościoła prowadzącą ku Bogu Ojcu, którego jest Córką; prowadzącą ku Chrystusowi jako Matka Syna Bożego; prowadzącą ku Duchowi Świętemu, który jest Sprawcą tajemnicy Wcielenia i prowadzącą dzieło Chrystusowego Kościoła”.

Pobożność maryjna to pobożność ludowa, niezakorzeniona w liturgii – co Ksiądz Biskup odpowie na takie stwierdzenia?

Dlaczego czcimy Maryję?

Z abp. **Wacławem Depo**, metropolitą częstochowskim,
rozmawia Irena Świerdzewska

Kościoła. Kard. Stefan Wyszyński zapisał, z jakim entuzjazmem 21 listopada 1964 r. spotkała się ta decyzja, którą poprzedziło zebranie opinii biskupów i całego Ludu Bożego na ten temat. Podczas jej ogłaszania ojcowie i obserwatorzy soborowi wstali w stalach i bili brawa. Tytuł Maryi Matki Kościoła został dołączony potem do Litanii loretańskiej, co jest też wyrazem uczczenia Maryi przez wspólnotę Kościoła katolickiego.

Mówi się o nas, że jesteśmy narodem maryjnym. Z czego wynika to nasze szczególne przywiązanie do Matki Bożej?

Trzeba podkreślić, że religijność i maryjność naszego narodu są specyfiką odróżniającą nas od wspólnot, które odłączyły się od Kościoła wskutek schizmy wschodniej i zachodniej.

Głęboko zakorzeniony kult maryjny wynika przede wszystkim z wierności zobowiązaniom płynącym z chrztu narodu, który 14 kwietnia 966 r. przyjęty został za sprawą Mieszka I. Jak wówczas, tak i dziś mamy być coraz bardziej wierni zobowiązaniom, które w chrzcie świętym są wyrażone. To nie tylko wiara w Boga Ojca, Syna Bożego i Ducha Świętego, ale wszystko, co wiąże się z praktyką i ze świadectwem życia.

Dlaczego więc zarzuca się, że maryjność w Kościele jest zagrożeniem dla chrystocentryzmu?

Pokolenia naszych ojców i matek potwierdzają, że pobożność maryjna jest słuszną drogą wiary, co trzeba mocno podkreślać. W przeszłości i dziś nigdy nie była przeszkodą w wyrażaniu kultu Chrystusowego, przeciwnie – zawsze prowadziła do Chrystusa. Zasada „*Per Mariam ad Jesum*” dzisiaj jeszcze wyraźniej podkreślana jest przez teologów. Wyznając wiarę w Chrystusa, wyznajemy wiarę w orędownictwo Jego Matki; a z drugiej strony wskazując szczególną rolę Maryi przy Chrystusie, pogłębiając swoją więź z Chrystusem i przynależność do Niego jako Jedyne Pośrednika i Jedyne Odkupiciela. W encyklice „*Redemptoris Mater*” Jan Paweł II podkreśla pośrednictwo macierzyńskie Maryi u boku Jedyne Pośrednika między nami a Bogiem. Maryja nie ujmuje nic z chwały Syna Bożego jako Pośrednika między Bogiem a ludźmi, a zawsze nas do Niego prowadzi.

Zarzuty o braku chrystocentryzmu w Kościele katolickim mają podłoże protestanckie. Wiąże się z faktem, że w Kościele prote-

Źródłem i szczytem wiary oraz modlitwy chrześcijańskiej jest Eucharystia, ale przecież podczas Eucharystii akcentowane jest imię Maryi w modlitwach wstawienniczych. Czy to będzie odnosiło się do kolekty, która podkreśla Jej przywileje i dogmaty; czy będzie odnosiło się do modlitwy powszechnej, czyli modlitwy wiernych; czy będzie odnosiło się również do tajemnicy błogosławieństwa, które kończy i odwołuje się do Jej pośrednictwa u boku Jedyne Pośrednika. W nauczaniu Soboru Watykańskiego II, w Konstytucji Dogmatycznej o Kościele spotykamy następujące stwierdzenie: „Maryja – prawdziwa Matka Boga i Odkupiciela jest zjednoczona z Chrystusem węzłem ścisłym i nierozdzielalnym, obdarzona najwyższą godnością pośród stworzeń ziemskich i niebieskich” (por. nr 53). Liturgia jako forma zjednoczenia sakramentalnego z Bogiem pokazuje rolę Maryi na tej drodze. Maryja nie jest ani przeszkodą, ani konkurencją w drodze do Jezusa.

rozzerwalnym, obdarzona najwyższą godnością pośród stworzeń ziemskich i niebieskich” (por. nr 53). Liturgia jako forma zjednoczenia sakramentalnego z Bogiem pokazuje rolę Maryi na tej drodze. Maryja nie jest ani przeszkodą, ani konkurencją w drodze do Jezusa.

Pobożność maryjna zawsze prowadzi do Chrystusa.

Czym jest oddanie się w macierzyńską niewolę Maryi, praktykowane przez wielu wyniesionych na ołtarze błogosławionych i świętych?



foto: szpr

Zarówno u bł. Stefana Wyszyńskiego, jak i u św. Jana Pawła II taka postawa wypływa z ducha poświęcenia na wzór św. Ludwika Marii Grignion de Montfort. Papieskie zawołanie „Totus Tuus” było też dewizą bł. o. Honorata Koźmińskiego, który pokazywał, że oddanie się Maryi jest szczególną formą przywiązania do Niej, ale prowadzi ku Chrystusowi. Jan Paweł II zamienił słowo „niewola” czy „oddanie się w niewolę miłości” na pojęcie „zawierzenie”, co uważam za korzystne dla odbioru człowieka współczesnego i języka naszej duchowości. W „Redemptoris Mater” papież daje nam odpowiedź, że zawierzenie jest osobistą odpowiedzią wiary na miłość Boga. Jest to zawierzenie Bogu na wzór Maryi, w którego słowo się wsłuchiwała i odpowiadała osobście „posłuszeństwem wiary”. To zawierzenie jest dla nas drogą prowadzącą do Jezusa.

W sytuacjach szczególnych zagrożeń Kościół, narody, państwa uciekały się do Maryi. Jakie znaczenie ma zawierzenie Maryi w aktualnej sytuacji?

W kontekście niesprawiedliwej i brutalnej agresji, którą obserwujemy na Ukrainie, wprost zbrodni ludobójstwa, w której cierpią i giną ludzie, wyniesienie Maryi w ta-

jemnicy wniebowzięcia jako Pierwszej, która miała udział w zwycięstwie Chrystusa nad śmiercią, jest dla nas rzeczywistą nadzieją związaną z życiem wiecznym.

Prawosławie doświadcza podziału między Kościołem moskiewskim a kijowskim. My, katolicy, mamy szczególny kult Maryi jako Matki jedności Kościoła. Maryja jest Matką niezawodnej nadziei, ufamy, że będzie prowadzić nas ku drodze zjednoczenia wszystkich wyznawców Chrystusa. Wierzimy, że w sytuacji toczącej się wojny, zagrożenia konfliktem światowym, będzie orędować u Syna o dar pokoju i jedności.

Jak formowała się duchowość maryjna Księdza Arcybiskupa?

Kard. Stefan Wyszyński opisywał, jak w jego domu wisiały na ścianie obrazy Matki Bożej o „różnym obliczu”. W moim domu rodzinnym było podobnie; mieliśmy obrazy Matki Bożej Częstochowskiej, Nieustającej Pomocy, potem Ostrobramskiej i największy – Niepokalanego Serca Maryi. Żyliśmy w promieniowaniu Jej oblicza, z rodzicami klękaliśmy do ufnej modlitwy różańcowej, nabożeństw majowych czy październikowych. Od

dzieciństwa mama zaszczepliła w nas, dzieciach, maryjność. Później, jako wychowanek

Kościola sandomierskiego, miałem szczęście przyjmować święcenia kapłańskie z rąk sługi Bożego bp. Piotra Gołębiowskiego. Jako

zawołanie biskupie przyjął on hasło „Maria spes nostra” – „Maryja, nadzieja nasza”. Jego zdecydowana i odważna postawa podczas podsycanego przez komunistyczne władze w latach 60. ubiegłego wieku sześciolatniego konfliktu o parafię w Wierzbicy doprowadziła do uspokojenia sytuacji i zachowania parafii w łączności z Kościołem katolickim. Takich miałem przewodników na drodze wiary i pobożności maryjnej.

Szczególną obecnością Maryi naznaczona jest Jasna Góra. Jestem teraz po raz kolejny świadkiem konserwacji łaskami słynącego obrazu. Konserwatorzy za kolejny cud uznają fakt, że XIV-wieczny obraz nie ma ubytków farby. W kaplicy jasnogórskiej ogromnym przeżyciem dla mnie było dotknięcie wizerunku Matki Bożej na wysokości rany ciętej twarzy. Przeżyłem to głęboko, jakbym dotykał Jej prawdziwego oblicza.



W czasie Mszy świętej wielokrotnie wymieniane jest imię Maryi.



Barbara Stefańska

Śpiewamy: „Z dawna Polski Tyś Królową”. W Litanii loretańskiej wzywamy „Królową Polski”. Co oznacza ten tytuł i czy nasza ojczyzna jest szczególnie wyróżniona?

Teolog amerykański Scott Hahn w swojej książce „Maryja. Mama i Królowa” zwraca uwagę na typologię biblijną. Otóż w królestwie Izraela ważną rolę odgrywała matka króla. Jej przysługiwał tytuł królowej, a nie żonom, których zazwyczaj władca miał kilka. Taką królową matką, która miała wpływ na decyzje syna, była chociażby Batszeba. Choć była poddaną Salomona, to jednak on wciąż pozostawał jej synem. Podobnie było z innymi władcami. Właśnie starotestamentalna figura królowej matki zapowiada rolę Maryi.

Innym obrazem odnoszącym się pośrednio do Matki Bożej jest niewiasta z Księgi Apokalipsy – obleczona w słońce, z wieńcem z dwunastu gwiazd na głowie. Kobieta ta rodzi syna, który „wszystkie narody będzie paś różgą żelazną” (Ap 12, 5). Chodzi o Mesjasza, o którym

w Psalmie 2 czytamy: „Żelazną różgą będziesz nimi rządzić”. Zatem niewiasta z Apokalipsy rodzi króla z dynastii Dawida, co wskazuje na Matkę Bożą.

NIE TYLKO POLSKI

Uznanie Matki Bożej za naszą Królową w sensie duchowym nie budzi wątpliwości. Jednak w ciągu wieków różni władcy uznawali Matkę Bożą za królową również swojego państwa. Jesteśmy przyzwyczajeni do tytułowania Maryi Królową Polski. Natomiast Węgrzy powiedzą, że jest Królową Węgier, a Meksykanie – Królową Meksyku.

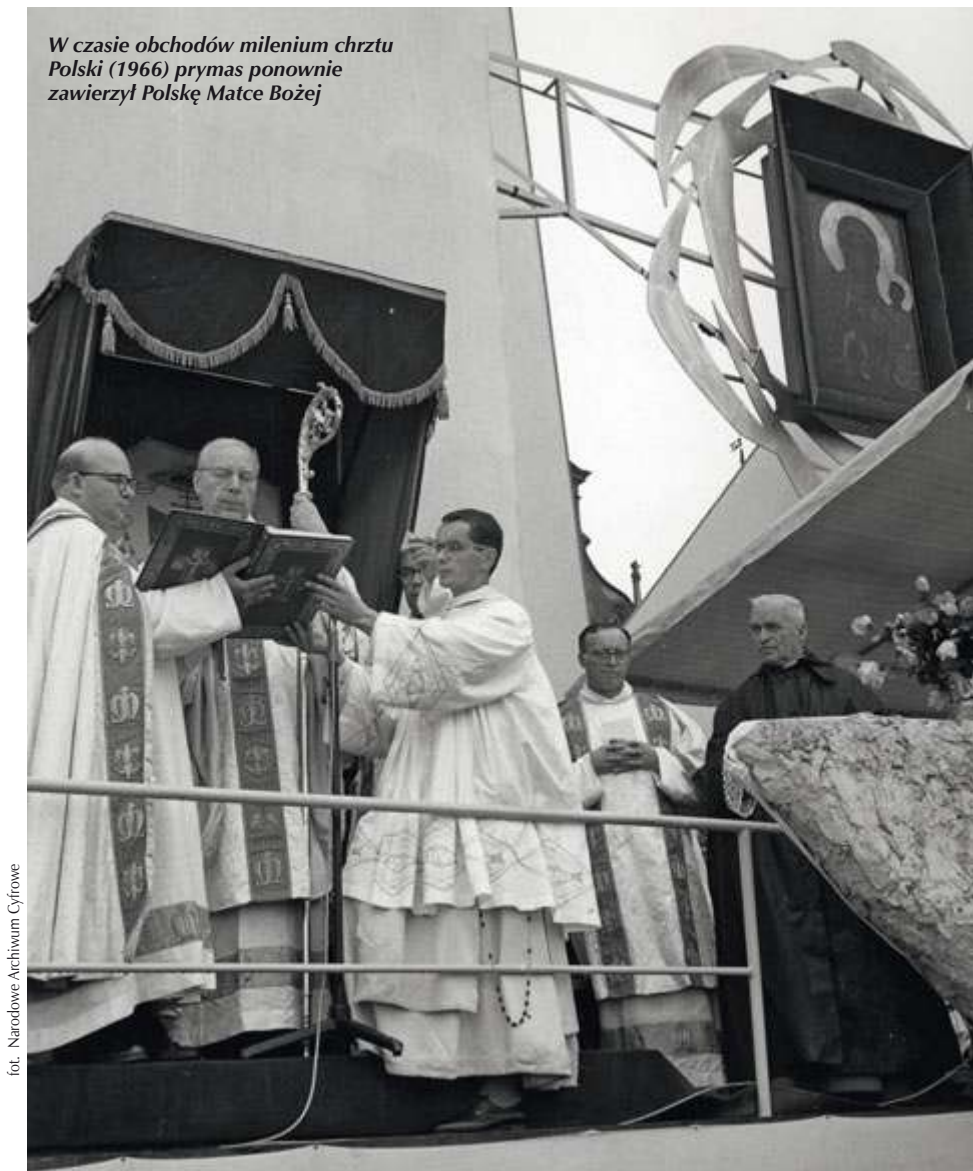
Podkreślić tu należy, że ciągle mówimy o jednej i tej samej Miriam z Nazaretu, którą Bóg wybrał na Matkę swojego Syna. Podobnie rozliczne wizerunki Matki Bożej to wyobrażenia tej samej Osoby, a tak znaczne różnice w Jej przedstawianiu wy-

NASZA KRÓLOWA

Matka Boża już w pierwszych wiekach została nazwana w chrześcijańskiej tradycji Królową. To wezwanie utrwaliły teksty liturgiczne, takie jak antyfony „Salve Regina” (Witaj, Królowo) czy odmawiana w okresie wielkanocnym zamiast „Anioła Pańskiego” „Regina Coeli” (Królowo Nieba). Niezliczone dzieła sztuki – obrazy czy rzeźby – prezentują Matkę Bożą z koroną na głowie. Litania loretańska zawiera szereg wezwań zaczynających się „Królowo”, a piątą tajemnicą chwalebną różańca jest ukoronowanie w niebie Najświętszej Maryi Panny.

JAKA WŁADZA?

Królowania Matki Bożej nie należy rozumieć w sposób polityczny. „Królestwo moje nie jest z tego świata” – powiedział Jezus do Pilata i te same słowa można odnieść do Matki Bożej. Jak tłumaczy o. prof. Grzegorz Bartosik OFM Conv., mariolog, królewska moc należy przede wszystkim do Chrystusa i polega m.in. na Jego zwycięstwie nad szatanem i grzechem. Zbawiciel pokazał nam również swoim życiem, że królowanie jest służbą. Każdy chrześcijanin uczestniczy w pewien sposób w królewskiej władzy Chrystusa, a w szczególności Jego Matka. – Maryja przede wszystkim pomaga nam zwalczać grzech. Wstawia się za nami, dodaje sił, abyśmy królowali, panowali nad grzechem i słabościami. Poza tym jest dla nas przykładem służby – mówi o. Bartosik.



W czasie obchodów milenium chrztu Polski (1966) prymas ponownie zawierzył Polskę Matce Bożej

foto. Narodowe Archiwum Cyfrowe

nikają z odmienności kultur i wrażliwości poszczególnych artystów.

Swoj kraj już w XI w. zawierzył Matce Bożej święty król Stefan z dynastii Arpadów, który jako pierwszy węgierski władca otrzymał królewską koronę od papieża Sylwestra II. W ten sposób Węgry od początków były pod opieką „Wielkiej Pani Węgier”. W XII w. tym tropem poszedł pierwszy król Portugalii Alfons I Zdobycy, powierzając swój kraj Maryi. Kilka wieków później przyszła kolej na Hiszpanię, a następnie narody Ameryki Środkowej i Południowej. W podwarszawskich Laskach można odwiedzić kościół Matki Bożej Królowej Meksyku, czyli Maryi z meksykańskiego Guadalupe, gdzie w XVI w. miały miejsce niezwykle objawienia. Z kolei w niemieckim Altötting natrafimy na sanktuarium Matki Bożej Królowej Bawarii.

– Uważamy się za wyjątkowy kraj maryjny, i po części jest to prawda, ale podobnie określają się Filipińczycy, Meksykanie czy Chorwaci – mówi o. prof. Grzegorz Bartosik. Na pewno tym, co łączy te kraje, jest katolicyzm, gdyż np. protestanci nie czczą Maryi. Franciszkanin zwraca również uwagę, że często były to narody zagrożone ze strony sąsiadów. Obronę ich suwerenności łączono z obroną wiary, a kult maryjny był gwarantem wierności Kościołowi katolickiemu, zachowania własnej tożsamości i kultury. Tak było też w przypadku Polski. Ze względu na nasze położenie geopolityczne wielokrotnie inne państwa chciały nas pobić – Szwecja, Prusy czy Turcja – a walka o niepodległość wiązała się również z obroną wiary. Maryja przybywała nam wówczas z pomocą, chroniąc nas przed protestantyzacją w czasie potopu szwedzkiego, przed islamem w czasie odsieczy wiedeńskiej czy w końcu przed inwazją bolszewicką w 1920 r.

NASZE ŚLUBY

Polska została powierzona Maryi w XVII w. Ale już pisarz Jan Długosz użył określenia „Królowa świata oraz nasza”. Działanie Matki Bożej szczególnie jednak uwidoczniło się w czasie najazdu Szwedów, tzw. potopu. Po cudownej obronie Jasnej Góry 1 kwietnia 1656 r. król Jan Kazimierz w uroczystym akcie we Lwowie oddał kraj pod opiekę Matki Bożej, obierając ją za Królową Polski. Po odzyskaniu niepodległości papież Pius XI ustanowił święto Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, obchodzone w dniu

uchwalenia Konstytucji 3 maja. Z kolei papieżowi Janowi XXIII zawdzięczamy ogłoszenie Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski główną patronką kraju, obok świętych męczenników Wojciecha i Stanisława.

W roku 1956, trzysta lat po ślubowaniu króla Jana Kazimierza, ponowiliśmy zawierzenie Polski Matce Bożej. Tekst Jasnogórskich Ślubów Narodu Polskiego napisał ówczesny prymas Stefan Wyszyński. Odczytał go na Jasnej Górze w obecności miliona wiernych bp Michał Klepacz, gdyż prymas był wówczas więziony przez władze komuni-

styczne. „Królowo świata i Polski Królowo, odnawiamy dziś śluby przodków i Ciebie za Patronkę naszą i za Królową narodu polskiego uznajemy” – głosi tekst ślubowania. Dziesięć lat później już prymas Wyszyński na Jasnej Górze dokonał aktu oddania Polski w macierzyńską niewolę Maryi, Matki Kościoła. Miało to miejsce 3 maja 1966 r., w ramach obchodów milenium chrztu Polski, które zostały poprzedzone dziewięcioletnią nowenną. Te wydarzenia wraz z całym towarzyszącym im programem duszpasterskim przyczyniły się do duchowego odrodzenia Polaków w trudnych czasach. W 2016 r., w 1050. rocznicę chrztu Polski, episkopat ponowił milenijny akt zawierzenia Polski Matce Bożej.

Jak pisał Prymas Tysiąclecia: „Ona sama o sobie powiedziała: «Błogosławioną mię zwać będą wszystkie n a r o d y...» (...). Jeżeli wszystkie, to czemuż nie nasz?! (...) Nazywając nas «narodem Matki Bożej». O, wiele narodów przypisuje sobie ten zaszczyt! Ale mamy przekonanie, że jesteśmy w jakiś szczególny sposób związani z Maryją”.

ZADANIE NA DZIŚ

Oddanie narodu Maryi jest nie tylko przywilejem, ale także zadaniem. Zwracał na to uwagę metropolita Paryża abp Jean-Marie Lustiger: „Mówiąc, że wybieracie sobie na Królową Matkę Boga, mówicie tym samym, iż bez względu na cenę przyjmujecie to wyzwanie miłości, powierzonej ludziom przez Boga jako misja, która włącza was w dzieło Syna Odkupiciela. A wy wiecie, jaka to cena: jest to cena krwi przelanej przez Mesjasza w czasie Jego męki. To oznacza mieć odwagę, aby wezwać naród, aby zechciał trwać razem z Maryją, sto-

jąc u stóp krzyża” – mówił przyszły kardynał w 1982 r.

Uznanie Matki Bożej za królową w żaden sposób nie wiąże się z ustanawianiem teokracji czy państwa wyznaniowego. Jest to akt duchowy, a nie polityczny. Natomiast takie ogólnonarodowe, uroczyste akty z pewnością mają większe znaczenie, jeśli towarzyszy im uznanie Matki Bożej za Panią i Królową przez poszczególne wspólnoty i osoby. Jasnogórskie Śluby Narodu uszczegóławiały to w następujący sposób: „Składamy u stóp Twoich siebie samych i wszystko, co mamy: rodziny nasze, świątynie i domostwa, zagony polne i warsztaty pracy, pługi, młoty i pióra, wszystkie wysiłki myśli naszej, drgnienia serc i porywy woli”. Nieco uwspółcześniając ten tekst, można by napisać, że oddajemy Maryi także biurowce, laptopy i klawiatury, czyli dzisiejsze narzędzia i miejsca pracy. „Pragniemy, aby każdy z nas żył w łasce uświęcającej i był świątynią Boga; aby cały Naród żył bez grzechu ciężkiego; aby stał się Domem Bożym i Bramą Niebios dla pokoleń wędrujących przez polską ziemię (...)” – brzmi tekst ślubowania. Realizacja tego zadania życia w łasce zależy już od każdego człowieka, gdyż jesteśmy wolni.

O. Bartosik zwraca uwagę na owoce aktów dokonywanych przez kard. Wyszyńskiego, czyli liczne powołania kapłańskie i zakonne czy nawet wybór Polaka na papieża. – Także dzisiaj, gdy bezgranicznie zawierzymy Maryi, Ona pomoże nam zwalczyć grzech i nasze słabości,

Maryja pomaga nam panować nad grzechem i jest przykładem, jak służyć.

ale także jest w stanie obronić nas przed niebezpieczeństwami zewnętrznymi. Widzimy zagrożenie wojną, jak wiele razy w naszej historii. Jeżeli będziemy

prosić, ale także uczyć się od Niej, jak służyć – choćby uchodźcom z Ukrainy – to ufam, że Ona po raz kolejny okaże się dla nas potężną Królową – podkreśla franciszkanin.

– Istotą jest to, co mówi Maryja: Zróbcie, wszystko, cokolwiek powie Mój Syn (por. J 2, 5). Mamy żyć zgodnie z Ewangelią, dopiero wtedy mamy prawo wołać do Maryi, prosić o ratunek w trudnych sytuacjach, bo jeśli jesteśmy sługami takiej Królowej, Ona ma prawo od nas wymagać. A wymaga, żebyśmy słuchali Syna – mówi mariolog.

Z pewnością nie musimy się obawiać, że będziemy tak maryjni, że zapomnimy o Chrystusie. Im bliżej bowiem jesteśmy Jej Syna, tym bliżej Niej; z kolei Maryja zawsze prowadzi nas do Chrystusa.



W SKRÓCIE

■ **Współczucie dla rodzin.** „W imieniu Konferencji Episkopatu Polski składam wyrazy współczucia rodzinom górników, którzy stracili życie w tej tragedii, oraz rodzinie górnika-ratownika, który zginął podczas bohaterskiej akcji ratowniczej” – napisał przewodniczący KEP abp Stanisław Gądecki w liście do metropolity katowickiego abp. Wiktora Skworca w związku z katastrofą górniczą w Kopalni Węgla Kamiennego Pniówek w Pawłowicach na Śląsku.

■ **Lednica zaprasza** na 26. spotkanie młodych 4 czerwca, pod hasłem „Na krańce świata”. Poprowadzi je dominikanin o. Tomasz Nowak. W programie m.in. modlitwa o pokój na Ukrainie i całym świecie.



fol. PAP/Aleksander Koźmiński

■ **Nowy biskup.** W katedrze wrocławskiej odbyła się sakra biskupia ks. Macieja Małygi.

■ **Rozesłani na misje.** Pallotyńscy wolontariusze misyjni zakończyli kurs formacyjny i otrzymali krzyże misyjne. W tym roku wręczał je kard. Philippe Ouedraogo z Burkina Faso. Ochotnicy pojedą do Afryki, Ameryki Południowej, ale przede wszystkim na Ukrainę. – Nawet gdybyśmy wszyscy pojechali do pomocy na Ukrainę, to i tak będzie za mało rąk do pracy – mówił podczas uroczystości ks. Leszek Kryża TChr, dyrektor Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie.

■ **Katyniacy pamiętają.** O tym, że pamięć o bohaterach oddających życie za wolność i tożsamość Polski jest naszym obowiązkiem, a ich wierność Bogu, honorowi i ojczyźnie – testamentem do realizowania, mówił na Jasnej Górze kapelan Federacji Rodzin Katyńskich ks. kmr Janusz Bąk. W hołdzie wszystkim zamordowanym przez NKWD odbyła się pielgrzymka potomków i krewnych polskich oficerów pomordowanych na Wschodzie.

■ **Maluch w oknie.** Siostry Matki Bożej Miłosierdzia znalazły w oknie życia nowo narodzonego chłopczyka. To czwarte od 2009 r. pozostawione tam dziecko.

■ **Podatki, podatki.** Rząd przyjął projekt nowelizacji ustawy o PIT, który zakłada obniżenie od 1 lipca dolnej stawki tego podatku z 17 do 12 proc. Ponadto zlikwidowana zostanie ulga dla klasy średniej.



fol. PAP/Zbigniew Meisner

TRAGEDIE W KOPALNIACH

Gdy zamykaliśmy ten numer, na skutek katastrofy w kopalni Zofiówka zmarło sześciu górników. Gdy doszło do wstrząsu, pod ziemią uwięzionych zostało dziesięciu pracowników. Kilka dni wcześniej doszło do wybuchu metanu w kopalni Pniówek w Pawłowicach, w wyniku którego zginęło także sześć osób, siedem nadal było zaginionych, a dwadzieścia przebywało w Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach

Śląskich. Odwiedził ich tam abp Adrian Galbas. Za zmarłych, o ocalenie żyjących i ratowników modlili się paulini i pielgrzymi na Jasnej Górze.

Premier Mateusz Morawiecki zlecił przegląd wszystkich procedur górniczych i sprawdzenie, czy wypadki były wynikiem nieszczęśliwych przypadków, czy też doszło do zaniedbań. Złożył kondolencje bliskim ofiar i zapewnił ich o pomocy państwa.

WSPÓŁPRACOWNICY BOGA

W sanktuarium Świętego Józefa w Krakowie w Kamieniołomie kolejny raz spotkali się mężczyźni, aby wziąć udział we Mszy świętej i uwielbieniu. Po wspólnej modlitwie wysłuchali konferencji Jacka Ręki „Fabryka Dobra. Jak współpracować z Bogiem w pełnieniu dobra”.

Jacek Ręka jest mężem i ojcem. Przed laty był liderem wspólnoty Nowe Życie w krakowskiej Beczce. Współpracował z ks. Franciszkiem Blachnickim, obecnie jest przedsiębiorcą, starszym Małopolskiego Cechu Zdunów. Konferencja Jacka Ręki była opowieścią o wspólnotcie. Rzemieślnikiem, który przed wiekami stworzył Fabrykę Dobra, jest Bóg. Zatrudnia w niej ludzi, którzy chcą



fol. mat. pras.

tam pracować. Bez przymusu, w pełnej wolności. Miejsc pracy wystarczy dla wszystkich. Czy chcesz pracować w Fabryce Dobra? Czy chcesz pracować dla Jezusa?

Jacek Ręka, na podstawie świadectwa swojego życia, dał kilka rad, jak być żywą wspólnotą; wspólnotą, która przyciąga innych; wspólnotą, która daje świadectwo wiary.



fol. PAP/Vitaliy Habar

ZAMIAST SCHRONU

Rodzina uchodźców z Charkowa, Natalia i jej mąż Oleksiy, w nowo powstałym miasteczku kontenerowym dla uchodźców wewnętrznych we Lwowie. Miasteczko, w którym może zamieszkać 350 osób, powstało dzięki współpracy władz polskich i ukraińskich.



fot. Jagna Córta News

DZIĘKUJĄ ŚPIEWEM

Po Mszy świętej w języku ukraińskim w bazylice jasnogórskiej zabrzmiały tradycyjne ukraińskie utwory wielkanocne w wykonaniu Narodowego Zespołu Pieśni i Tańca Ukrainy im. Grygoria Wieriwki z Kijowa. Nie zabrakło wspólnej modlitwy o pokój, pieśni sakralnych, w tym maryjnych, a także tych wykonanych w języku polskim. W ten sposób artyści dziękują Polakom za pomoc. Zespół Pieśni i Tańca został utworzony w 1943 r. w Charkowie przez Grigorija G. Wieriwkę dla podtrzymania ducha ukraińskiej armii walczącej z armią hitlerowskich Niemiec na ukraińskim froncie. Zespół złożony z chóru, orkiestry i baletu

szybko stał się reprezentacyjnym zespołem Ukrainy, znanym na terenie ZSRR i w świecie. W 1997 r. uzyskał status narodowego. Jest laureatem wielu prestiżowych i międzynarodowych nagród. Wykonuje pieśni patriotyczne i ludowe Ukrainy oraz wielu narodów świata, a także klasykę światową.

Dla Narodowego Chóru Ukrainy to już trzeci występ na Jasnej Górze. Zespół śpiewał tu m.in. w 2018 r. podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej Gaude Mater. Zabrzmiał wtedy Akatysta ku czci Zwiastowania Przenajświętszej Bogurodzicy z modlitwą o pokój dla Ukrainy.

WOT NA ZNACZKU

W siedzibie Filii Urzędu Poczтового nr 13 w Warszawie zaprezentowano nowy znaczek pocztowy, wyemitowany w ramach programu Poczty Polskiej „Ramię z WOT”.

UŁANI U ROTMISTRZA

Członkowie historycznej grupy rekonstrukcyjnej zapalili znicze przy Ścianie Straceń w byłym niemieckim obozie Auschwitz. Ułani przejechali szlakiem ucieczki rtm. Witolda Pileckiego, Jana Redzeja i Edwarda Ciesielskiego z KL Auschwitz do Nowego Wiśnicza.

fot. PAP/Tomasz Czeli



fot. PAP/Łukasz Cagalski

■ **Oczyszczony z zarzutów.** Nuncjatura Apostolska w Warszawie poinformowała, że analiza dokumentacji zebranej przez kard. Angelo Bagnasco, dotyczącej działań kard. Stanisława Dziwisza podczas pełnienia przez niego funkcji metropolity krakowskiego (2005–2016), pozwoliła ocenić działania kard. Stanisława Dziwisza wobec przypadków pedofilii jako prawidłowe.

■ **Socjal dla Ukraińców.** Ruszyły wypłaty 500+ dla ukraińskich uchodźców. ZUS przyjął na razie 318 tys. wniosków na 487 tys. dzieci. Dzięki specustawie uchodźcy uzyskali dostęp do wsparcia z ZUS, w tym do świadczenia 500+ i Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego oraz dofinansowania pobytu w żłobku przez okres zamieszkania i pobytu z dziećmi w Polsce.

■ **Groźby czy znieważanie?** Sąd Najwyższy oddalił kasację przeciw Hansowi G., uniewinnionemu wcześniej przez Sąd Okręgowy w Gdańsku od zarzutu gróźb karalnych pod adresem pracownicy Natalii Nitek-Płażyńskiej. Oskarżony miał mówić: „Chciałbym postawić Polaków pod ścianą. Chciałbym strzelać do nich i zrobić im to z przyjemnością”. Prokuratura wnioskuje o kasację, uznając słowa Niemca za groźby karalne. Ostatecznie pracodawca został skazany za znieważanie Polaków ze względu na narodowość.

■ **Oglądanie z dofinansowaniem.**

Po niecałym miesiącu od startu systemu dopłat do zakupu odbiornika w związku ze zmianą standardu naziemnej telewizji cyfrowej złożono prawie 68 tys. wniosków o takie wsparcie – dowiedział się portal Wirtualnemedia.pl. Zrealizowane przez Polaków bony kosztowały już niemal 4 mln zł. Na razie jednak zmiana systemu z DVB-T na DVB-T2/HEVC zaszła tylko w dwóch województwach i nie dotyczyła kanałów TVP.

■ **Musztarda już nie rosyjska.** Firmy Prymat i WSP „Społem” Kielce zdecydowały o tym, że w obliczu agresji Rosji na Ukrainę zmienią nazwę produktów sprzedawanych dotąd jako musztarda rosyjska.



fot. PAP/Karol Zienkiewicz

■ **Twórcy sojuszu.** W Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie otwarto wystawę „Józef Piłsudski i Symon Petlura – twórcy sojuszu polsko-ukraińskiego 1920 roku”.



Jacek Karnowski

Językowa wojna

Krwawa wojna za wschodnią granicą Polski przyniosła nam też kolejną, szczególnie intensywną odsłonę ciekawego sporu językowego. Chodzi o pytanie, czy wojna toczy się „na Ukrainie”, czy też „w Ukrainie”. Intencje obu stron są jasne. Z jednej strony formuła tradycyjna, wykuta przez wieki wzajemnych relacji, nauczana w szkołach. Z drugiej – chęć dowartościowania państwa ukraińskiego, a także obawa, że używając sformułowania „na Ukrainie”, sugerujemy, że to nasza ziemia, być może nawet ziemia nam podległa. Według niektórych opinii to wręcz przejaw polskiego imperializmu.

Dzisiaj obie formy funkcjonują obok siebie, ale nie jest to sąsiedztwo całkowicie pokojowe. W mediach lewicowo-liberalnych widać duży nacisk, by mówić „w Ukrainie”; słychać, że są nauczyciele, którzy bardzo stanowczo domagają się, by uczniowie mówili zgodnie z nową modą. W mediach prawicowych czy konserwatywnych przeważa forma „na Ukrainie”, ale i tam pojawia się też forma konkurencyjna.

Już dość dawno głos w tej sprawie zabrał prof. Jan Miodek, najbardziej znany polski językoznawca, wspierając tradycjonalistów. – Odwieczna tradycja jest taka, że jeździmy do Urugwaju, do Paragwaju, do Argentyny, do Niemiec, do Portugalii, do Francji, do Hiszpanii. Ale od wieków jeździmy na Węgry, na Litwę, na Łotwę, na Białoruś i na Ukrainę – przypomniał, dodając, że forma „na” jest znakiem „odwiecznych relacji

między nami”, choć jednocześnie wprowadza pewien element „swojskości”. Z kolei politolog prof. Waldemar Paruch ocenia, że to forma „w Ukrainie” oznacza deprecjonowanie naszego sąsiada. Dlaczego? Bo to w istocie gwałt językowy. – Określenie „na” ozna-

cza w polskiej tradycji symbol – podkreśla, nazywając nową modę „niedobrą, nieuczciwą zabawą językiem polskim”. Można dodać: zabawę tym mniej przyjemną, że lewica od wielu już lat próbuje manipulować językiem, podmieniając znaczenia poszczególnych terminów lub próbując wprowadzić nijakie formy zaimków – tylko po to, by wesprzeć szalone teorie o rzekomej płynności autoidentyfikacji płciowej.

Rosjanin powiedziałby, że „jedzie w Ukrainę”. Formuła „w Ukrainie” to więc w istocie rusycyzm.

Inną linię zaprezentował na łamach „Rzeczpospolitej” prof. Marek A. Cichocki. Najpierw przypomniał, że przymek „na” stosujemy do wszystkich ziem polskich poza Małopolską i Wielkopolską, i wynika to z faktu późniejszego dołączenia Mazowsza, Śląska, ale również Litwy, Białorusi i Ukrainy do wspólnoty politycznej I Rzeczypospolitej. Mówimy więc o ważnej tradycji historycznej, powstałej w wyniku długiego procesu tworzenia się wspólnego państwa. Z drugiej strony, ocenia prof. Cichocki, „język jest wraz z tradycją, ale odzwierciedla też rzeczywistość, która podlega zmianie”. Czasem są to zmiany tak dramatyczne, jak obecnie. „Dzisiaj ta wojna jest w mojej ocenie ostatecznym dowodem na istnienie odrębnego ukraińskiego państwa i politycznego narodu, które stały się rzeczywistością – także częścią naszej rzeczy-

wistości. Dlatego, nie oburzając się wcale na tych, którzy wciąż za naturalny uważają zwrot «na Ukrainie», za bliższy mojemu poczuciu rzeczywistości uważam ten drugi”, podsumowuje autor „Porwania Europy”.

Cóż, z pewnością nic nie jest wieczne, nie każdą zmianę należy odrzucać, ale w takim ujęciu pojawia się pytanie, co z podróży „na Litwę”, „na Słowację” lub też „na Węgry”? Czy w tym wypadku też mamy zrezygnować z tradycyjnej formy? Owszem, mieliśmy z Węgrami wspólnych monarchów, ale przecież ani my nie uważamy, że Węgry są nasze, ani też Węgrzy nie sądzą podobnie. Wyda się więc, że przykład węgierski – najczystszy, bo dotyczący narodu o równie wielkich tradycjach jak nasze – powinien ostatecznie obalać argumentację tych, którzy widzą w podróży „na Ukrainę” ukryte odwołanie do tradycji imperialnej.

Poza tym przywołajmy jeszcze jeden argument: to Rosjanin powiedziałby, że „jedzie w Ukrainę”. Formuła „w Ukrainie” to więc w istocie rusycyzm. Tworzony całkowicie niepotrzebnie, bo – jak widzimy – twierdzenie, że wersja „na Ukrainie” jest w jakiś sposób degradująca czy też poniżająca, nie wytrzymuje krytyki.

No i jeszcze jedno. Jeżeli język jest tak ważny, to może zacznijmy od spraw podstawowych, takich jak rezygnacja z wulgaryzmów? Niestety, przyzwolenie na stosowanie słów brutalnych, często mających konotację seksualną, wciąż rośnie, zarówno w życiu codziennym, jak i w mediach. Wiele osób nie potrafi już dostrzec, że sięgają po sformułowania kiedyś kompromitujące. Tworzy się brudna rzeczywistość, w której Polacy mają coraz większe problemy z opisaniem własnych emocji inaczej niż za pomocą słów na „i” czy „k”. To jest prawdziwe wyzwanie. Wojna z formą „na Ukrainie” to na tym tle wręcz niestosowna, podszyta ideologią zabawa.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Pożegnanie prezydentowej

Uroczystości pogrzebowe Karoliny Kaczorowskiej, małżonki ostatniego prezydenta RP na uchodźstwie, odbyły się w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie. Mszy świętej z udziałem prezydenta RP Andrzeja Dudy przewodniczył kard. Kazimierz Nycz, homilię wygłosił biskup polowy WP Wiesław Lechowicz. Podkreślił, że życie zmarłej uosabiało tragiczny los Polski – jako dziecko została bowiem zesłana na Syberię, przez Iran trafiła do Ugandy, a po wojnie do Anglii, gdzie zmagiała się ze specyfiką emigracyjnego życia. Urna z jej prochami została złożona w Panteonie Wielkich Polaków. 

Obóz w Potulicach

W Potulicach obchodzono 77. rocznicę wyzwolenia byłego hitlerowskiego obozu przesiedleńczego, wychowawczego i pracy, utworzonego w 1941 r. W trudnych warunkach, przy głodowych racjach żywnościowych więźniowie, w znacznej liczbie dzieci, także białoruskie, pracowali na rzecz okupanta. – Człowiek posłuszny podszeptom szatana powiedział: po co ci Bóg? Nie wierz Mu i bądź sam dla siebie bogiem – podkreślił bp Oleg Butkiewicz, przewodniczący białoruskiego episkopatu, przywołując Maryję z Fatimy, która nawołuje do nawrócenia. – Pamięć jest bardzo ważna, bo prowadzi nas do budowania życia w prawdzie. 



fot. PAP/Tytus Zmijewski

Mieszkanie w imbryku

Jenifer Penroz przed swoim domem w kształcie imbryka w miejscowości Makowiska. 

Kościół Ukrainie

Półtora miesiąca po rosyjskiej agresji na Ukrainę suma wpłat na Caritas Polska przekroczyła 100 mln zł, ponad połowa jest już w diecezjalnych Caritas. Środki te zapewniają wsparcie dla ukraińskich uchodźców w Polsce i dla mieszkańców Ukrainy.

Z kolei w Caritas tarnowskiej zebrano rekordową kwotę ponad 3 mln 370 tys. zł. Caritas kielecka wysłała już na Ukrainę 20 transportów z darami, 267 tamtejszych parafii wzięło udział w zbiórkach na ten cel i w organizowaniu kursów językowych dla Ukraińców.

Z Jasnej Góry do paulińskiego klasztoru w Kamieńcu Podolskim na Ukrainie ruszył specjalny transport z darami, m.in. żywnością, artykułami higienicznymi i medycznymi, także od wspólnot włoskich i niemieckich.

Polska sekcja Pomocy Kościołowi w Potrzebie wysłała transport z pomocą humanitarną do Buczy, a od początku wojny dociera do najbardziej potrzebujących. Na zakup leków i żywności przekazała 200 tys. euro od darczyńców z Polski.

W ośrodkach prowadzonych przez Caritas Diecezji Radomskiej przebywa 200 uchodźców, którym służy m.in. psycholog. Do tej pory wydano im 10 tys. posiłków i paczek żywnościowych. Na pomoc dla uchodźców przekazano tam 35 tys. zł, w darach – 250 tys. zł, a przy współpracy z Rycerzami Kolumba zakupiono leki za 130 tys. dolarów.

Jak informuje o. Damian Czerniak SJ, koordynator działań pomocowych Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej Towarzystwa Jezusowego, obecnie

w domach jezuitów w Polsce mieszka ok. 120 uchodźców z Ukrainy. Na potrzeby uchodźców wyremontowane zostały też pomieszczenia przyparafialne u jezuitów w Gdyni. W parafii ojców jezuitów w Warszawie uchodźców przyjęło ok. 30 rodzin. Z pomocy noclegowej skorzystało ok. 110 osób. W Gdyni w 12 rodzinach mieszka ok. 60 gości zza wschodniej granicy. W Nowym Sączu wyremontowano niewielki dom, który przeznaczono na centrum edukacyjne i centrum kultury. Kursy językowe dla Ukraińców prowadzone są też w Jastrzębiej Górze – gdzie, jak się okazuje, przebywa liczna społeczność ukraińska; na Akademii Ignatianum w Krakowie oraz w Warszawie – gdzie zajęcia prowadzi Jezuitickie Centrum Społeczne. Ciekawą inicjatywą wspierającą uchodźców jest przedszkole Daniel, prowadzone przez Fundację Edukacja z Wartościami. Pracują w nim uchodźczynie z Ukrainy z wykształceniem pedagogicznym, które posyłają do placówki również swoje dzieci. Uczęszcza tam w sumie ok. 30 dzieci z Ukrainy w dwóch grupach wiekowych. Języka polskiego uczą się tam przez zabawę.

Jezuici organizują też regularne transporty z Krakowa do Lwowa. W jedną stronę jadą busy załadowane pomocą rzeczową, w drugą przewożą do granicy uchodźców.

Jezuici są też wciąż obecni na Ukrainie – we Lwowie (4 osoby) oraz w Chmielnickim (4 osoby). Jeden z lwowskich jezuitów udał się w ostatnim czasie do Charkowa, by wspomóc duchowo i materialnie tamtejszą społeczność. 



foto: PAP/Jakub Kacmarczyk

Cmentarze tak, pomniki nie

W Siedlcu zdemontowano pomnik czerwonoarmisty, a w Garncarsku – pomnik Armii Czerwonej. Prezes IPN zachęca prezydenta Rzeszowa do usunięcia pomnika Wdzięczności Armii Czerwonej na pl. Ofiar Getta. Możliwe, że zostanie on przeniesiony na miejscowy cmentarz żołnierzy armii radzieckiej. Z kolei wicepremier Piotr Gliński apelował do prezydenta Olsztyna o usunięcie w tym mieście pomnika Wyzwolenia Ziemi Warmińskiej i Mazurskiej autorstwa Xawerego Dunikowskiego.

Minister kultury podkreślił także, że Federacja Rosyjska od kilku lat blokuje remont cmentarza w Katyniu i budowę pomnika w miejscu katastrofy smoleńskiej, stosując metody „spychologii”, nieodpowiadają

nia na pisma albo odpowiadania w sposób ezopowy, przerzucania się odpowiedzialnością. Przypomniał, że przed laty odbył się międzynarodowy konkurs na pomnik w miejscu katastrofy smoleńskiej. W jury zasiadali przedstawiciele strony polskiej i rosyjskiej. Sąd konkursowy wydał wyrok, zwyciężyła jedna z koncepcji, a następnie strona rosyjska zaczęła stawiać przeszkody. Najpierw nie podobała się długość pomnika, potem wysokość.

– My w Polsce staramy się zachowywać cmentarze w odpowiednim stanie, remontować także cmentarze żołnierzy radzieckich, poległych, którzy są u nas pochowani. Czym innym jest upamiętnianie symboliczne systemu czy jego funkcjonariuszy. Na to zgody nie ma – dodał minister. 

REKLAMA

Ułóż części Mszy Świętej na kostce 2x2

NOWA GRA EDUKACYJNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY



dystrybucjakatolicka.pl
tel. 606 589 977

e-religijne.pl
tel. 696 701 707



foto: PAP/Grzegorz Michalowski

Grodzisko zaprasza

Zrekonstruowane zgodnie z realiami XIII w. grodzisko w Tumie pod Łęczycą to jedno z niewielu miejsc, gdzie można dotknąć drewnianej wczesnośredniowiecznej Polski. 



Radek Molenda

Polskie godło, flaga i hymn – w ten sposób manifestujemy przynależność narodową i realizujemy swoją suwerenność. Co warto o nich wiedzieć i jak z nich korzystać?

Orzeł Biały, biało-czerwone barwy i „Mazurek Dąbrowskiego” – to trzy symbole naszej państwowości; najważniejsze znaki, wokół których gromadzi się wspólnota obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Przypominamy sobie o nich szczególnie 2 maja, kiedy (od 2004 r.) obchodzimy Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, coraz częściej wywieszając biało-czerwoną w oknach, na balkonach mieszkań, frontonach lub nierzadko masztach przed naszymi domami.

Każdy z nas nie tylko może na co dzień ekspozycjonować polskie symbole państwowe, manifestując w ten sposób tożsamość narodową oraz przywiązanie do Polski, ale i powinien być do tego zachęcany. Nie każdy jednak wie, że nasze symbole narodowe podlegają ochronie prawnej. Chronią je przede wszystkim i definiują Konstytucja RP oraz ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych. Jak w niej czytamy, otaczanie ich „czcią i szacunkiem jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej oraz wszystkich organów państwowych, instytucji i organizacji”. Z kolei przepisy o karach za odstępstwa od tego są jednoznaczne: zgodnie z art. 49 kodeksu wykroczeń osoba, która narusza przepisy o godle, barwach i hymnie RP podlega karze aresztu (5–30 dni) albo grzywny. Z kolei ten, kto „publicznie znieważa, niszczy, uszkadza lub usuwa godło, sztandar, chorągiew, banderę, flagę lub inny znak państwowy, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku” (art. 137 par. 1 kodeksu karnego). Postępowanie w tej sprawie wszczynane jest z urzędu.

Jak więc sumiennie wywiązywać się ze wspomnianego obowiązku? Przede wszyst-

kim warto nieco wiedzieć o symbolach Rzeczypospolitej Polskiej.

GODŁO, FLAGA I MAZUREK

Wzorcowymi przykładami naszych symboli narodowych są: w przypadku Orła Białego – godło RP, a w przypadku biało-czerwonych barw – flaga państwowa RP.

Godłem RP jest nie każdy biały orzeł, ale – jak czytamy we wspomnianej ustawie – wizerunek orla „ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy”. Historia naszego godła sięga końca XIII w. i jest to jeden ze starszych symboli narodowych na świecie.

Barwy RP wywodzą się z godła państwowego, gdzie biel pochodzi od orla, czerwień – od pola tarczy herbowej. „Ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego, a dolny koloru czerwonego”. Flaga RP jest dodatkowo zdefiniowana jako prostokątny płat tkaniny o barwach RP, umieszczony na maszcie lub drzewcu, przy czym ustalony stosunek szerokości flagi do jej długości wynosi 5:8. Flaga RP ma także określoną, wie-



Symbole narodowe

loktrotnie zmienianą nawet w naszej najnowszej historii czerwień, która obecnie w paletce kolorów ma specyfikację: #FF0000; RGB: 255/0/0; CMYK: 0/99/100/0. Polskie barwy narodowe po raz pierwszy zostały uregulowane w uchwale Sejmu Królestwa Polskiego z 7 lutego 1831 r.

Hymnem państwowym RP jest „Mazurek Dąbrowskiego” – „Pieśń Legionów Polskich we Włoszech”, której słowa w 1797 r. ułożył Józef Wybicki, a od 26 lutego 1927 r. jest to oficjalny hymn RP. Teoretycznie wykonywać lub odtwarzać go można publicznie jedynie w sytuacjach wskazanych w przepisach i są to przede wszystkim uroczystości, święta

oraz rocznice państwowe. Art. 12 tej ustawy określa także pożądaną formę wykonania „Mazurka”: utwór na jeden głos oraz fortepian. W praktyce jednak liczne odstępstwa od tej zasady nie są karane. „Podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu państwowego obowiązują zachowanie powagi i spokoju. Osoby obecne podczas publicznego wykonywania lub odtwarzania hymnu stoją w postawie wyrażającej szacunek, a ponadto mężczyźni w ubraniach cywilnych – zdejmują nakrycia

głowy, zaś osoby w umundurowaniu obejmują

głowy, niebędące w zorganizowanej grupie – oddają honory przez salutowanie” – czytamy w ustawie.

BALKON TO NIE AMBASADA

Flagą biało-czerwoną możemy posługiwać się wszyscy, pamiętając, że np. przy pionowym wyeksponowaniu flagi biel powinna znajdować się po lewej stronie, a przy poziomym – na górze. Ścisłe określone jest jednak to, co na faldze RP obok samych jej barw może się znaleźć. Symbol na faldze zawsze coś oznacza! Flagą państwową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej mogą posługiwać się jedynie instytucje i placówki państwowe reprezentujące polskie państwo na zewnątrz, a więc – zgodnie z art. 8 ustawy – przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne, inne oficjalne przedstawicielstwa Polski za granicą. Flagę z godłem wiesza się na cywilnych lotniskach i lądowiskach, cywilnych samolotach podczas lotów za granicą, w kapitanatach (bosmanatach) portów. Flagę państwową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej podnoszą ponadto polskie statki morskie jako banderę i statki morskie pełniące specjalną służbę państwową. Tak więc nie możemy na naszym balkonie umieszczać flagi z orłem, ponieważ nasz dom nie jest ambasadą ani statkiem – tym bardziej jeśli chodzi o flagę

Nasze symbole narodowe podlegają ochronie prawnej.



fot. Monika Obrońska

– instrukcja obsługi

z herbem i trójkątnym wcięciem, co sygnalizuje, że mamy do czynienia z jednostką bojową polskiej marynarki wojennej. Analogicznie nie umieścimy na fładze godła RP i szachownicy, ponieważ nasz dom nie jest wojskowym myśliwcem. Jako ciekawostkę można dodać, że zasadę reprezentowania Polski na zewnątrz chętnie wykorzystuje Polonia na całym świecie, posługując się powszechnie flagą z Orłem Białym – także dlatego, że biel i czerwień nie są barwami jedynie Polski.

Odpowiednie do wagi symbolu narodowego powinno być także jego prezentowanie. I tak np. flaga nie może dotykać ziemi ani ocierać się o ściany, stąd – jeśli jest wywieszana na drzewcu – wysokość płata flagi powinna stanowić jedną trzecią długości całego drzewca. Według protokołu najlepiej, by drzewce było nachylone pod kątem 45 stopni, ale nie jest to bezwzględny wymóg. Nie wiesza się flagi, jeśli jest brudna lub postrzępiona. Jeśli nie da się jej wyczyścić lub naprawić, trzeba ją zutylizować. Godnym sposobem zniszczenia zużytej flagi jest jej niepubliczne spalanie. Możliwe jest także godne zniszczenie przez rozdzielenie barw.

Nie możemy na naszym balkonie umieszczać flagi z orłem, ponieważ nasz dom nie jest ambasadą ani statkiem.

Każdy może sobie flagę umieścić na maszcie przed domem, jednak po zapadnięciu zmroku albo trzeba ją zdjąć, albo powinna być ona non stop oświetlona, jak to jest np. na gmachu Sejmu RP lub Pałacu Prezydenckiego. Nie dotyczy to flagi zainstalowanej na budynku, w oknie czy na balkonie.

FLAGA Z POLSKĄ WALCZĄCA?

Obchodząc Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, nie można jednak nie zapytać: co wtedy, gdy forma prezentacji Orła Białego, barw RP czy „Mazurka” odbiega od powyższych standardów i definicji? Czy wtedy pozostają nadal naszymi narodowymi symbolami? Czy można po nie sięgać, manifestować, nie narażając się na karę? Czy możemy – inaczej niż w przypadku godła czy flagi RP – dowolnie je modyfikować i wykorzystywać w celach handlowych, naukowych bądź artystycznych?

Przydatny w tym kontekście jest art. 16 omawianej ustawy, mówiący, że „symbole Rzeczypospolitej Polskiej nie mogą być umieszczane na przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego”, jednak „do-

zwolone jest umieszczanie na przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego godła lub barw Rzeczypospolitej Polskiej w formie stylizowanej lub artystycznie przetworzonej”.

– W świetle tego przepisu możemy niestandardowe wersje godła czy flagi uznać za ich artystyczne odpowiedniki, wariacje na temat symboli narodowych – sugeruje ks. dr Paweł Dudziński, historyk i heraldyk, przewodniczący Komisji Heraldycznej przy MSWiA, zajmującej się opiniowaniem herbów, symboli i oznaczeń państwowych oraz samorządowych, a także wpływających do parlamentu projektów ustaw zmieniających ustawę z 1980 r.

To, czego nie można robić z godłem czy flagą RP, można z jego artystyczną wariacją. Można więc wariacje białego orła i barw RP umieszczać na „odzieży patriotycznej”. Można na wariacji flagi RP – i tylko w takim przypadku – umieścić np. symbol Polski Walczącej, tego czy innego patriotycznego hasła, grafiki lub choćby – jak bywa na zawodach – nazwy miasta, z którego się przybyło, by kibicować polskim sportowcom. Dlatego też, jeśli np. potrzeba skrócić postrzępioną flagę, nie trzyma ona proporcji lub koloru lub nie mamy do flagi odpowiedniego drzewca, można 2 maja na swoim balkonie wywiesić białą-czerwoną jako stylizację flagi państwowej RP.

Te i im podobne działania, za pomocą których możemy zmanifestować naszą tożsamość narodową oraz przywiązanie do Polski, są obwarowane jedynie nielicznymi ograniczeniami. Pozostaje np. wymóg, by na wariacjach flagi RP szerokość pasów białego i czerwonego była równa. W każdym jednak wypadku wariacji flagi, godła czy hymnu RP spełniony musi być warunek *sine qua non*: treść umieszczona na symbolu narodowym musi wyrażać szacunek i cześć dla tego symbolu, a już na pewno nie może być dlań w żaden sposób obraźliwa. Tak więc można np. wyprodukować i nosić białą-czerwoną koszulę z patriotycznym przesłaniem, nie można jednak zaakceptować na białą-czerwonej ksenofobicznych haseł czy butelki piwa, nie mówiąc już o białą-czerwonej wycieraczce do butów.

Dodać warto, że chociaż inne państwa mają do swoich barw narodowych różny stosunek, na terenie Polski obowiązuje względem nich taki sam szacunek, jak dla naszych symboli. W Polsce obcokrajowcy mogą w sposób wolny manifestować swoje barwy narodowe w przestrzeni prywatnej; np. na balkonie mieszkania, gdzie mieszkają Ukraińcy, wywieszać flagę ukraińską. Jednak umieszczanie obcych barw narodowych w polskiej przestrzeni publicznej bez polskich barw narodowych – jak np. na warszawskich autobusach i tramwajach, gdzie mamy barwy Ukrainy i Warszawy – jest w żaden sposób nieuprawnione.



Koronawirus osłabł, liczba zgonów przez niego spowodowanych spada, ale miejscami choroba wciąż atakuje. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wskazuje, że w dalszym ciągu pozostaje on „globalnym zagrożeniem dla zdrowia publicznego”.



Piotr Kościński

Władze zareagowały zdecydowanie. Po-
stanowiono masowo przetestować miesz-
kańców, wprowadzając ostre restrykcje. Ci
z wynikiem negatywnym otrzymują specjal-
ny kod – i tylko jego posiadacze będą mo-
gli wejść do instytucji publicznych, łącznie
ze sklepami, przychodniami lekarskimi czy
stacjami kolejowymi. I tylko oni będą mo-
gli opuścić miasto. Wprowadzono ścisły
lockdown.

W innych, mniejszych miejscowościach,
też nie jest dobrze. Chińczycy stosują więc
bardzo ostre procedury. Zamknięto np. zjaz-
dy z autostrad prowadzące do takich miast,
jak Hangzhou, Ningbo, Yiwu czy Shaoxing.
W Pekinie jedna z dzielnic uznana została
za zagrożoną i tam również wprowadzono
restrykcje.

ChRL działa więc bardzo ostro – także
w kwestii szczepień, bo zaszczepionych jest
aż 88 proc. obywateli. Podobnie postępują
inne kraje w tym regionie. W Korei Połu-
dniowej wciąż jest wiele przypadków zacho-
rowań, ale ich liczba powoli spada. Znie-

które stany, zwłaszcza Zachodnia Wirginia
i Georgia. Generalnie jednak eksperci są
zgodni: omikron powoduje zdecydowanie
mniej kłopotów niż wcześniejsze mutacje
koronawirusa.

Zaskakujący jest gwałtowny spadek za-
chorowań w bardzo słabo zaszczepionych
krajach afrykańskich. Tak niski poziom in-
fekcji nie był obserwowany od kwietnia
2020 r. – oznajmiła WHO. Światowa Or-
ganizacja Zdrowia ostrzega jednak przed
wysokim ryzykiem kolejnej fali zachoro-
wań w miarę zbliżania się zimnej pory roku
na półkuli południowej, czyli od czerwca.
Fale pandemii w Afryce zbiegły się z niż-
szymi temperaturami, a przecież tam nie
stosuje się zabezpieczeń domów przed
zimnem.

Istnieje też obawa przed pojawieniem się
kolejnych mutacji koronawirusa. Ostatnio
w Botswanie i RPA wykryto nowe warianty
mutacji omikron. Eksperci w tych krajach
prowadzą dalsze badania, aby ustalić, czy są
one bardziej zakaźne i na ile są niebezpiecz-

Co z koronawirusem?

– Malejąca liczba zgonów z powodu ko-
ronawirusa to dobra wiadomość, ale nie-
które kraje nadal doświadczają gwałtowne-
go wzrostu liczby przypadków – powiedział
dyrektor generalny WHO Tedros Ghebrey-
esus. Kilka krajów wciąż odnotowuje stosun-
kowo dużą liczbę zachorowań; w Europie to
przede wszystkim Francja.

Światowa Organizacja Zdrowia chce, by
do połowy 2022 r. wszystkie kraje zaszczepi-
ły przeciw COVID-19 co najmniej 70 proc.
swojej ludności. W Polsce jest to 59 proc. i są
raczej skromne szanse na znaczące zwięk-
szenie tego odsetka. Aż 75 krajów świata
zaszczepiło dotąd mniej niż 40 proc. swojej
populacji, a 21 krajów – mniej niż 10 proc.
Od tego, jaka będzie liczba zaszczepio-
nych, zależy jednak będzie, czy koronawi-
rus przekształci się w chorobę endemiczną.

RESTRYKCYJNE CHINY

Do grupy państw mających najwięcej pro-
blemów z koronawirusem nie wchodzi Chiny.
Ale to właśnie tam odnotowano nagły
wzrost zachorowań. W Szanghaju zwiększy-
ła się liczba zgonów na COVID-19; są to
co prawda przypadki pojedyncze, ale wcze-
śniej nikt już tam z powodu koronawirusa
nie umierał (a przynajmniej takie były ofi-
cjalne dane). Co więcej, wśród zmarłych były
głównie osoby nieszczepione w wieku od 60
do 101 lat, ze schorzeniami takimi jak cu-
rzyca czy choroby krążenia.

siono więc lockdown, a także ograniczenia
dotyczące liczby osób, które mogą się gro-
madzić. Nadal trzeba nosić maseczki, choć
miał być zniesiony obowiązek ich stosowania
także na dworze. Umożliwiono też swobod-
ny wjazd i poruszanie się turystów z zagranicy.
W jednym bowiem demokratyczna Korea
Południowa jest podobna do Chin: zaszczepi-
onych jest 87 proc. populacji.

Poprawia się sytuacja w Japonii. Władze
twierdzą, że dzieje się tak, ponieważ coraz
więcej osób przyjmuje trzecią dawkę szcze-
pionki, a także ze względu na drobiazgowie
przestrzeganie rozmaitych restrykcji, np. no-
szenia maseczek. W tym kraju dwie dawki
szczepionki przyjęło 75 proc. populacji.

WZROSTY I SPADKI

Nie bardzo wiadomo, dlaczego w niektó-
rych krajach liczba przypadków COVID-19
nagle wzrasta. Na przykład bardzo zróżnico-
wana jest sytuacja w Europie. Według portalu
Politico najgorzej jest we Francji – blisko
co tydzień odnotowuje się tam 1400 przy-
padków zachorowań na milion mieszkań-
ców, nieco lepiej w Niemczech – 1100, Au-
stria – 960, Włoszech – 840, a także Grecji
– 800. Na dalszych miejscach są Finlandia
– 740, Portugalia – 700, Litwa – 350, a po-
tem Estonia i Łotwa.

Dość dziwnie wygląda też sytuacja w Sta-
nach Zjednoczonych. Co prawda ogólnie
się poprawia, ale problemy mają wciąż nie-

ne. Warianty znane jako BA.4 i BA.5 zostały
również wykryte w Belgii, Danii, Niemczech
i Wielkiej Brytanii. Jak dotąd WHO stwier-
dziła, że „nie ma znaczącej różnicy epide-
miologicznej” między nimi a innymi znanymi
wariantami omikrona.

WALKA Z PANDEMIA

Główną metodą walki z koronawirusem
pozostają szczepienia. Nuvaxovid, szcze-
pionka firmy Novavax, to piąty preparat
przeciwko COVID-19 zatwierdzony na te-
renie Unii Europejskiej. Badania klinicz-
ne wykazały, że dawka przypominająca pre-
paratem firmy Novavax znacznie wzmacnia
odporność, także w przypadku wariantu
omikron.

WHO ma na swojej oficjalnej liście dzie-
więć szczepionek: Pfizer, AstraZeneca,
Johnson&Johnson, Moderna i wspomnia-
ny wyżej Nuvaxovid, ale też te w UE nie
stosowane – chińskie Sinopharm i Sinovac,
hinduski Bharat oraz inny preparat Novava-
xu – Covovax. Tak naprawdę opracowano już
38 szczepionek, które zostały zatwierdzone
w co najmniej jednym kraju. Przykład: Tur-
kovac, stosowany jedynie w Turcji, czy So-
berana Plus na Kubie. Blisko dwieście ko-
lejnych ma szansę zostać zarejestrowanych
w niedalekiej przyszłości.

Patrząc na mapę świata, można dostrzec
interesującą prawidłowość. Największy od-
setek zaszczepionych jest w Europie Za-

W Szanghaju ponownie
wprowadzono lockdown



foto: PAP/EPA/Alex Plawecki

chodniej oraz Ameryce Północnej i Południowej; w Azji i Oceanii to – obok Chin – także Australia i Nowa Zelandia oraz Korea Południowa i Japonia. Afryka jest niemal w całości białą plamą, poza Marokiem.

Trwają też prace nad lekami, które powinny ułatwiać przechodzenie COVID-19. Istnieją dwie powszechnie stosowane doustne terapie przeciwwirusowe. Paxlovid został opracowany przez firmę Pfizer i był pierwszym lekiem dla pacjentów wysokiego ryzyka z COVID-19 w wieku 12 lat i starszych. Drugi lek, molnupirawir, został opracowany przez firmę Merck, pierwotnie do leczenia grypy. Jest stosowany u osób dorosłych wysokiego ryzyka w wieku 18 lat i starszych. Istnieje też doustny lek przeciwwirusowy firmy Gilead Sciences, remdesiwir, ale on podawany bywa podczas leczenia szpitalnego. Jak pisał „New York Times”, pojawił się też kolejny lek, sabizabulin, który w badaniu klinicznym bardzo istotnie zmniejszył śmiertelność wśród hospitalizowanych pacjentów z COVID-19.

PANDEMIA I CHOROBA ENDEMICZNA

Jest jednak nadzieja na zasadniczą zmianę, czyli przekształcenie się pandemii w cho-

robę występującą endemicznie. Epidemia to nieoczekiwany wzrost liczby zachorowań na określonym obszarze. Najważniejsze jej przykłady to żółta febra, ospa, odra i polio. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)

Zamiast skupiać się na odsetku pozytywnych testów, trzeba przyglądać się liczbie ciężkich przypadków.

ogłasza pandemię, gdy epidemia znacznie się rozszerza, a tempo wzrostu zachorowań gwałtownie rośnie (każdego dnia liczba przypadków wzrasta bardziej niż dzień wcześniej). W przypadku koronawirusa pandemia objęła cały świat. Natomiast choroba ma charakter endemiczny, gdy jest stale obecna, ale ograniczona do określonego regionu. I tak na przykład malaria jest uważana za endemiczną w niektórych krajach i regionach świata.

Przypomnijmy niektóre poprzednie pandemie. Dżuma Justyniana w latach 541–542 pochłonęła do 50 milionów ludzi w Cesarstwie Bizantyjskim; czarna śmierć, czyli też dżuma, w latach 1347–1351 zabiła do 200 milionów ludzi w Europie i Azji. Podobną liczbę ofiar przyniosła w połowie XIX w. cholera w Indiach, Rosji i Europie. Dżuma pod koniec XIX w. zabiła „tylko” 12 milionów w Chinach i innych krajach, w tym USA. Bardziej zabójcza okazała się grypa hiszpanka pod koniec I wojny światowej i tuż po niej – do 100 milionów. Grypa azjatycka, która w 1956 r. wybuchła w Chinach i przedosta-

ła się aż do USA, spowodowała śmierć do 4 milionów osób.

Tak czy inaczej, każda pandemia kiedyś się kończyła, po kilku czy też po kilkunastu latach. W którymś momencie zniknęła – i nie musiało to wynikać ani ze skutecznego leczenia, ani ze szczepień, bo przez wieki ich po prostu nie było. Nadzieja w przypadku koronawirusa polega na tym, że stanie się podobnie; że kolejne mutacje będą może bardziej zaraźliwe, ale mniej niebezpieczne.

To oznacza konieczność zmian w spojrzeniu na aktualną sytuację. Zamiast skupiać się na odsetku pozytywnych wyników testów i przypadków COVID-19, trzeba będzie przyglądać się liczbie przyjęć do szpitala, odsetkowi łóżek szpitalnych zajmowanych przez pacjentów z koronawirusem oraz liczbie pacjentów w stanie ciężkim.

COVID JAK GRYPA?

To wszystko oznacza, że koronawirus najprawdopodobniej pozostanie z nami tak jak grypa. Tyle że nie mamy takiej pewności – i nie wiemy, czy nastąpi to szybko. Wirus mutuje; na razie mamy kolejne warianty omikrona, mniej niebezpiecznego, choć bardziej zakaźnego niż poprzednie. Konieczne jednak trzeba badać jego rozwój i usilnie pracować nad tworzeniem systemu opieki zdrowotnej zapewniającego nam bezpieczeństwo, gdyby jednak pandemia trwała.





Marek Jurek

Macron utrzymał władzę

Zadziałal wypróbowany mechanizm „większości republikańskiej”, reguła gwarantująca od półtora wieku dominację ugrupowań lewicowo-liberalnych we Francji. Uruchomiono ją w Trzeciej Republice (1879–1940) i polegała na tym, że większość republikańska (czyli ci, którzy wyklinali dziedzictwo monarchii katolickiej i odrzucali jakiegokolwiek porozumienie z jej zwolennikami) najpierw ustalała kandydata w swoim gronie, a potem przegłosowywała go w czasie wyborów prezydenckich w Zgromadzeniu Narodowym. Nawet wtedy, gdy miała 90-procentową większość. Chodziło o wykluczenie jakiegokolwiek wpływu prawicowej mniejszości na decyzje polityczne, nawet jeśli i tak podejmowała je lewicowo-liberalna większość. Z czasem bowiem formułę „republikańską” rozszerzono. Zaczęła oznaczać zwalczanie wszystkich prawicowych i proprawicowych krytyków politycznego stanu Francji, uznanych za „skrajną prawicę”, nawet jeśli mieli najbardziej afirmatywny stosunek do instytucji Republiki.

W ciągu ostatniego półwiecza mechanizm ten uderzał przede wszystkim we Front Narodowy (który niedawno przekształcił się w Zjednoczenie Narodowe). Nie ma już wyboru prezydenta w parlamencie, natomiast prezydenta i posłów wybiera się w wyborach większościowych w dwóch turach. Jeśli kandydat prawicy narodowej w pierwszej turze uzyska na tyle dobry wynik, by brać udział w drugiej, sprzymierzają się przeciw niemu wszy-

scy, od komunistów po najbardziej prokapitalistyczną centroprawicę.

Emmanuel Macron, dziękując swym zwolennikom za wybór, oświadczył zatem, że czuje się „depozytariuszem przywiązania do Republiki” wszystkich tych, którzy postanowili „za-

grodzić drogę skrajnej prawicy”. Zgodnie zresztą z tą deklaracją unikał prowadzenia kampanii wyborczej, zostawiając ją liberalnym mediom, mobilizującym do „zagroźnienia drogi”. W swych nielicznych wypowiedziach eksponował swą rolę w przeprowadzeniu Francji przez pandemię (co mimo zmęczenia restrykcjami jednak mu nie zaszkodziło), w warstwie postulatycznej zapowiadał zwiększenie władzy Unii Europejskiej i „uczynienie z Francji wielkiego narodu ekologicznego” – cokolwiek miałoby to znaczyć.

Cała opozycja, z lewa i z prawa, szykuje się już do wyborów parlamentarnych, które odbędą się za siedem tygodni. Powszechnie ogłoszono je „trzecią turą wyborów”. Od ich wyniku zależy bowiem kształt rządu.

Swój prawie 42-procentowy wynik Marine Le Pen określiła jako wielkie wotum nieufności wobec klasy rządzącej i „sukces sam w sobie”. Za poparcie podziękowała przede wszystkim Francuzom z wiosek, z prowincji, z ziem zamorskich. Wszyscy oni bowiem w jej kandydaturze dostrzegali szansę, że Francja ich nie opuści. Szczególną satysfakcję przewodniczącej Zjednoczenia Narodowego może powodować zdecydowane zwycięstwo w Gujanie Francuskiej oraz na Gwadelupie i Martynice, wśród czarnoskórych Francuzów. To oni najbardziej zadali kłam tym, którzy twierdzili, że dla ruchu Marine Le Pen solidarność narodowa to jedynie hasło wyborcze.



Zbrodniarze przed trybunałem

Sprawiedliwość jest imieniem Boga, abyśmy wiedzieli, że nie wolno nam gnębić drugiego człowieka, ale mamy szanować się nawzajem i traktować jak bracia – powiedział kard. Dieudonné Nzapalainga, komentując rozpoczęty pierwszy proces Specjalnego Trybunału Karnego w Republice Środkowoafrykańskiej. Za zbrodnie ludobójstwa odpowiadają przed nim trzej członkowie jednego z głównych ugrupowań zbrojnych, które od lat terroryzują mieszkańców tego kraju.

Trybunał został powołany przez samą Republikę Środkowoafrykańską w 2015 r. Ma on skład zarówno krajowy, jak i międzynarodowy. Jest finansowany przez ONZ, Unię Europejską i Stany Zjednoczone. Osądza zbrodnie przeciw ludzkości i zbrodnie wojenne popełnione od 2003 r. Issa Sallet Adoum, Ousman Yaouba i Tahir Mahamat to pierwsi trzej zbrodniarze, których udało się postawić przed sądem. Należą

do ugrupowania 3R i odpowiadają za rzeź 46 cywilów w 2019 r.

Rozmawiając z Radiem Watykańskim, metropolita Bangi przyznał, że społeczeństwo od dawna czekało na rozpoczęcie procesów. Podkreślił, że ukaranie winnych jest pierwszym krokiem do pojednania, przebaczenia oraz budowania normalnego społeczeństwa. Tylko dzięki temu ludzie będą mogli ze sobą znów rozmawiać i patrzeć sobie w oczy – zaznaczył kard. Nzapalainga.

– Jednym z naszych najważniejszych problemów jest bezkarność. Biorąc do ręki broń, ludzie sądzą, że są wszechmocni. Tymczasem nikt nie jest ponad prawem i dlatego wymiar sprawiedliwości musi interweniować, aby ludzie zrozumieli, że każdy musi odpowiedzieć za swoje czyny. W imię dobra społeczeństwa najsłabsi i ofiary muszą zobaczyć, że ci przestępcy, zbrodniarze zostaną zatrzymani – powiedział papieskiej rozgłośni kard. Nzapalainga. **/wś**

Prześladowania chrześcijan w Indiach

Indyjska policja aresztowała w Wielki Piątek 26 chrześcijan, oskarżając ich o zmuszanie hinduistów do nawrócenia – poinformował dziennik „Times of India”. Do incydentu doszło w Uttar Pradesh, jednym ze stanów, w których obowiązują absurdalne przepisy antykonwersyjne, służące jako pretekst do atakowania wyznawców Chrystusa i innych mniejszości religijnych.

Aresztowani należą do Ewangelicznego Kościoła Indii i zostali oskarżeni o nawrócenie ok. 90 hinduistów. Podobnie zarzuty postawiono 25 innym osobom, które jednak nie zostały zatrzymane. Oskarżenie wniosła jedna z działających w kraju

hinduskich organizacji nacjonalistycznych. Po kilku godzinach aresztowani zostali zwolnieni do domów, ale czeka ich proces sądowy.

Uttar Pradesh to najbardziej zaludniony stan Indii, w którym mieszka ponad 200 mln osób. Chrześcijanie stanowią zaledwie 0,2 proc. ludności stanu. Władzę w Uttar Pradesh sprawuje Indyjska Partia Ludowa, która także kontroluje obecny rząd. Składa się ona z nacjonalistów i religijnych fundamentalistów, którzy budują poparcie na prześladowaniu mniejszości.

Pracujący w Uttar Pradesh ks. Vineet Vincent Pereira uważa, że przepisy zabraniające przymusowych konwersji są motywowane czysto politycznie. **/wś**

Missclick



ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski

Każdy z was, młodzi przyjaciele, znajduje też w życiu jakieś swoje „Westerplatte”. Jakiś wymiar zadań, które musi podjąć i wypełnić. (...) Wreszcie – jakiś porządek prawd i wartości, które trzeba „utrzymać” i „obronić”.

Jan Paweł II

Klawiatura i myszka stały się ważniejszymi narzędziami w procesie komunikacji niż aparat mowy. Błędy w tekście może sprawdzić i poprawić korektor. Natomiast przypadkowe kliknięcie myszką na ekranie komputera może spowodować nieodwracalne akcje. Konsekwencje bywają też różne: wymazanie cennego programu, absurdalny zakup, dokonanie błędnego przelewu, wysłanie nieodpowiedniej wiadomości itp.

W grach komputerowych taką niechcianą akcję nazywa się *missclick*. Słowo wywodzi się z języka angielskiego i jest połączeniem *miss*, czyli *pułdo* – w sensie *niecelny strzał* – oraz *click*, czyli *kliknięcie*. Zwykle kliknięcie nastąpiło przypadkiem bądź też towarzyszył mu nagły ruch myszki wywołany nerwowym ruchem gracza, wynikającym z braku skupienia. Dzieje się to szczególnie w momentach, gdy wykonujemy dużo kliknięć w krótkim czasie. W efekcie gracz doprowadza do akcji, której pierwotnie nie

**W życiu człowieka
chybione wybory
niosą ze sobą
poważniejsze
konsekwencje niż
w grach, bo „życie to
nie zabawa”.**

chciał wywołać, np. oddał strzał, przesunął jednostkę w nie to miejsce na mapie, użył nie tego zaklęcia, które planował, itd.

W życiu człowieka chybione wybory niosą ze sobą poważniejsze konsekwencje, bo „życie to nie zabawa”. Dlatego istotne jest skupienie na własnym zachowaniu. Tradycyjnie nazywa się tę cechę roztropnością, która „uzdalnia rozum praktyczny do rozeznawania w każdej okoliczności naszego prawdziwego dobra i do wyboru właściwych środków do jego pełnienia” (KKK nr 1806). Dobra, które wynika z prawdy o rzeczach, a nie tylko z własnych pragnień czy zachcianek. Wymaga ono oddania każdemu tego, co do niego należy, polega na wytrwałym podążaniu drogą autentycznego szczęścia – świętości, miłości, wierności – pomimo napotykanych trudności; jest też radością z przyjemności zmysłowych w harmonii z prawdą o człowieku.

Tak jak w przypadku pracy za pomocą myszki pośpiech w życiu może mieć fatalne skutki. Ale błędem jest również nieuzasadnione

odwlekanie decyzji lub jej wykonania. Pokonanie lęków, pokusy robienia tego, co najwygodniejsze, czy nadmiernego przywiązania do własnego wizerunku wymaga siły. Odwlekanie realizacji tego, co zostało postanowione, może zaszkodzić innym, zwłaszcza jeśli ktoś pełni obowiązki wychowawcze lub kierownicze, jak rodzice w stosunku do swoich dzieci czy szefowie w stosunku do podwładnych.

W ostateczności, niezależnie od tego, czy się gra na komputerze, czy gra się „w życie”, premiowane jest skupienie. Trzeba zawsze mieć przed oczyma

poszukiwany cel i nie zapominać, że czas się liczy, a dbałość o szczegóły zwykle prowadzi do wygranej.

Autor jest duchownym Prałatury Opus Dei w Warszawie

Przytul jeża



Anna Wardak

Czy próbowaliście kiedyś przytulać jeża? Myślę, że rodzice nastolatków mają w tym spore doświadczenie. Nasza znajoma, pisząc książkę o komunikacji z nastolatkami, poprosiła na Facebooku o propozycje tytułów. Mój faworyt to „A tak się cieszyliśmy, gdy się urodził!”.

Ten żart dobrze oddaje nas troje w wielu domach. Nie raz mamy wrażenie, że pod naszym dachem zamieszkał „obcy”, którego nagle zaczęły uwierać wszelkie domowe normy i zwyczaje, przewracając oczami, robiący miny i kłujący na prawo i lewo przy każdej okazji, komunikujący całym sobą, jak bardzo nas nie

potrzebuje. A do tego mówiący językiem „alternatywnym”, w którym jednakowe słowa nie oznaczają wcale tego samego (np. „wiem, co robię” albo „dobrze to przemyślałem”, podczas gdy ewidentnie widać, że jest wręcz przeciwnie). Nie wynika to ze złej woli, lecz z naturalnego tempa rozwoju mózgu: jego struktury ostatecznie dojrzewają w wieku dwudziestu kilku lat.

Nie traktujmy więc nastolatków jak dzieci, prowadzone za rękę, by nie nabiły sobie guza. Ale też nie oczekujmy, że będą myśleć jak ludzie dojrzały. Trudno jest ich zrozumieć, ale jeszcze trudniej jest im zrozumieć samych siebie. W tym wieku następuje coś w rodzaju dezintegracji osobowości – po to, aby potem stopniowo z tych porzucanych elementów człowiek mógł ułożyć na nowo swój własny wzór. Dlatego nie patrzmy na nich ze złością, lecz

raczej z serdecznym współczuciem dla wewnętrznego wysiłku narodzić do dorosłości.

Musimy też być mocnym punktem oparcia na chwiejnej kładce między dzieciństwem

**Jako rodzice musimy
być mocnym
punktem oparcia
na chwiejnej
kładce między
dzieciństwem
a dorosłością.**

a dorosłością. Nastolatek jest jak człowiek wchodzący stopniowo do głębokiej rzeki, aby przejść na drugą stronę. My zostajemy na brzegu, modlimy się, by poradził sobie w rwącym nurcie. A on, choć puścił naszą rękę, często ogląda się, czy trwamy na swoim miejscu. Dlatego nie poddawajmy się, nie odstępujemy od naszych zasad i zwyczajów, wspólnych

posiłków czy modlitwy, nawet jeśli nastolatki chwilowo się z nich wypisały. Kiedyś powrócą na „jasną stronę mocy”. Nie otwierajmy zbyt wielu frontów walki, życie z nastolatkiem i tak pełne jest punktów zapalnych. Może odpuścić bałagan w pokoju, a skupić się na kwestii mediów cyfrowych albo odpowiedzialności?

Jako rodzice mamy tendencję do fiksowania się na problemach (złe wyniki w szkole, odrzucanie wiary) i wokół tego kręcąc się nasze relacje. Trzeba szukać pozytywów – tego, co w tym niełatwym czasie może wzmocnić naszą więź tak, byśmy wyszli z niego zwycięsko – już jako dojrzałe, ufające sobie i mocno zaprzyjaźnione osoby. I przytulajmy nasze jeże – mentalnie, emocjonalnie, a jeśli się da, również fizycznie – nawet jeśli czasem nadziejemy się na ich kolce. Prawdziwa miłość musi czasem boleć.

Autorka jest doradcą rodzinnym, moderatorką Akademii Familijnej, mamą dziesięciorga dzieci

Ważne czy nie?

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Co mogę zrobić, żeby stwierdzić nieważność mojego małżeństwa? Odkładam to wciąż, bo nie wiem, gdzie mam się udać, jeśli mieszkam w Warszawie, były mąż mieszka na Śląsku, a ślub był w mojej parafii pod Tarnowem? Poznaliśmy się natomiast na studiach w Krakowie, pobraliśmy się po ostatnim roku i tam załatwialiśmy dokumenty przed ślubem.

Co Bóg złączył, tego nie wolno rozdzielać. Wolno nam natomiast sprawdzić w toku postępowania procesowego w sądzie biskupim, czy nasze małżeństwo było zawarte ważnie, czy nieważnie. Jak zacząć? Trzeba najpierw dowiedzieć się u jakiegokolwiek prawnika kościelnego, czy istnieją zasadne przesłanki do uznania małżeństwa za nieważne. Takiego prawnika podpowiedzą np. w Kancelarii Sądu Metropolitalnego przy ul. Nowogrodzkiej 49 w Warszawie, tel. 22 628 53 06. Na spotkaniu z prawnikiem musi Pani opowiedzieć cały przebieg swojego małżeństwa, począwszy od poznania aż do praktycznego ustanienia małżeństwa. Na tej podstawie prawnik podpowie, czy można uczciwie dochodzić nieważności małżeństwa, kogo warto wezwać na świadków (trzy–cztery osoby), jakie przygotować



dokumenty. Prawnik zasugeruje też, który sąd będzie dla Pani właściwy.

W pierwszym rzędzie sądem kompetentnym jest sąd diecezji, w której zostało zawarte małżeństwo. Na drugim miejscu prawo kanoniczne wymienia sąd właściwy dla miejsca zamieszkania osoby pozwanej, czyli Pani męża. Pani jako osoba, która w sądzie wszczyna postępowanie, zwana jest powodem. Mąż jest pozwanym. Stosuje się tu zasadę, że jeżeli jestem zainteresowany jakąś sprawą, to nie wołam do siebie tej drugiej strony, tylko fatyguję się do tego miejsca, gdzie ten ktoś mieszka. Na trzecim miejscu istnieje możliwość, że postępowanie procesowe zostanie wszczęte w sądzie właściwym osoby, która wszczyna proces. W Warszawie jest to dla obu diecezji jeden wspomniany Sąd Metropolitalny. Ale w przypadku tej trzeciej możliwości musi na to wyrazić zgodę oficjał, czyli szef sądu, także strony pozwanej.

Ostatnia, czwarta możliwość, to sąd diecezji, w której znajduje się najwięcej materiału dowodowego. Skoro pobraliście się na studiach w Krakowie i tam mieszkaliście, to najprawdopodobniej w okolicy Krakowa mieszka najwięcej znajomych, których widzieli Pani narzeczeństwo i małżeństwo i mogą na ten temat świadczyć. Trzeba wybrać taki sąd, żeby Pani mąż zechciał złożyć zeznania i żeby możliwie nie fatygować świadków do jazdy na rozprawę przez pół Polski.

I warto, dochodząc ważności małżeństwa, nie odkładać tego trudu. Póki ewentualni świadkowie jeszcze coś pamiętają.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

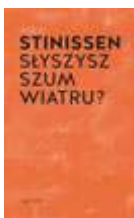
Woda i ogień

Jak to się stało, że dwa skrajne żywioły są symbolem jednej osoby? Woda i ogień są zupełnie różne, a zarazem bardzo podobne: kryją w sobie tajemnicę i są pełne dynamiki. Gdy woda tryska ze źródła, nie możemy decydować ani o ilości, ani o sile, z jaką płynie. Podobnie jest z ogniem: jeśli nie zgasiemy go na samym początku, obejmie wszystko, co stanie na jego drodze. Czy nie tak jest też z Duchem Świętym? Jego działania nie da się przeanalizować i zamknąć w pojęciach. Dla ludzkiego umysłu zawsze pozostanie tajemnicą.

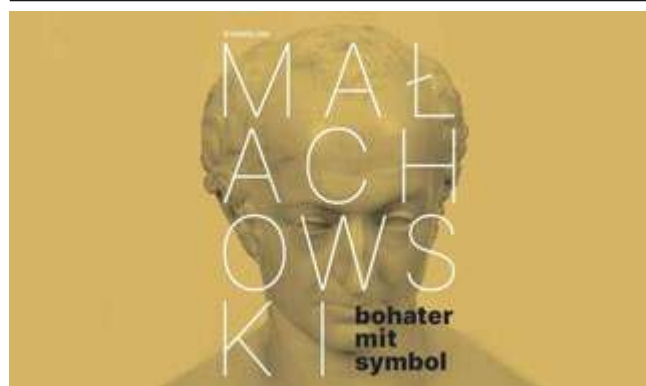
Do refleksji na temat Ducha Świętego, odkrywania Jego obecności i działania zaprasza znany i ceniony kolekcjonista Wilfrid Stinissen OCD. Pomylił się jednak ten, kto sięgając po książkę

skandynawskiego karmelity, spodziewa się „suchej” wiedzy teologicznej. To książka nie tylko o Duchu, ale i pełna Ducha. Uczy, jak wsłuchiwać się, by usłyszeć i dostrzec działanie Ducha Świętego. Inspiruje do odważnych poszukiwań. Jak pisze sam autor: „Jeśli nie zadowala cię

życie na «zwolnionych obrotach», pragniesz żyć pełnią – potrzebujesz ducha. (...) Czy nie chcesz żyć świadomie, czy nie chcesz bardziej żyć? Duch wieje za pośrednictwem ciebie i Kościoła tak samo dzisiaj, jak u początków istnienia. Czy jednak słyszysz Jego tchnienie?” /amd



Słyszysz szum wiatru?
Wilfrid Stinissen OCD
przeł. Justyna Iwaszkiewicz
W Drodze, Poznań 2022



Marszałek w zamku

To właśnie on, nie król, jest na pierwszym planie słynnego obrazu Jana Matejki „Konstytucja 3 maja 1791 roku”. Niesiony na rękach uczestników triumfalnego pochodu, dumnie dźwierz nad głową jeden z najważniejszych w historii Rzeczypospolitej dokumentów, do którego uchwalenia walczyli się przyczynili. Marszałek Stanisław Małachowski jako jeden z największych mężów stanu swojej epoki wielokrotnie uwieczniano go przez artystów. Zamek

Królewski zaprasza na wystawę „Stanisław Małachowski. Bohater. Mit. Symbol”. Celem wystawy jest nie tylko oddanie mu hołdu i przypomnienie jego sylwetki, ale także zobrazowanie – na przykładzie wybranych przedstawień – przyjmowania się w Polsce tendencji estetycznych właściwych klasycyzmowi. Wystawa włączona jest w Trasę Królewską/dg

Czas trwania wystawy:
26 kwietnia – 5 czerwca 2022 r.
Miejsce: Zamek Królewski,
Sala Senatorska



Historia parafii św. Marii Magdaleny na warszawskim Bródnie splata się z trudnymi dziejami Polski XX wieku. Obecnie wspólnota parafialna liczy aż dwadzieścia tysięcy wiernych.

Parafia została erygowana w roku 1939. Po II wojnie światowej działalność parafii zawieszono. Świątynia została zniszczona w wyniku działań wojennych. Dopiero tydzień przed pierwszą pielgrzymką św. Jana Pawła II do Polski komunistyczne władze wyraziły zgodę na budowę kościoła. Został on konsekrowany przez prymasa Józefa Glempa w 1989 roku.

– W ostatnich latach szczególnie trudnym doświadczeniem była pandemia koronawirusa. Po pandemii wszystko bardzo powoli wraca do normy, ale do tego, co było przed, jest jeszcze bardzo daleko – mówi ks. prałat Wojciech Zdun, proboszcz parafii św. Marii Magdaleny w Warszawie. Posługuje tu sześciu kapłanów i działa kilkanaście grup duszpasterskich. Na terenie parafii znajdują się trzy szkoły podstawowe, dwa przedszkola oraz mały prywatny szpital poświęcony przez bp. Kazimierza Romaniuka. – W razie potrzeby kapłan z naszej parafii jest wzywany do chorego, niestety, szpital nie ma stałego kapelana – wyjaśnia ksiądz proboszcz.

Przed parafią stoi wiele wyzwań. – W okresie pandemii ubyło wiernych, bardzo chcemy ludzi przyciągnąć na nowo do Kościoła, zwłaszcza młodzież i dzieci – mówi ksiądz proboszcz. Trzy lata temu parafia przeżywała misję świętą, które prowadził Tongijczyk o. Benedykt ze Zgromadzenia Misjonarzy Kombonianów Serca Jezusowego. Wydarzenie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców parafii. Później jednak z wiadomych względów świątynię opustosza-

W służbie bliźnim Marcin Krężelok



fot. Marcin Krężelok

ły na długie miesiące. – Bardzo boleśnie odczuliśmy to wszystko, co wiązało się z koronawirusem, w pogrzebie ks. Mirosława Deca, ówczesnego wikariusza, który pochodził z naszej parafii i cieszył się powszechną sympatią, mogło uczestniczyć zaledwie pięć osób, a więc najbliższa rodzina – wspomina ks. Zdun.

Obecnie problemem jest także brak nauczycieli religii, a potrzeby są ogromne. W ostatnim czasie mieszkańcy parafii w sposób szczególny otworzyli swoje serca i domy na potrzeby bliźnich. W związku z rosyjską agresją na Ukrainę w parafii znalazło schronienie ponad sto rodzin z terenów ogarniętych działaniami zbrojnymi. Dzieci wyznania prawosławnego uczęszczają na katechezę. – Parafianie są otwarci na potrzeby przybyszów, starają się zrozumieć ich trudności i wspierają ich, jak tylko potrafią. Ta pomoc jest spontaniczna i bezinteresowna, wypływa z chrześcijańskiego miłosierdzia i chęci służby bliźnim – opowiada ks. Zdun, podkreślając, że mieszkańcy parafii mogą zgłaszać się z ofertami wsparcia dla Ukraińców po

każdej niedzielnej Mszy świętej oraz składać swoje deklaracje. Funkcjonuje parafialny koordynator pomocy uchodźcom. Obecnie najbardziej potrzebne są miejsca zakwaterowania dla matek z dziećmi.

W parafii św. Marii Magdaleny każdy może odnaleźć miejsce dla siebie. Grupy neokatechumenalne spotykają się w środy i soboty, by wspólnie celebrować modlitwę Słowem Bożym oraz przeżywać liturgię. Przy kościele funkcjonują grupa Totus Tuus, Bielanki posługujące przy procesjach eucharystycznych oraz animu-

jące niedzielą liturgię, grupa św. Józefa, koła Żywego Różańca, lektorzy i ceremoniarze, Domowy Kościół, parafialne koło Caritas czy schole liturgiczne. Swoją posługę pełni również nadzwyczajny szafarz Komunii świętej.

Organizowane są wycieczki dla starszych parafian i dla młodszych, dla tych ostatnich zwłaszcza kolonie letnie, zimowiska i spływy kajakowe. Działa tu także poradnia rodzinna. Ksiądz proboszcz Wojciech Zdun, posługujący w parafii św. Marii Magdaleny od trzynastu lat, podkreśla, że jego wielkim pragnieniem jest zaangażowanie wiernych w życie Kościoła, zwłaszcza po bardzo bolesnym okresie pandemii koronawirusa. Czas synodu o synodalności, który ma być impulsem do poszukiwania nowych dróg, daje nadzieję na spełnienie tych pragnień.

Parafia św. Marii Magdaleny,
ul. Echa Leśne 2, 03-257 Warszawa,
tel. 22 811 44 84,
www.parafiamariimagdaleny.pl

W SKRÓCIE

■ **Święto strażaków.** W konkatedrze na Kamionku 4 maja o godz. 8.00 będzie celebrowana uroczysta Eucharystia z okazji wspomnienia św. Floriana – patrona strażaków – z udziałem przedstawicieli Wyższej Szkoły Pożarniczej w Warszawie.

■ **Odpust u MB Łaskawej.** Jezuici z sanktuarium Matki Bożej Łaskawej przy ul. Świętojańskiej 10 w Warszawie zapraszają na uroczystości odpustowe. 14 maja o godz. 19.00 odbędą się główne obchody, które rozpoczną się procesją z sanktuarium, wzdłuż wewnętrznych murów obronnych Starego Miasta, z zabytkową siedemnastowieczną figurą Maryi. Na godz. 20.00 zaplanowana jest uroczysta Msza święta, której przewodniczył będzie bp Michał Janocha. Po Eucharystii wspólne odśpiewanie Akatysty ku czci Matki Bożej. Za uczestnictwo w Mszy świętej w sanktuarium tego dnia można uzyskać odpust zupełny pod zwykłymi warunkami.

■ **Peregrynacja obrazu.** Kopia obrazu NMP Matki Kościoła – patronki Totus Tuus w diecezji warszawsko-praskiej – nawiedzi w dniach 30 kwietnia – 7 maja parafię Matki Bożej Królowej Polski w Otwocku.

■ **Narodowe Czytanie Biblii.** W ramach Narodowego Dnia Czytania Pisma Świętego 1 maja o godz. 12.30 w parafii Najczystsze Serca Maryi przy pl. Szembeka na warszawskim Grochowie rozpocznie się w ogrodzie parafialnym wspólnotowe czytanie wybranych fragmentów Ewangelii według św. Łukasza wraz z dzieleniem się świadectwami na temat wpływu Pisma Świętego na życie osobiste. Czytanie będzie poprzedzone Mszą świętą o godz. 11.00, której transmisję przeprowadzi TVP 3 Warszawa. Więcej informacji na s. 4 w wywiadzie z marszu.

■ **Diecezjalne spotkanie synodalne.** W Domu Arcybiskupów Warszawskich przy ul. Miodowej 17/19 odbędzie się 24 maja o godz. 18.00 szóste spotkanie w ramach konsultacji synodalnych na poziomie diecezjalnym.

■ **Synodalne dla młodzieży.** W Domu Arcybiskupów Warszawskich na 14 maja na godz. 18.00 zaplanowano drugie otwarte spotkanie synodalne młodzieży pt. „No wreszcie. Porozmawiajmy o Kościele marzeń”.

■ **Konwersatorium z Prymasem.** W archikatedrze warszawskiej 4 maja o godz. 19.30 odbędzie się kolejne „Konwersatorium Błogosławiony Prymas Tysiąclecia mówi do nas”, tym razem pt. „Obrońca godności człowieka...”.



fol. FB/prokatedra

SPOT O EUCHARYSTII

Klerycy warszawskiego seminarium metropolitalnego zaprezentowali w sieci spot „Jest takie miejsce”. Zapraszają w nim do kościoła Seminaryjnego przy ul. Krakowskie Przedmieście 52/54 na Msze święte w języku łacińskim z chórem gregoriańskim w czwartki o godz. 18.30. – Chcieliśmy nagrać film, który wypromuje coś, czym żyjemy. W centrum naszego życia jest Msza święta – uzasadniają

klerycy. Czwartkowa Msza święta w języku łacińskim (nie należy mylić jej z Mszą świętą w rycie trydenckim) odprowadzana jest w kościele Seminaryjnym od niepamiętnych już lat. O oprawę liturgiczną i muzyczną dbają warszawscy seminarzyści. Klerycka schola wykonuje śpiewy gregoriańskie. Spot wzbudził ogromne zainteresowanie. Dostępny jest na www.youtube.com.

MODLITWA
ZA KIEROWCÓW

W Niedzielę Bożego Miłosierdzia w parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Nowych Żałubicach k. Radzymina odbyły się główne uroczystości XVI Ogólnopolskiej Niedzieli Modlitw za Kierowców. Uroczystej Mszy świętej przewodniczył i homilię wygłosił ks. Jerzy Kraśnicki, dyrektor MIVA Polska i zastępca krajowego duszpasterza kierowców. – Po Eucharystii poświęciliśmy wraz z księdzem proboszczem

Wojciechem Stępnem ponad pięćset samochodów, kilkadziesiąt motocykli i rowerów. Kierowcy otrzymali obrazki i breloczki z wizerunkiem św. Krzysztofa oraz Dekalog Kierowcy MIVA Polska – relacjonuje ks. Kraśnicki./pl



fol. arch. MIVA Polska

DZIEŃ DOBRA

„Dziękuję za miłość” – Festyn Rodzinny odbył się 24 kwietnia w parafii Matki Bożej Królowej Polski w Wołominie. Tegoroczna szósta edycja wydarzenia wpisała się w akcję Caritas Polska „Dzień Dobra”.

Mieszkańcy miasta i gminy Wołomin wzięli udział w konkursach, licytacjach, pokazach sekcji Miejskiego Domu Kultury oraz koncertach. Wśród koncertujących gwiazdą była Eleni.



fol. FB/mdkwolomin

SYNODALNIE O MISJACH

Piąte spotkanie w ramach konsultacji synodalnych archidiecezji warszawskiej odbyło się 19 kwietnia w Domu Arcybiskupów Warszawskich przy ul. Miodowej. Spotkaniu przewodniczył bp Piotr Jarecki. Uczestnicy dzielili się doświadczeniami i przemyśleniami m.in. o tym, w jaki sposób każdy ochrzczony jest powołany do uczestniczenia w misji Kościoła, jakie obszary misji są zaniedbywane. Następne spotkanie odbędzie się 24 maja o godz. 18.00 w Domu Arcybiskupów Warszawskich i będzie miało charakter podsumowujący. Tematem będzie „Budowanie Kościoła synodalnego w Archidiecezji Warszawskiej. Rozpoznawanie”.



fol. archiw. Anna Wojas

JUBILEUSZ MAŁŻONKÓW



fol. ks. Paweł Kłys

O misji, do której są posłani małżonkowie ze Słowem Bożym, mówił 23 kwietnia w łódzkiej bazylice archikatedralnej abp Grzegorz Ryś. Świętowanie małżeńskich jubileuszy wpisało się w obchody stulecia diecezji łódzkiej. – Wasze posłanie, małżonkowie, jest w charakterze znaku ludzi, którzy dają świadectwo! Nie wygłaszają teorii, tylko wygłaszają to, co tu mówi Piotr i Jan: „Cośmy widzieli i słyszeli!”. Gdzieście to widzieli? W swoim życiu! Gdzieście to słyszeli? W swoim domu! Od swojego męża, od swojej żony, od swoich dzieci! – mówił abp Ryś. Małżonkowie odnowili również swoje przyrzeczenia małżeńskie, przyrzekając sobie miłość, wierność i uczciwość małżeńską do końca swojego życia./ks. Paweł Kłys

WIELKANOC BRACI

Niedziela 24 kwietnia to w tym roku w Kościołach wschodnich – posługujących się kalendarzem juliańskim – uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego. Z inicjatywy abp. Grzegorza Rysia, przy współpracy Caritas Archidiecezji Łódzkiej oraz łódzkiego oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża, zostało zorganizowane śniadanie wielkanocne dla ukraińskich mieszkańców Łodzi i regionu, którzy przybyli do centrum Polski, uciekając z terenów objętych wojną. – Święta w Pol-

sce przeżywamy inaczej niż zwykle, choć są to święta radosne – bo Chrystus zmartwychwstał i nam daruje radość, ale mamy w sercu ból w związku z tym, co przeżywamy na Ukrainie, i nie możemy się do końca radować – tłumaczy Natalia Bokła, która przyjechała do Polski ze Lwowa. Na stole wielkanocnym znalazły się typowe potrawy świąteczne, jak barszcz biały z kielbaską, jajka, wędliny, chrzan, ćwikła, chleb, nie zabrakło również ciast i owoców./ks. Paweł Kłys



fol. ks. Paweł Kłys

■ **Dla rozeznających.** Klerycy Wyższego Seminarium Duchownego przy ul. Krakowskie Przedmieście 52/54 w Warszawie zapraszają na rekolekcje dla rozeznających powołanie, które odbędą się w dniach 20–22 maja. Do udziału w rekolekcjach są zaproszeni mężczyźni – uczniowie dwóch ostatnich klas szkoły średniej, studenci, ale również osoby pracujące. Podczas rekolekcji będą potrzebne Pismo Święte, długopis i notatnik. Zapisz przez stronę www.wmsd.waw.pl.

■ **Ku czci patrona Polski.** W sanktuarium św. Andrzeja Boboli przy ul. Rakowieckiej 61 w Warszawie odbędą się 16 maja o godz. 18.00 główne obchody ku czci św. Andrzeja Boboli, patrona Polski i metropolii warszawskiej, pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza.

■ **Adoracja z rozważaniami.** W pierwszy czwartek miesiąca, 5 maja, po Mszy świętej o godz. 19.00 (do godz. 21.00) w archikatedrze warszawskiej będzie trwać adoracja Najświętszego Sakramentu w intencji kapłanów, z rozważaniami kard. Wyszyńskiego. Poprowadzi ją grupa modlitewna Anima. W czasie adoracji cisza, medytacja słów Biblii, śpiew.

■ **Czapski w Kordegardzie.** W Dniu Flagi Rzeczypospolitej Polskiej 2 maja otwarta zostanie dla publiczności galeria Kordegarda przy ul. Krakowskie Przedmieście 15/17 w Warszawie, do obejrzenia (bezpłatnie) wystawa „Józef Czapski. Dzieła z kolekcji prywatnych” – jednego z najwybitniejszych polskich artystów oraz świadków historii XX w. Narodowe Centrum Kultury zaprasza 2 maja na oprowadzanie kuratorskie po ekspozycji. Wszyscy, którzy tego dnia odwiedzą galerię Kordegarda, otrzymają kokardy narodowe. Godziny otwarcia: wt.–niedz. godz. 11.00–19.00.

■ **Majówka z koleją.** Koleje Mazowieckie przygotowały specjalny bilet na „majówkę”. Oferta „bilet wycieczkowy” obowiązuje w terminie od 29 kwietnia od godz. 18.00 do 3 maja do godz. 24.00. Na podstawie biletu można korzystać z przejazdów pociągami Kolei Mazowieckich w relacji do 200 km. Termin ważności biletu wycieczkowego „tam” lub „tam i z powrotem” (bez względu na odległość) wynosi jeden dzień. Podróż musi być ukończona do godz. 24.00 terminu ważności biletu. Posiadając bilet wycieczkowy, można skorzystać ze zniżek w ramach akcji „Koleją do kultury”, odwiedzić m.in. Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie czy Muzeum Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej. Szczegółowe informacje na stronie: www.mazowieckie.com.pl.



fol. Marcin Tafelko/Salve NET

Święto w Ostrówku

Niedziela Miłosierdzia w Ostrówku obchodzona było w tym roku wyjątkowo uroczystie. Poprzedziły ją dwudniowe przygotowania. W piątek wieczorem z kościoła parafialnego w Ostrówku do Domu św. Faustyny wyruszyła procesyjnie droga światła oparta na rozważaniach bł. Michała Sopoćki. W sobotę modlono się nowenną do miłosierdzia Bożego, odbyła się adoracja Najświętszego Sakramentu, można było wysłuchać konferencji o obrazie Jezusa Miłosiernego.

W niedzielę po Koronce do miłosierdzia Bożego bp Romuald Kamiński przewodniczył Mszy świętej, sprawowanej w koncelebrze z ks. prał. Stanisławem Markowskim, kustoszem sanktuarium w Ostrówku. Jak zauważył w homilii ordynariusz praski, Jezus objawił św. Faustynie orędzie o Bożym miłosierdziu w momencie największych dziejowych tragedii, wskazując na ratunek dla świata. – Dlaczego w kilkudziesięciu ostatnich latach tak mocno odwołujemy się do mi-

łosierdzia Bożego? Czujemy, jak doskwiera nam odejście od Źródła, jakim jest Bóg. Wyczuwamy nieprawość, która tkwi w świecie. Skąd to nagromadzenie zła? Gdzie ma początek? – pytał bp Kamiński. Jak podkreślił, wiek XX zapisał się niechlubnie jako czas narodzin totalitaryzmów, przebiegu dwóch wojen światowych, zniszczeń materialnych, ludzkiej śmierci, pozbawiania życia poczętych dzieci. – Wszystko to pokazuje bardzo pesymistyczny obraz atmosfery środowiska, w którym przychodzi nam żyć. Jaka więc jest nasza perspektywa? Na te trudne chwile Chrystus mówi nam przez s. Faustynę o szczególnej miłości, która potrafi nas dźwignąć, jest przebacząca, każe zaufać we wszystkim Panu Bogu. Siostra Faustyna przyjęła to orędzie, zagospodarowała je w sobie, chociaż nie wszystko rozumiała, stała się jego apostołką dla następnych pokoleń – wskazywał bp Kamiński. Po Eucharystii ordynariusz praski odczytał Akt zawierzenia całego świata Bożemu miłosierdziu, ustanowiony przez Jana Pawła II. W uroczystościach wzięło udział około pięciuset pielgrzymów. Zebrane ofiary na tace będą przeznaczone na potrzeby przebywających w Domu Pielgrzyma przy sanktuarium siedemnastu matek z dziećmi, które urodziły się w Ukrainie. **I**

Mażeńskie randki

Duszpasterstwo Rodzin Diecezji Warszawsko-Praskiej zaprasza małżonków na randkę w formie kawiarenki dialogowej. „Kawiarenka dialogowa” zakłada około trzygodzinne spotkania kilka razy w roku, podczas których małżonkowie w zaaranżowanej kawiarence przy kawie, herbacie i ciastku będą wzmacniać komunikację w małżeństwie. Najbliższe spotkanie odbędzie się 3 maja o godz. 16.00 przy ul. Gabriela Narutowicza 32 w Kobylce.

Każda para dostanie specjalnie przygotowany, oddzielny stolik i po krótkiej konferencji wprowadzającej otrzyma konkretne pytania do rozmowy małżeńskiej. Od strony merytorycznej za dzieło będą odpowiadać Barbara i Wojciech Gałązkowie z Domowego Kościoła.

– Będziemy się zastanawiali, czy dobre małżeństwo to takie, które potrafi porozumieć się bez słów, czy małżeństwo jest drogą do świętości. Wiele jest wizji małżeństwa, którym warto się przyjrzeć, mitów, które trzeba zweryfikować. Spróbujemy to pokrótce zrobić, a potem będzie czas tylko dla was – zachęcają do udziału Barbara i Wojciech Gałązkowie. Zapisywać się można mailowo, pisząc na adres kawiarenkadialogowa@wp.pl. Koszt: 30 zł od pary (po zapisaniu przyjdzie e-mail z numerem konta). **I**



fol. Aleksandra Plichta

Jubileuszowe obchody

Święto Miłosierdzia Bożego obchodzone było na warszawskiej Woli. Po dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią tłumy warszawiaków znów zgromadziły się przy figurze Jezusa Miłosiernego w parku Moczydło, aby wypraszać łaski dla siebie i dla świata.

Już po raz dwudziesty celebrowana była w tym miejscu Msza święta polowa. Jubileuszowej Eucharystii przewodniczył bp Rafał Markowski.

– Historia apostołów jest historią każdego z nas. Nie rodzimy się ludźmi głębokiej wiary, dochodzimy do niej całe życie. Tu nie ma końca, droga do Jezusa jest zadaniem każdego z nas. Każdego dnia, kiedy otwieramy oczy, powinniśmy wypowiadać te szczególne słowa: „Jezu, ufam Tobie!”, wyrażające, że

składamy Mu całe nasze życie – mówił biskup w nawiązaniu do słów niedzielnej Ewangelii.

W homilii biskup wspominał także o trzech wymiarach prawdziwego miłosierdzia, na które wskazała św. Faustyna Kowalska. Zaznaczył przy tym, jak ważna jest umiejętność przebaczenia, a także modlitwa.

– Jeżeli chcemy żyć miłością miłosierdną, musimy umieć przebaczać i kochać tak jak On. (...) Jezus wzywa nas do modlitwy nieustannie. To największa „broń”, którą złożył w naszych dłoniach – podkreślił kardynał.

Liturgię poprzedziła Koronka do Bożego miłosierdzia odmówiona przy figurze Jezusa Miłosiernego, poprowadzona przez siostry ze zgromadzenia Matki Bożej Miłosierdzia. Po Mszy świętej odbył się koncert Izabeli Trojanowskiej. **Aleksandra Plichta**



fot. Irena Świerdzewska

Bohaterskie felicjanki

Na Marysinie Wawerskim, w parafii św. Feliksa z Kantalicjo, 24 kwietnia odsłonięto tablicę upamiętniającą matkę Marię Symplicytę Nehring oraz felicjanki niosące pomoc potrzebującym w czasie II wojny światowej.

Uroczystości rozpoczęła Msza święta sprawowana przez miejscowego proboszcza ks. prałata Bernarda Czerwińskiego. Nawiązując do heroicznej postawy matki Symplicyty Nehring i felicjanek, ks. Czerwiński podkreślił, że niosły pomoc drugiemu człowiekowi, bo w każdym widziały Chrystusa.

Tablica upamiętniająca matkę Symplicytę i felicjanki została odsłonięta na terenie przykościelnym w towarzystwie wojskowej asysty. W uroczystości wzięła udział przybyła z Rzymu przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr Felicianek matka Danat Marie Brysch; obecni byli przedstawiciele Kancelarii Prezydenta RP oraz UdsKiOR, zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma, prezes TVP Jacek Kurski. Nie zabrakło władz dzielnicy Wawer i pocztów sztandarowych okolicznych szkół.

– Trwając przez całą wojnę na posterunku w wawerskim klasztorze, felicjanki niosły pomoc każdemu, kto jej potrzebował: polskim żołnierzom, uchodźcom bombardowanej stolicy, żydowskim dzieciom, ściganym przez Niemców uciekinierom. Dzięki harmonijnej współpracy z lokalnymi władzami Wawra pomoc ta przybierała również formy zorganizowane, takie jak chociażby Szkoła Gospodarstwa Domowego, gdzie odbywało się tajne nauczanie na poziomie szkoły średniej – powiedziała Maria Christella Skwarek, przełożona Prowincji Matki Bożej Królowej Polski Zgromadzenia Sióstr Felicianek.

Przedstawiciele władz dzielnicy ogłosili przywrócenie nazwy alei im. Matki Symplicyty, znajdującej się nieopodal cmentarza, w Rezerwacie Przyrody im. Króla Jana III Sobieskiego. Przy kościele otwarto stałą wystawę plenerową „Wy macie być opoką dla przyszłości...”, która opowiada o dziejach Prowincji Matki Bożej Królowej Polski Zgromadzenia Sióstr św. Feliksa z Kantalicjo i jest wotum za sto lat felicjańskiej historii.

Irena Świerdzewska

Biblijny konkurs

W Seminarium Duchownym Diecezji Warszawsko-Praskiej 21 kwietnia rozstrzygnięty został diecezjalny etap XXVI Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Biblijnej, zorganizowany przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”. W tym roku przyświecało mu hasło „Radość Ewangelii”. Tematem biblijnych zmagania uczniów szkół średnich były Księga Jeremiasza oraz 1 i 2 List św. Piotra.

– Z diecezji warszawsko-praskiej zgłosiło się do konkursu 35 szkół. Na etap diecezjalny przyjechało ponad 30 uczestników – mówi Kamil Sulej z „Civitas Christiana”.

Najlepsi okazali się (według kolejności zdobytych miejsc): Julia Zgódk, Kamila Miasek – obydwie z LO im. Polskiej Macierzy Szkolnej w Mińsku Mazowieckim; Aliksei Papkowski, Maciej Matyka – uczniowie stołecznych VIII LO im. Władysława IV; Aleksandra Rodek z XLVI LO im. Stefana Czarnieckiego w Warszawie; Martyna Siemek z XIII LO im. Lisa-Kuli w Warszawie; Jan Kajka z ZS nr 2 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Otwocku.



fot. Irena Świerdzewska

Zdobywcy trzech pierwszych miejsc będą reprezentować diecezję warszawsko-praską w finale ogólnopolskim, który odbędzie się 30 i 31 maja w Niepokalanowie.

– Od lat uczestniczymy w konkursie, do czego zachęcam młodzież. Organizatorzy kładą nacisk nie tylko na zdobywanie wiedzy, ale i zawiązywanie relacji, panuje dobra atmosfera. Konkurs pozwala młodzieży być bliżej Słowa Bożego, co bę-

nia Sióstr Felicianek w Warszawie. Przypomniała też współpracę matki Symplicyty z wójtem gminy Wawer Stanisławem Krupką. – (...) możliwe stało się tworzenie lokalnego ruchu oporu przeciwko niemieckim okupantom. Wójt Krupka wiedział, gdzie może szukać pomocy dla doktora Janusza Korczaka i jego dzieci z kolonii „Różyczka” oraz Polaków ukrywających się przed Niemcami, siostry zaś mogły liczyć na jego pomoc, kiedy w 1942 r. matka Symplicyty trafiła na Pawiak – przypomniała przełożona prowincjalna.

S. Maria Fidelia Janas, historyczka zgromadzenia, wskazała, że w upamiętnianej grupie sióstr są m.in. matka Magdalena Różańska i matka Kałasancja Fuja. – Obie pełniły w okresie powojennym urząd przełożonej prowincjalnej. Zostawiły nam zapiski o tym, co się działo na terenie tego klasztoru w czasie II wojny światowej.

Tablicę poświęcił ks. prof. Józef Warzech, kapelan Wspólnoty Domu Prowincjalnego Sióstr Felicianek.

Przedstawiciele władz dzielnicy ogłosili przywrócenie nazwy alei im. Matki Symplicyty, znajdującej się nieopodal cmentarza, w Rezerwacie Przyrody im. Króla Jana III Sobieskiego.

Przy kościele otwarto stałą wystawę plenerową „Wy macie być opoką dla przyszłości...”, która opowiada o dziejach Prowincji Matki Bożej Królowej Polski Zgromadzenia Sióstr św. Feliksa z Kantalicjo i jest wotum za sto lat felicjańskiej historii.

Irena Świerdzewska

dzie owocowało w ich życiu – mówi s. Klaudia Urbańska, loretanka, katechetka z LO im. Polskiej Macierzy Szkolnej w Mińsku Mazowieckim.

„Civitas Christiana” pokazała uczestnikom konkursu film dokumentalny o prymasie Wyszyńskim zrealizowany przez Stowarzyszenie, zachęciła też do angażowania się w prowadzone inicjatywy.

Irena Świerdzewska



fol. Muzeum Łazienki Królewskie

Rządowej ze zbiorów Archiwum Głównego Akt Dawnych.

3 MAJA

W sali Salomona w Pałacu na Wyspie w godz. 10.00–16.00 zaplanowana jest „Opowieść o Konstytucji”. W dniu 231. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja edukatorzy będą opowiadać o okolicznościach jej powstania, najważniejszych postanowieniach oraz historycznym znaczeniu. Opowieściom towarzyszyć będzie szczególnie eksponat – kopia egzemplarza Konstytucji przechowywanego w Archiwum Głównym Akt Dawnych w zespole Archiwum Publiczne Potockich.

W godz. 12.00–13.00 w Pałacu na Wyspie, tym razem w Sali Balowej, odbędzie się wykład dr. hab. Adama Moniuszki (WPiA UW) pt. „Konstytucja 3 Maja: między tradycją a rewolucją ustrojową”. W godz. 13.00–15.00 „Damy i ułani” – spacer po parku z eleganckim towarzystwem z epoki; 13.00–13.30 – przemarsz koni po parku; o 13.30 odbędzie się uroczysty apel wojskowy pod pomnikiem księcia Józefa Poniatowskiego przy Pałacu Myślewickim; 14.00–15.00 na hipodromie pokazy kawalerskie w mundurach z różnych epok, od napoleońskiej, gwardii przybocznej Prezydenta II RP, po szwoleżerów z lat 30. W godz. 15.00–17.00 w Stajniach Kubickiego planowane są prezentacje autorskie filmów Grzegorza Gajewskiego: „Napoleon z nami, czyli Lidzbark Warmiński 1807”, „Cesarz u bram, czyli I wojna polska 1806–1807”.

oprac. Patryk Lubryczyński

Majówka w Łazienkach

W majowy weekend Muzeum Łazienki Królewskie przy ul. Agrykola 1 w Warszawie zaplanowało szereg atrakcji, m.in. piknik historyczny w stylistyce Księstwa Warszawskiego, pokazy kawalerskie, apel wojskowy z okazji Święta Konstytucji.

1 MAJA

W ogrodzie przy muzeum w godz. 11.00–15.00 odbędzie się spotkanie „Zapytaj edukatora o Łazienki Królewskie”. Goście będą mieli okazję poznać bliżej króla Stanisława Augusta, dowiedzieć się o osiemnastowiecznych obyczajach i modzie, a także zgłębić tajniki fauny i flory łazienkowskich ogrodów. W strefie edukacji – Stara Kordegarda – odbędzie się „Metamorfozy”, czyli występ mobilnego teatru ruchomych figur przedstawiający

mit o Dedalu i Ikarze, wystawiany o każdej pełnej godzinie, połączony z zabawą w przemiany oraz aktywnościami teatralnymi i aktorskimi dla dzieci i opiekunów. Centrum Edukacji Ekologicznej w Nowej Palmiarni zaprasza na „Łazienki w powiększeniu” – stanowisko mikroskopowe, przy którym doświadczeni edukatorzy pomogą obejrzyć powiększenia elementów przyrodniczych związanych z Łazienkami Królewskimi.

W godz. 13.00–16.00 odbędą się spacer po parku z eleganckim towarzystwem z epoki („Damy i ułani”), a w godz. 17.00–19.00 – prezentacje autorskie filmów Grzegorza Gajewskiego w Stajniach Kubickiego pt. „Za wiarę i niepodległość”, „Amerykańska rewolucja z Mazurkiem w tle”. Od 1 do 15 maja w Pałacu na Wyspie, w sali Salomona, będzie prezentowane faksymile Ustawy

REKLAMA

"Złością czy miłością"

Elżbieta Stawińska i Paweł Fijałkowski

piątek, godz. 20.00

"Radość miłości"

Paweł Zuchniewicz

piątek godz. 22.00



Radio Warszawa 106,2 FM i www.radiowarszawa.com.pl



fot. arch. C. Wardawy

Miłosierdzie na Kamionku

Przy parafii Bożego Ciała na warszawskim Kamionku już w pierwszych dniach marca zorganizowano punkt zbiórki darów oraz magazyn pomocy humanitarnej dla osób potrzebujących z Ukrainy. Koordynatorka akcji Grażyna Wardawy zgłosiła się

z takim pomysłem do miejscowego proboszcza ks. Wacława Madeja, który udostępnił pomieszczenie parafialne.

Pani Grażyna nawiązała kontakt z posługującym w Ukrainie ks. Henrykiem Błaszczkiem, dzięki temu dary mogły trafić do

uchodźców z Domu Pielgrzyma w Brzuchowicach pod Lwowem, mieszkańców Lwowa, Tarnopola, Latyczowa, Winnicy, Charkowa, Kijowa, Buczy i okolic.

W pomoc włączyła się m.in. Fundacja Aniołów Miłosierdzia, która przekazała fundusze, aby m.in. opłacić transport. Dyżury w punkcie przy parafii na Kamionku pełnili m.in. Kadeci Maltańscy z Fundacji Świętego Jana Jerozolimskiego, chórzystki Konkatedralnego Chóru Kamionek, uczniowie Liceum Ogólnokształcącego Niepublicznego Kolegium św. Stanisława Kostki przy ul. Bobrowieckiej 9 w Warszawie i harcerki z Obwodu Praskiego Okręgu Mazowieckiego ZHR.

Wolontariusze zajmowali się segregowaniem i wydawaniem darów. – Do Wielkiego Tygodnia organizowana była zbiórka, przyjmowaliśmy środki czystości, długoterminową żywność, odzież, leki, produkty dla dzieci przekazywane na Ukrainę. Przychodziły też po dary kobiety z dziećmi, które schroniły się przed wojną w Polsce – mówi Grażyna Wardawy.

Patryk Lubryczyński



fot. FB/Warszawskie Laboratorium Wiary

Laboratorium wiary

W przeddzień Niedzieli Bożego Miłosierdzia odbyła się kolejna edycja Warszawskiego Laboratorium Wiary. W tym roku młodzież zobaczyła spektakl „Jestem z Tobą” w reżyserii Adama Woronowicza w Teatrze Roma w Warszawie. Ks. Daniel Szafarz, wizytator katechetyczny i duszpasterz młodzieży w rejonie południowym archidiecezji warszawskiej, podkreśla, że tegoroczna edycja była niezwykła, ponieważ propozycja dla młodych osób została poszerzona o utworzenie profilu na Facebooku, co zgromadziło grupę młodych internautów. – Na fanpage’u były udostępniane nagrania z fragmentami „Dzienniczka” św. Faustyny, czytany przez Adama Woronowicza. Chcemy kontynuować projekt, przeprowadzając wywiady z różnymi osobami, które mogą podzielić się z młodzieżą osobistym doświadczeniem Boga – wyjaśnia ks. Szafarz.

Duchowny podkreśla, że dzięki Laboratorium Wiary młodzież z zainteresowaniami medialnymi może rozwijać swoje talenty. Młodzi ludzie mogą montować i przeprowadzać wywiady, pracować nad obróbką materiałów, proponować nowe pomysły. – Dzięki Warszawskiemu Laboratorium Wiary dowiedziałam się więcej o orędziu Bożego miłosierdzia oraz św. s. Faustynie – mówi Barbara Szewczyk z KSM w parafii NMP Królowej Świata w Warszawie. – Ja dowiedziałam się, jak powstał obraz Jezusa Miłosiernego. Poznawanie Boga przez kulturę jest ciekawszą formą niż teoretyczna wiedza – mówi Lena Bugowska z KSM.

Jeśli chcesz dołączyć do projektu, szczegółowe informacje znajdziesz na FB/WarszawskieLaboratoriumWiary lub u ks. Daniela Szafarza, tel. 784 276 720.

Patryk Lubryczyński

Modlitewne wsparcie

Przy sanktuarium św. Faustyny przy ul. Żytniej 1 w Warszawie działa Modlitewna Grupa Wsparcia. Powstała z inicjatywy osób świeckich i byłego wikariusza ks. Łukasza Urbanka, którzy chcieli służyć pomocą modlitewną osobom w trudnych dla nich chwilach życia.

Proboszcz parafii Miłosierdzia Bożego i św. Faustyny w Warszawie ks. Krzysztof Stosur wyjaśnia, że intencje modlitewne można przysłać SMS-em na nr 697 977 772. Koszt działania linii jest finansowany przez księdza proboszcza. Inicjatywa cieszy się ogromnym zainteresowaniem wierznych, a intencje przychodzą z całej Polski i zagranicy. Dotyczą najczęściej uzdrowienia z rozmaitych chorób, pojednania rozbitych małżeństw czy uwolnienia od uzależnień i nałogów. Prośby są rozsyłane do osób, które zadeklarowały chęć modlitwy za innych. Takie osoby wysyłają najpierw SMS pod nr 697 977 772, zamieszczając w treści wiadomości własne imię i nazwisko z numerem telefonu. Następnie otrzymują zwrotny SMS z intencją do modlitwy danego dnia.

Raz w miesiącu w kościele parafialnym odbywa się spotkanie formacyjne Modlitewnej Grupy Wsparcia z udziałem gościa specjalnego i z konferencją. Informacje o spotkaniach wspólnoty umieszczane są na stronie www.milosierdzie-faustyna.pl.

Patryk Lubryczyński

Księżyc i Tarcza Sobieskiego

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie serdecznie zaprasza do zwiedzania nowej wystawy czasowej „Księżyc i Tarcza Sobieskiego. Heveliana dawne i sztuka współczesna”.

Wystawa prezentuje Jana Heweliusza jako uczonego i artystę, a także dzieła współczesnych twórców związanych z Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie inspirowane działalnością słynnego astronoma. Na ekspozycję składać się będą dzieła Heweliusza (wpisane w 2021 r. na Listę światowego dziedzictwa UNESCO) oraz sobiesciana z Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej, wybrane obiekty z kolekcji Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie oraz współczesne rzeźby, grafiki i instalacje. W ten sposób sztuka i nauka czasów baroku łączy się z różnymi formami ekspresji artystycznej XXI w.

Ludzie od wieków patrzą w niebo, obserwując fascynujący spektakl natury, dostarczając informacji o czasie, będący kalendarzem i kompasem, a niekiedy zapowiedzią przyszłości. Niebo było też inspiracją dla artystów – jako wielka niewiadoma jednych fascynowało, a innych przerażało. Obserwacja astronomiczna także dziś może być doznaniem mistycznym, kiedy uczestnicząc w nocnym spektaklu, nie tylko rozpoznajemy gwiaz-



fol. FB/Muzeum Króla Jana III Sobieskiego

dy i planety, ale również definiujemy siebie i swoje miejsce we wszechświecie.

Król Jan III, założyciel wilanowskiej rezydencji, był żywo zainteresowany astronomią. Miał własny zestaw przyrządów pozwalających mu dokonywać obserwacji oraz grono uczonych, których zapraszał do pałacu. Podczas pobytów w Gdańsku wizytował obserwatorium Heweliusza, którego był patronem. W zamian król otrzymał od astronoma coś prawdziwie wyjątkowego: swoje imię i herb utrwalone na nieboskłonach.

Na wystawie prezentowane będą m.in. „Prodromus astronomiae”, „Machinae coelestis pars posteriori” czy jeden z najwspa-

nialszych atlasów nieba epoki nowożytnej – „Firmamentum Sobiescianum”. Szczególnie miejsce zajmuje „Scutum Sobiescianum” – przedstawienie fragmentu północnej półkuli nieba z siedmioma gwiazdami odkrytymi przez Heweliusza w pobliżu gwiazdozbiorów Węża, Orła, Antinousa i Strzelca. Nowo odkryte gwiazdy miały upamiętnić króla Jana III wraz z żoną i dziećmi. Zestawione w nową konstelację tworzą kształt herbu Sobieskich, gładkiej tarczy – Janiny. Na wystawie będzie można podziwiać także rytowaną i trawioną przez samego Heweliusza mapę powierzchni Księżyca wchodzącą w skład dzieła „Selenographia, sive Lunae descriptio”. Jeśli chodzi o jakość artystyczną, praca ta do dziś zadziwia perfekcją i uzyskanymi przez astronoma (i zarazem rytownika) kontrastami.

Współczesne prace graficzne, malarskie oraz instalacje artystów z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, zaprezentowane na terenie Oranżerii oraz parku, odnoszą się do działalności gdańskiego astronoma. Inspirowane są prowadzonymi przez Heweliusza badaniami oraz warstwą wizualną jego prac. Artyści stworzyli innowacyjną i fascynującą ścieżkę prowadzącą do nieograniczonej niczym przestrzeni nad naszymi głowami.

Wystawa potrwa do 15 sierpnia. Towarzyszy jej bogaty program wydarzeń: spacery tematyczne, obserwacje astronomiczne, warsztaty przyrodnicze, plastyczne i kulinarne, a także koncerty./PAP/dg

Pożegnanie kompozytora



fol. PAP/Andrzej Rybczyński

Zmarł Andrzej Korzyński – kompozytor, pianista, aranżer, autor muzyki filmowej. Odszedł w wieku 82 lat. Artysta był twórcą przebojów oraz autorem muzyki filmowej. Urodzony w marcu 1940 r. Andrzej Korzyński był absolwentem Wydziału Kompozycji

i Dyrygentury Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Warszawie. W czasie studiów współpracował, jako pianista i kompozytor, z akademickim kabaretem Manekin. W 1964 r. założył zespół instrumentalny Ricercar '64, nagrywał z nim własne utwory i akompaniował solistom.

Andrzej Korzyński skomponował wiele przebojów polskiej muzyki rozrywkowej lat 60. Śpiewali je m.in. Grupa ABC, Niebiesko-Czarni, Czesław Niemen, Ada Rusowicz, Katarzyna Sobczyk i Piotr Szczepanik. W kolejnych latach komponował piosenki również m.in. dla Andrzeja i Elżyny, Dwa Plus Jeden, Ireny Jarockiej, Maryli Rodowicz, Zdzisławy Sośnickiej, Testu i Violetty Villas. W 1983 r. wymyślił po-

stać Franka Kimono, w którego wcielił się Piotr Fronczewski, dla którego Korzyński komponował piosenki.

Był kompozytorem takich przebojów, jak: „Żółte kalendarze”, „Do łezki łezka”, „Motylem jestem”, „Szparka sekretarka”, „Domek bez adresu”. W latach 70. założył Arp Life – pierwszą polską grupę grającą muzykę elektroniczną.

Andrzej Korzyński stworzył również muzykę do ponad 150 filmów i seriali. Są wśród nich filmy: Andrzeja Żuławskiego – m.in. „Trzecia część nocy”, „Diabeł”, „Na srebrnym globie”; Andrzeja Wajdy – „Wszystko na sprzedaż”, „Polowanie na muchy”, „Brzezina”, „Człowiek z marmuru”, „Człowiek z żelaza”, „Panna Nikt”; Sylwestra Chęcińskiego – „Nie ma mocnych”, „Kochaj albo rzuć”, „Wielki Szu”; Edwarda Żebrowskiego – „Ocalenie”; Władysława Ślesickiego – m.in. „W pustyni i w puszczy”; Krzysztofa Gradowskiego – „Akademia Pana Kleksa”. Seriale, do których skomponował muzykę, to m.in. „Janka”, „Tulipan”, „Tygrys Europy”./PAP/dg

Pociągami do Castel Gandolfo

Po ponad dwuletniej przerwie w soboty znowu jeździ pociąg między Watykanem a letnią rezydencją papieża w Castel Gandolfo. Proponowane są dwa całonocne programy.

Dłuższy z nich – za 43 euro od osoby – trwa od godz. 8.00 do 18.20 i obejmuje wstęp do Muzeów Watykańskich i Kaplicy Sykstyńskiej, spacer po Ogrodach Watykańskich, przejazd po Castel Gandolfo i z powrotem oraz wstęp do ogrodów letniej rezydencji papieskiej. Druga możliwość – za 40 euro – to wyjazd o godz. 10.45 bez zwiedzania Muzeów Watykańskich, ale ze zwiedzaniem letnich willi papieskich w Castel Gandolfo./wś



fol. Wikipedia



fot. Aurora Films

Węgrzy na wojnie! Mirosław Winiarczyk

Pamiętamy Węgry z czasów II wojny światowej jako kraj, który udzielił uchodźcom z Polski nadzwyczajnej pomocy. Ówczesny sojusznik Niemiec nie uległ presji Hitlera, nie wziął udziału w agresji na Polskę. Przeciwnie – Węgry jako jedyne państwo europejskie udzieliły zbiorowej gościny tysiącom Polaków i umożliwiły im w miarę normalne życie, a nawet edukację młodzieży.

Ta bezinteresowna pomoc nie została zapomniana i w czasie powstania węgierskiego jesienią 1956 r., krwawo stłumionego przez armię radziecką, nasz kraj wspierał Węgrów wszelkimi możliwymi wówczas środkami. Przypominam o tym w kontekście ekranizacji powieści Pála Zawady – filmu „W świetle dnia”, który wszedł właśnie na ekrany polskich kin. Twórcy tego niełatwego w odbiorze utworu podjęli problemy związane z udziałem armii węgierskiej, ówczesnej sojuszniczki Niemiec, w walkach przeciwko ZSRR na froncie wschodnim.

Film zrealizowany został w koprodukcji z firmami francuskimi, niemieckimi i litewskimi, a część zdjęć nakręcono na Litwie. Obraz został nagrodzony na ubiegłorocznym festiwalu w Berlinie, co w aktualnej sytuacji politycznej nie było bez znaczenia. Mamy bowiem do czynienia z przypomnieniem przez tzw. lewicowy kulturalny mecenat zachodni wstydlivego epizodu z historii Węgier w XX w., z którym w powojennym okresie rządów komunistycznych z powodów cenzuralnych nie można było rzetelnie się rozliczyć. W tym sensie „W świetle dnia” wygląda na produkcję typowo „rewizjonistyczną”, skierowaną przeciwko aktualnym tendencjom węgierskiego odrodzenia narodowego, propagowanym z sukcesem przez ekipę premiera Orbana.

Akcja filmu rozgrywa się w 1943 r., kiedy oddziały armii węgierskiej, wykorzystywane przez Niemców jako siły porządkowe, płątały się po lasach Ukrainy

w poszukiwaniu sowieckich partyzantów. Autorzy pomyśleli utwór jako zbiór luźno zmontowanych mrocznych impresji, mających ilustrować absurd wojennej misji węgierskich żołnierzy, traktujących służbę z wyraźną niechęcią. Jednak służba to służba i oddziały węgierskie, chcąc nie chcąc, musiały pacyfikować miejscowych chłopów w poszukiwaniu żywności i ukrywających się partyzantów. Wiodący bohater filmu, kapral Istvan Semetka, grany przez aktorskiego naturšczyka, usiłuje zachować człowieczeństwo i ludzkie odruchy nawet w sytuacjach ekstremalnych. Po śmierci dowódcy kompanii Semetka jest świadkiem ataku partyzantów i późniejszej pacyfikacji wsi przez węgierski oddział. Ze świadomością absurdalnej i w konsekwencji zbrodniczej wojny starszy żołnierz jedzie na urlop do domu...



fot. Aurora Films

Autorzy filmu nie ukazali jednak całego kontekstu ówczesnej dramatycznej sytuacji politycznej na Węgrzech i tragicznych dylematów przyznanego Polakom tamtejszego rządu.

„W światło dnia” („Termeszets feny”);
Węgry – Francja – Niemcy – Litwa, 2021;
scenariusz i reżyseria: Denes Nagy; aktorzy:
Ferenc Szabo, Laszlo Bajko, Tamas Garbacz,
Gyula Francia i inni; dystrybucja: Aurora Films

KONKURS

Kiedy dziewięcioletnia Kim, poparzona napalmem aż do ścięgien, została wyciągnięta z kostnicy i odtworzona, jej życiowy koszmar dopiero miał się zacząć. Jako dorosła kobieta Wietnamka postanowiła spisać swoją historię naznaczoną cierpieniem – nie tylko fizycznym, ale i duchowym, bo uczyniono ją też narzędziem komunistycznego reżimu, co odcięło ją od przyjaciół i znajomych. Z kolei nawrócenie na chrześcijaństwo wykluczyło ją z rodziny. Samotność była udziałem dużej części jej życia. W książce „Droga ognia” (AA) Kim Phuc Phan Thi – znana jako „napalm girl” – skupia się jednak nie na nim i nie na wojnie z lat 70. XX w., ale na pokoju, który osiągnęła po tym, jak poznała Chrystusa.

Wśród czytelników, którzy 5 maja (czwartek) między godz. 13.00 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Jakie imię chrzcielne przyjął pierwszy katolicki ksiądz w Wietnamie?**, rozlosujemy 5 egzemplarzy książki „Droga ognia”. Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 17: Grzesznicy mogą oczekiwać sądu i żaru ognia (Hbr 10, 26). Zwycięzcom gratulujemy!



REKLAMA

Parafia Narodzenia NMP
Mińsk Mazowiecki
ul. Kościelna 1
Sekcja Pielgrzymkowa
zaprasza na pielgrzymkę

Grecja
śladami św. Pawła
23.05–08.06.2022 r. (17 dni)

Cena 1200 zł + 490 euro

W programie: Budapeszt – Belgrad – Skopie – Saloniki – Meteory – Delfy – Termopile – Ateny – Korynt Starożytny – Kanał Koryncki – Epidauros – dolina Tempe – góra Olimp – Litochoro – Kavalja – Filipi
(5 dni wypoczynek nad Morzem Egejskim i 1 dzień nad Morzem Jońskim)

Blisze informacje i zapisy:
606 830 700 668 520 040
www.pielgrzymki-minskmaaz.pl



Normalność w czasach wojny

Z o. **Jarosławem Krawcem** OP, dominikaninem z Kijowa, rozmawia Marta Dybińska

Jaka sytuacja panuje w Kijowie?

Od czasu, kiedy wojska rosyjskie wyciąły się z województwa kijowskiego, Żytomierszczyzny, Czernihowa, Sum, zrobiło się trochę bezpieczniej, chociaż w każdej chwili może polecieć jakaś rakietą. Nie wiemy, co nas jeszcze czeka.

Można bez problemu opuścić stolicę Ukrainy?

W dalszym ciągu przejeżdża się przez punkty kontrolne, w niektórych miejscach sprawdzane są dokumenty, czasem ktoś zagląda do samochodu, pyta o cel podróży. Jednak nie ma problemów z wyjechaniem z Kijowa w stronę Polski. Trudniejsza sytuacja panuje w okolicach stolicy, ponieważ tam część terenów została zaminowana, poniszczone są mosty i drogi. Kijów tylko w kilku miejscach był ostrzeliwany – zupełnie nie da się tego porównać na przykład z Charkowem.

Jak wojna wpłynęła na życie religijne?

W Ukrainie, a przede wszystkim w Kijowie, jest niewielu rzymskich katolików. Teraz, kiedy ponadto dużo ludzi wyjechało, została

nas garstka. Życie religijne przeszło trochę do sfery prywatnej. Ludzie unikali wychodzenia na ulice, ponieważ nieustannie ponawiano alarmy bombowe, nie było transportu publicznego. Nadal obowiązuje godzina policyjna. Ponadto część klasztorów i parafii zamieniła się w miejsca schronienia dla wiernych. Na przykład bardzo wiele osób kryło się w piwnicach kościołów w oblężonym i bombardowanym Czernihowie.

W innych rejonach Ukrainy religijność jest większa?

Wielu wierzących jest w województwach lwowskim, tarnopolskim, co też jest widoczne w przestrzeni publicznej. W Kijowie czy innych wielkich miastach na wschodzie Ukrainy przeważają osoby niewierzące, nawet jeśli deklarują się jako prawosławne. Katolików wyróżnia na tle innych pobożność maryjna.

Czy sprawdza się przysłowie „Jak twoga, to do Boga”?

Wcale nie jest tak, że w warunkach wojennych czy innych sytuacjach stresujących wszyscy składają ręce i tylko się modlą. Na pewno są osoby, które więcej się modlą,

ale są i tacy, którzy modlą się mniej. To jest moment skupienia się na kwestiach związanych z przeżyciem, opanowaniem strachu, ewakuacją bardzo wielu osób. Aktywność Kościoła wyraziła się mocno w działalności charytatywnej.

W jaki sposób dominikanie włączyli się w tę działalność?

W Fastowie pod Kijowem prowadzimy – oprócz parafii – Centrum Świętego Marcina de Porres. Do wojny było to miejsce, gdzie schronienie znajdowały osoby z trudniejszych rodzin. Była szkoła, centrum rehabilitacji. Przyjeżdżały dzieci z terenów tzw. szarej strefy, czyli granicy separatystycznych republik. Oprócz braci dominikanów jest też sporo wolontariuszy, którzy mają doświadczenie w pomaganiu, więc to miejsce stało się również centrum pomocy dla tamtego regionu. Na szczęście nie został on zajęty, chociaż istniały takie obawy. Przez Fastów do Polski zostało ewakuowanych ok. 1200 albo i więcej osób.

Czego potrzebują ludzie, którzy tam trafiają?

Jarosław Krawiec OP – dominikanin, duszpasterz grupy Charytatywni Freta, wieloletni dyrektor Sekretariatu Misyjnego. Stworzył i prowadził w Warszawie duszpasterstwo Ukraińców. Od września 2020 r. wikariusz Wikariatu Ukrainy.

Często wsparcia ludzkiego, pomocy materialnej. Wielu wyjeżdża z kraju. Widziałem mamę z trójką dzieci z plecakiem i walizką, dzieci z małutkimi plecakami z zabawką – to wszystko, co ze sobą zabierali. Ci, którzy opuścili kraj na początku, własnymi samochodami, mieli szansę przynajmniej wziąć troszkę więcej rzeczy. Ci, którzy znaleźli się w miejscach zajętych przez Rosjan, byli w zupełnie innej sytuacji. Cudem było, jeśli w ogóle udało się im wyjechać.

To są ludzkie dramaty, które tak ciężko zrozumieć. Ktoś zapyta: Gdzie jest Bóg?

Nie spotkałem nikogo, kto by to pytanie stawiał.

Sam sobie Ojciec nie zadaje takiego pytania?

Nigdy nie zadawałem sobie takiego pytania. Nie miałem wątpliwości.

Boi się Ojciec o swoje życie?

Ataki rakietowe były najniebezpieczniejsze, bo chroni przed nimi wyłącznie piwnica czy schron. Zakon jest trochę jak wielka korporacja: jeśli bomba trafi w mój klasztor, to pójdę do innego. Ponadto z uwagi na celibat i zakonne ubóstwo jest mi trochę łatwiej. Mam mniej powodów do zmartwień niż ci, którzy tracą dobytek swojego życia.

Można się przyzwyczaić do życia w stanie zagrożenia?

Tak, chociaż niezupełnie. Można się nauczyć rozpoznawać, czy wybuchy są bliżej czy dalej. Poza tym trzeba jakoś funkcjonować. Nie można cały czas siedzieć w piwnicy. Wojnę widzimy przez pryzmat mediów, w których są pokazywane straszne obrazy, ale poza nimi jest też normalność. Za jednym zburzonym budynkiem jest dwadzieścia niezburzonych. Nie wszędzie jest koszmar. Myślę, że połowa ludzi wyjechała z Kijowa, ale druga połowa została. Większość sklepów jest zamknięta, ale część jest otwarta, dowożą towar. Teraz, kiedy wojska rosyjskie wycofały się z obrzeży miasta, życie coraz bardziej wraca do normalności. Władze wzywają też do tego, żeby podejmować pracę, bo z czegoś trzeba żyć. Uczelnie zaczęły pracować w trybie online, odbywają się wykłady.

Czy można ocenić, kto głównie został w mieście?

Zostało sporo ludzi, którzy zaangażowali się w wolontariat, albo ci, którzy

mają konkretną rolę – są lekarzami, pracują w służbach miejskich, w handlu. Uważam, że są to bohaterowie drugiego planu, bez których miasto nie mogłoby funkcjonować. Także ci, którzy chwytają za broń, nie mogliby bez nich żyć. To zwyczajne rzeczy, których może się nie dostrzega, ale one są bardzo ważne.

Mer Kijowa Witalij Kliczko ciągle alarmuje, by przestrzegać godzin policyjnej, by schodzić do schronów...

Cały czas obowiązuje godzina policyjna, są alarmy, ale już mniej. Znajomi z Czortkowa mówili, że ciągle wyły alarmy. Słuchanie wycia syren godzinami bardzo obciąża psychicznie.

Czy ojcowie dominikanie kryli się w schronach?

Różnie. Niektórzy spali w piwnicy. Ja zrobiłem tak dwa razy – w momentach, które wydawały mi się bardziej niebezpieczne – ale teraz już śpię u siebie w pokoju.

Ojca brat jest księdzem pracującym również w Ukrainie, we Lwowie. Jak na tę sytuację reaguje rodzina?

Wojnę widzimy przez pryzmat mediów, w których są pokazywane straszne obrazy, ale poza nimi jest też normalność.

Całe szczęście nawet na chwilę nie straciliśmy łączności. Działał Internet, działały telefony, codziennie byliśmy w kontakcie z mamą. Mama wiedziała od nas, że rzeczywistość nie jest czarno-biała, jak widzimy w mediach. Sytuacja jest różna w różnych miejscach.

Jak wpłynęła na Ojca ta wojna?

Doświadczenie wojny trochę weryfikuje nasze potrzeby – widzimy, że można się obejść bez wielu rzeczy. Następuje moment skupienia na tym, co naprawdę potrzebne, co wartościowe, co niezbędne.

Były takie sytuacje, które wywoływały płacz?

Może nie płacz, ale było wiele sytuacji, które wywoływały wzruszenie. Był to wi-

dok ludzi, którzy czekają na dworcu, zwłaszcza w pierwszych dniach wojny. Poczekalnie były zaciemnione, pociągi też jechały bez oświetlenia, gdyż istniało ryzyko, że mogą zostać ostrzelane. Momentami trudnymi były też pogrzeby żołnierzy. Choć nie znałem ich osobiście, w obecnych okolicznościach stają mi się oni bliscy.



Akcja #mojaflaga



foto: Jędrzej Sokolowski/Niepodległa

Biuro Programu „Niepodległa” zaprasza wszystkich do włączenia się w akcję #mojaflaga. Już 2 maja, z okazji Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, każdy, niezależnie od miejsca zamieszkania, wieku czy upodobań, może przylączyć się do wyjątkowej akcji społecznej i wywiesić flagę. Później wystarczy zrobić zdjęcie z białą-czerwoną i opublikować je w mediach społecznościowych z hasztagiem #mojaflaga.

Ambasadorami akcji są wszyscy, którzy wywieszają flagę podczas święta państwowego lub w ważnym momencie życia. Wystarczy zrobić sobie zdjęcie z flagą i opublikować je w mediach społecznościowych z oznaczeniem #mojaflaga i #niepodległa. Może to być dowolna flaga – uszyta samodzielnie, kupiona, a nawet zrobiona z papieru. Flagę można wyeksponować przed domem, na balkonie czy w miejscu pracy.

Akcji #mojaflaga towarzyszy w tym roku kampania społeczna Biura Programu „Niepodległa” zachęcająca do wywieszania białą-czerwonej nie tylko 2 maja, ale również w dowolnym innym dniu. Spot zapraszający do akcji dostępny jest na profilu Niepodległa w serwisie YouTube oraz na antenach TV.



fol. shz

Jeruzal nie tylko z „Rancza”

Agnieszka Wyszomirska

Większości Polaków miejscowość znana jest jako serialowe Wilkowyje. Prawdziwa historia oraz codzienność Jeruzala trochę się jednak różni od filmowej.

Licząca zaledwie kilkuset mieszkańców wieś położona ok. 30 km na południowy wschód od Mińska Mazowieckiego zyskała ogólnopolską sławę dzięki serialowi „Ranczo”. Odwiedzający Jeruzal turyści chętnie robią sobie zdjęcia na słynnej ławeczce przed sklepem „U Krysi”, pomalowanym w barwy Unii Europejskiej. Tamtejsze rondo w ubiegłym roku przemianowano na rondo Gwiazd.

W centrum wioski stoi kościół, który również „występował” w znanym serialu. Jest to zabytkowy kościół pod wezwa-

niem św. Wojciecha, biskupa i męczennika, a parafia, której jest sercem, obchodzi w tym roku 490-lecie istnienia.

OD ŻELISZEWA DO JERUZALA

Historia wsi Żeliszew, bo taka była pierwsza nazwa miejscowości, sięga XV w. Do 1426 r. była to wieś prywatna należąca do rodziny Żelichowskich. To tutaj bracia Serafin i Zygmunt Oborscy zbudowali drewniany kościół. Na patronów świątyni wybrano św. Annę, św. Bartłomieja Apostoła i św. Stanisława, biskupa i męczennika. Parafię erygował biskup poznański Jan Latański 20 stycznia 1532 r., włączając ją do archidiecezji warszawskiej diecezji poznańskiej. W jej obrębie znajdowały się wioski: Dębówce, Płomieniec, Topór, Borki, Lipiny, Porzewnica, Jeziorko, Barania Ruda.

W 1533 r. Żeliszew otrzymał prawa miejskie. Zmiana nazwy miasteczka na Jeruzal nastąpiła w 1756 r. – jak podają legendy, na pamiątkę pielgrzymki do

Ziemi Świętej Floriana Cieszkowskiego, kolejnego dziedzica i właściciela. W latach 1757–1758 wybudowano nową drewnianą świątynię w stylu barokowym, pod wezwaniem św. Wojciecha męczennika i św. Mikołaja biskupa. Świątynia ta przeszła ostatnio gruntowny remont z inicjatywy ks. Andrzeja Sobczyka – proboszcza parafii z czasów realizacji „Rancza”. Prawa miejskie Jeruzal utracił w 1820 r.

PRAWIE PÓŁ WIEKU

W parafii trwają uroczystości rocznicowe. – Jubileusz rozpoczęliśmy całodzienną adoracją Najświętszego Sakramentu. Poszczególne wioski wchodzące w skład parafii miały wyznaczoną określoną godzinę, potem Msza święta o godz. 9.00, wspólny Anioł Pański i Koronka do miłosierdzia Bożego. Była także poświęcona i egzorcyzmowana świeca ku czci świętego Wojciecha, która jest zapalana przy różnych okazjach modlitewnych w bocznym ołtarzu naszego patrona – opowiada

ks. Zbigniew Płochocki, proboszcz parafii w Jeruzalu od 2018 r.

Jubileuszowy odpust parafialny przypadł na 26 kwietnia, gdyż z uwagi na oktawę Wielkiej Nocy w tym roku uroczystość św. Wojciecha została przesunięta o kilka dni.

– W perspektywie jubileuszu także Triduum Paschalne było rozbudowane. Pierwszy raz w parafii do liturgii Wielkie-

go Czwartku włączono obrzęd obmycia nóg. Wigilia paschalna nie była jak zwykle o godzinie dziewiętnastej, ale rozpoczęła się o północy i zakończyła rezurekcją trwającą do trzeciej nad ranem. Nie wszyscy parafianie byli zachwyceni taką zmianą, ale przyszło mnóstwo ludzi, chyba z ciekawości – śmieje się ksiądz. Jednak później parafianie mówili, że dopiero w nocy zobaczyli bogatą symbolikę liturgii paschalnej.

Także w perspektywie całorocznego jubileuszu proboszcz przeniósł specjalne czterdziestogodzinne nabożeństwo na czwartkowe uroczystości Najświętszego Serca Jezusa i Maryi, aby ponownie zwrócić uwagę ludzi na te ważne, a często zapomniane święta.

– W maju planujemy także wyjazd z młodzieżą do grobu św. Wojciecha w Gnieźnie, a z dziećmi komunijnymi i rocznicowymi organizowany jest wyjazd do Zuzeli nad Bugiem, do grobu prymasa Stefana Wyszyńskiego – mówi ks. Płochocki. Z postacią Prymasa Tysiąclecia związana jest cie-

kawa historia, która przetrwała w tradycji ustnej. Otóż w 1972 r. podczas uroczystości 440-lecia parafii kard. Stefan Wyszyński miał powiedzieć: „Miałem takie objawienie, że nikt stąd nie pójdzie do piekła”.

Słowa te tak poruszyły obecnego proboszczą, że zostały uwiecznione na banerze wywieszonym na frontonie kościoła.

– Taki napis nie tylko zwraca uwagę przechodniów na zabytkową drewnianą architekturę naszej barokowej świątyni, ale też odsyła do zastanowienia nad naszym miejscem we wspólnocie Kościoła – mówi ks. Płochocki.

TERENÓWKĄ MIĘDZY WSIAM

Okres schyłku pandemii i życia w cieniu wojny na Ukrainie to czas licznych powrotów do Kościoła. Jeszcze w trakcie obowiązywania obostrzeń epidemicznych ks. Zbigniew Płochocki wpadł na nietypowy pomysł. W użyczonym przez komendanta straży pożarnej białym samochodzie jeździł drogą między wioskami z Najświętszym Sakramentem w monstrancji. Syreny starych wozów strażackich jadących przodem oznajmiały uroczyste zbliżanie się Pana i Zbawiciela. Ludzie oczekiwali przy drodze, klękali, wielu płakało ze wzruszenia. Warto dodać, że parafianie z Jeruzala zawsze troszczyli się i troszczą o potrzeby swojego kościoła i całej wspólnoty.



Ksiądz Zbigniew Płochocki

foto: Waldemar Kielichowski

Chociaż sama miejscowość jest bardziej znana z telewizyjnego przekazu, jako pierwowzór fabularnych Wilkowyj, warto odwiedzić prawie 500-letnią parafię w Jeruzalu, by odkryć jej piękne zabytki sakralne, odnowione miejsca pamięci narodowej i historyczny cmentarz. Szklany ekran nie oddaje duchowych inspiracji tego miejsca.



Prawdziwy proboszcz z prawdziwymi parafianami w Jeruzalu

foto: xhz



Kazimierz Dadak

Papież nie potępia wprost Rosji i Kościół zapłaci za to wysoką cenę; działania papieża wobec rosyjskiej agresji na Ukrainę to żenada – tego typu wypowiedzi są na porządku dziennym, także ze strony katolickich publicystów.

Czarę goryczy przelała inicjatywa wspólnego udziału Ukrainki i Rosjanki w wielokopiatkowej drodze krzyżowej. Ten pomysł spotkał się z powszechnym sprzeciwem, szczególnie ukraińskich polityków, ale również części ukraińskiego duchowieństwa. Wszystko to napawa smutkiem i obawami odnośnie do przyszłości.

DOKTRYNA CZY POLITYKA?

Jezus jednoznacznie powiedział, jak mamy postępować z wrogami: „powiadam wam, którzy słuchacie: Miłujcie waszych nieprzyjaciół; dobrze czyńcie tym, którzy was nienawidzą” (Łk 6, 27). W innym miejscu czytamy: „Słyszeliście, że powiedziano: Będziesz miłował swego bliźniego, a nieprzyjaciela swego będziesz nienawidził. A Ja wam powiadam: Miłujcie waszych nieprzyjaciół i módlcie się za tych, którzy was prześladowają; tak będziecie synami Ojca waszego, który jest w niebie” (Mt 5, 43-45). Stąd pochodzi głoszona przez św. Augustyna zasada „kochaj grzesznika, nienawidź grzechu”.

Postulat miłości nieprzyjaciół jest niezwykle trudny do zaakceptowania i jeszcze trudniejszy do wcielania w życie. Można zrozumieć fakt, że politycy nic sobie z niego nie robią, ale papież jako strażnik depozytu wiary żadnego wyboru tu nie ma. Jest rzeczą zaskakującą, że postawa Franciszka nie znajduje zrozumienia u wielu publicystów katolickich, a jeszcze bardziej dumiewa zachowanie części ukraińskiego duchowieństwa.

Aby uniknąć nieporozumień, dodajmy, że postulat miłości nieprzyjaciół nie implikuje niestawiania oporu. Ta sprawa jest szerzej omówiona w koncepcji wojny sprawiedliwej (obecnie Katechizm Kościoła Katolickiego

posługuje się określeniem „obrona pokoju” – KKK 2307-2317).

Miłość grzesznika niejednokrotnie wymaga uznysławienia mu, że grzeszy – i to właśnie czyni Franciszek: jednoznacznie potępia wojnę. Nazajutrz po napadzie na Ukrainę Franciszek w bezprecedensowy sposób wyraził protest, udając się do ambasady rosyjskiej w Rzymie. Tymczasem jego krytycy chcą, żeby on wytykał palcem konkretnego grzesznika. Papież tak robić nie może, ponieważ osąd grzesznika jest wyłączną prero-

świeckimi, jak i przywódcami duchowymi. Jako ci pierwsi brali udział w wojnach i nawet odnosili sukcesy na polach bitew. Niemniej fakt, że papieństwo przestało być potęgą polityczną i wojskową, chyba wyszedł Kościołowi na dobre, nawet z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców Watykanu. Dość przypomnieć, że w 1527 r. doszło do „sacco di Roma”, złupienia Rzymu przez wojska katolickiego (sic!) cesarza Karola V (papież Klemens VII w ostatniej chwili zdołał uciec do Zamku św. Anioła),

Franciszek wobec rosyjskiej napaści

gatywą Boga („nie sądzicie, abyście nie byli sądzeni” – Mt 7, 1). W sumie stanowisko Franciszka ma niewiele wspólnego z polityką, natomiast ma wszystko wspólne z wiernością doktrynie.

KŁOPOTY Z OSĄDAMI

Oczywiście, wyrażanie ocen na temat wydarzeń i zachowania ludzi jest rzeczą dopuszczalną. Niektóre gałęzie wiedzy wręcz tego wymagają, na przykład historia, ale to nie ma wymiaru osądu namiestnika Chrystusowego.

Ocena zjawisk z zakresu historii jest szczególnie trudna w chwili, gdy one zachodzą, bo zwykle nie mamy pełnej informacji. 1 września 1939 r. wszystko wskazywało na to, że jedynym winowajcą jest Adolf Hitler, dopiero dużo później wyszło na jaw, że równie winny był Józef Stalin, bo bez paktu Ribbentrop-Mołotow wojny by nie było.

Można jeszcze bardziej cofnąć się w czasie. Do wojny by nie doszło, gdyby nie zgoda Francji i Wielkiej Brytanii na rozbiór Czechosłowacji. Zatem Neville Chamberlain i Édouard Daladier byli pośrednio współwinni II wojny światowej. Winnych grzechu zaniedbania było dużo więcej, zatem gdyby we wrześniu 1939 r. Pius XII potępił Hitlera (w 1937 r. Pius XI potępił nazizm jako taki), jak zapewne domagaliby się ci, którzy dziś krytykują Franciszka, dokonałby niepełnej oceny sytuacji i tym samym jego osąd moralny byłby spaczony. Na ziemi nigdy nie zdołamy uzyskać pełnego obrazu sytuacji, dlatego jedną z prawd wiary jest to, że „Bóg jest Sędzią sprawiedliwym”.

POLITYKA I SPRAWY DUCHA

Ponad tysiąc lat istniało Państwo Kościelne, papieże byli zarówno władcami

podczas gdy zbrodniarz na miarę Adolfa Hitlera, mimo tego, że jego wojska okupowały Rzym, nie odważył się podnieść ręki na Piusa XII.

Dziś Franciszek niesie pomoc Ukrainie, moim skromnym zdaniem daleko bardziej skuteczną niż wytykanie palcem Władimira Putina. Zgodnie z zaleceniem z Fatimy w łączności ze wszystkimi biskupami świata poświęcił Rosję Niepokalanemu Sercu Maryi. Teraz trzeba czekać na skutki tego czynu i można przypuszczać, że one wystąpią tym szybciej, im szybciej ludzkość – w szczególności najbardziej zainteresowani, czyli Ukraińcy – zacznie stosować się do podstawowych zasad wiary, z nakazem miłowania nieprzyjaciół na czele.

Poświęcenie Rosji było już dokonane, aczkolwiek bardziej „dyskretnie”. Pius XII uczynił to w 1952 r. w prywatnej kaplicy, publicznie, ale bez wymienienia Rosji z nazwy, uczynił to także Jan Paweł II w 1982 i 1984 r. Można spekulować, że poświęcenie dokonane przez Piusa XII przyczyniło się do „odwilży” w 1956 r. i zakończenia stalinowskiego terroru. Podobnie można wysnuć przypuszczenie, że akty dokonane przez Jana Pawła II przyczyniły się do upadku ZSRR. Niemniej nie sposób wykazać tu związku przyczynowo-skutkowego, bo Bóg to nie jest polityk, który ochoczo wychodzi na piedestał i ogłasza światu: „To jest moja zasługa!”.

ZBRODNIA I POJEDNANIE

Zakończenie zmagani rosyjsko-ukraińskich będzie możliwe tylko na drodze pojednania. Bo na dłuższą metę spory międzynarodowe kończą się albo pojednaniem, albo unicestwieniem jednej ze stron konfliktu. Pomysł Franciszka, żeby krzyż w czasie drogi

krzyżowej w Koloseum w Wielki Piątek niosły wspólnie Ukrainka i Rosjanka, mógł stanowić pierwszy krok w kierunku zmiany w stosunkach ukraińsko-rosyjskich, ale strona ukraińska wyraziła stanowczy sprzeciw. Ponownie: taka postawa nie dziwi wśród polityków, bo dla nich nakaz miłości nieprzjaciół jest zupełnie niezrozumiały, natomiast niemiłym zaskoczeniem jest to, że takie samo stanowisko zajmuje wielu przywódców duchowych.

Jeden z tamtejszych hierarchów miał przekazać Franciszkowi, że dla grekokatolików pojednanie „będzie możliwe tylko wtedy, gdy wojna się skończy, a winni zbrodni przeciwko ludzkości staną przed sądem”. Na tak ostry osąd być może mógłby sobie pozwolić przedstawiciel narodu, który ma nieskazitelną przeszłość, nigdy nie skalał się żadnym przestępstwem, o ludobójstwie

nie wspominając. Tymczasem w przypadku Ukrainy o takiej przeszłości raczej nie ma mowy.

Cały świat podziwia Polskę i Polaków za pomoc udzielaną uchodźcom. Zaiste, nasz stosunek do ogromnych cierpień Ukrainy jest godny najwyższej pochwały. Jest przejawem chrześcijańskiego ducha i dowodem wybaczenia dokonanych na nas zbrodni. Gdybyśmy w tej sytuacji wykazywali taką postawę, jaką w stosunku do Rosji wykazuje chyba większość Ukraińców, włącznie z licznymi duchownymi, tobyśmy

na przykład powiedzieli: Rozliczcie się z rzezi wołyńskiej, a dopiero wówczas zaczniemy udzielać wam pomocy. Na szczęście przyjęliśmy inną postawę i chwala za to wszystkim, którzy pomagają uchodźcom.

Stanowisko Ukraińców w zakresie wspólnego z Rosjanką niesienia krzyża jest także prze-

Nie jest rolą papieża wskazywanie palcem winnego; osąd grzesznika należy do Boga.

jawem mało chlubnej postawy – stosowania zasady odpowiedzialności zbiorowej. Rosjanka, która wspólnie z Ukrainką niosła krzyż, nie ma nic wspólnego ze zbrodniami na Ukrainie, od lat mieszka poza granicami Rosji, przyjaźni się z ową Ukrainką i nie ma śladu dowodu na to, że popiera poczynania Putina. Niemniej zdaniem strony ukraińskiej jest niegodna występować wspólnie z przedstawicielką ich narodu. Jest to zjawisko pożałowania godne, ponieważ tym sposobem strona ukraińska udowadnia, że obecne zmagania to nie jest wojna pomiędzy Putinem i jego ekipą a Ukrainą, ale między każdym Rosjaninem i Ukrainą. To jest właśnie woda na młyn Kremla.

WYBACZENIE A ZAPOMNIENIE

Od lat głoszę konieczność pojednania i sojuszu pomiędzy Polską a Ukrainą. Wydarzenia ostatnich miesięcy dowodzą, że zdecydowana większość Polaków wybaczyła Ukraińcom zbrodnie ludobójstwa dokonane podczas II wojny światowej. Fakt ten stanowi milowy krok na drodze do nawiązania bliższej współpracy. Niemniej nieprzychylny stosunek Ukraińców do inicjatywy Franciszka wskazuje, że do podobnego stanu rzeczy po stronie ukraińskiej jeszcze jest daleko. Nawet wysoko postawione osoby w Kościele grekokatolickim zachowują się tak, jakby nie istniał ewangeliczny nakaz miłowania nieprzyjaciół i tak jakby one same miały nieskazitelną przeszłość i dzięki temu były uprawnione do wystawiania papieżowi „oceny ze sprawowania”. Smutkiem napawa także to, że nad Wisłą podobną postawę wykazuje nie jeden publicysta uchodzący za katolika.

Jest rzeczą ze wszech miar godną pochwały to, że przebaczyliśmy Ukraińcom zbrodnie na nas popełnione, ale to nie znaczy, że należy o nich zapomnieć. W sytuacji, gdy Ukraińcy, włącznie z licznymi przedstawicielami duchowieństwa, zdają się pomijać tamte tragiczne wydarzenia, puszczenie w niepamięć zbrodni popełnionych na nas byłoby równoznaczne z grzechem przeciwko cnocie roztropności. Albowiem jak długo winowajca nie rozliczy się ze swej mało chwalebnej przeszłości, czy też jej wręcz zaprzecza, tak długo możliwa jest „recydywa” i naszym obowiązkiem jest mieć to na uwadze.

Trwały sojusz pomiędzy narodami jest możliwy tylko w oparciu o wspólne wartości. Najbardziej trwałe są te oparte na zasadach chrześcijańskich. Wysuwając ideę wspólnej modlitwy, wspólnego niesienia krzyża, Franciszek dał Ukraińcom możliwość oderwania się od potworności wojny i skupieniu na przesłaniu płynącym z Biblii. Niestety, trudno zauważyć, żeby oni tę okazję pochwycili.

Autor jest profesorem ekonomii, wykłada w Hollins University w stanie Wirginia w USA



Przyjaciółki Irina i Albina (Rosjanka i Ukrainka) niosą krzyż w czasie drogi krzyżowej w Koloseum

foto: PAP/EPA/Vatican Media Handout



KOŚCIÓŁ TO CHLEB I COŚ DO CHLEBA

Jezus po raz trzeci objawia się uczniom po swoim zmartwychwstaniu. To spotkanie Pana z uczniami jest inne od dwóch poprzednich. Tamte, jak opisuje Jan, miały miejsce w Wieczerniku (słuchaliśmy o nich w dwie poprzednie niedziele). Uczniowie byli przestraszeni, za zamkniętymi drzwiami. Dzisiejsze spotkanie odbywa się na wolnym powietrzu, nad brzegiem Jeziora Tyberiadzkiego. Obserwujemy uczniów, którzy działają. Za przykładem Piotra nocą łowią ryby. O poranku na brzegu jeziora Ktoś rozpala ognisko, na rozżarzonych węglach piecze chleb i rybę. Do powracających z nieudanego połowu zwraca się pytanie: „Dzieci, czy macie coś do jedzenia?”. Tym samym czułym określeniem urzędnik z Kafarnaum nazywa swojego umierającego syna, kiedy prosi Jezusa, aby go uzdrowił: „Panie, przyjdź, zanim umrze moje dziecko” (J 4, 49). Tę określenie używa także Jezus, mówiąc o nowym człowieku: „Kobieta, gdy ma rodzić, przejmuję się, bo nadchodzi jej czas. Kiedy jednak wyda na świat dziecko, zapomina o udręce z powodu szczęścia, że oto pojawił się na świecie człowiek” (J 16, 21). W tym kontekście w dzisiejszym opowiadaniu ocalona zostaje od pewnej śmierci rodząca się wspólnota i zrodzona jest nowa ludzkość. Jezus pyta uczniów odnośnie do ich nocnych połowów, czy mają „coś do chleba”. Chleb już jest: chlebem jest On sam. Ten, który oddał siebie samego za życie świata. Mówił o tym w 6 rozdziale Ewangelii Jana, gdy nad tym samym jeziorem rozmnożył chleb, aby nakarmić tłumy i dać do zrozumienia, że On jest chlebem z nieba danym przez Ojca. Zatem chleb już jest. Brakuje „czegoś do chleba”. Tym „czymś” jest odpowiedź na Jego miłość, którą możemy dać tylko my.

Dzisiejsza Ewangelia to obraz rodzącego się Kościoła. Tym Kościołem jest Chleb – Jezus Chrystus – Eucharystia – pokarm na drogę do domu Ojca. I tym Kościołem jest „coś do chleba” – uczniowie, czyli my, którzy jak Jan rozpoznają miłość Jezusa, są posłuszni Jego słowu i idą do braci, aby dać temu świadectwo.

O kimś, kto praktykuje albo nie praktykuje swojej wiary, często mówimy, że chodzi albo nie chodzi do kościoła. Samo sformułowanie „chodzić do kościoła” jest poprawne, ale w kontekście dzisiejszego spotkania Jezusa z uczniami brzmi dość technicznie i nie oddaje tego, co się wydarzyło nad Jeziorem Tyberiadzkim. W pewnym momencie na mojej drodze wiary postanowiłem, że nie będę używał tego sformułowania. Bo gdy przyszedł gorszy dzień i nie chciało mi się iść na Mszę świętą, sformułowanie „nie idę do kościoła” nie rodziło we mnie jakiegось bólu duszy czy wielkich wyrzutów sumienia, nic nie mówiło o mojej relacji z Jezusem. W odniesieniu do Eucharystii postanowiłem mówić sobie w sercu: Jezus, idę do Ciebie, bo chcesz mnie nakarmić chlebem, którym Ty jesteś, bo chcesz mnie nakarmić swoim słowem, bo pragniesz spotkania ze mną. Natomiast w tym „gorszym” dniu, gdy miałem ochotę powiedzieć: nie idę do Ciebie, nie jestem Ciebie głodny, nie potrzebuję Cię, dość szybko moje sumienie reagowało pytaniem: co się dzieje z moją relacją z Jezusem?

Kościół to relacja głodnego z Chlebem. Z Eucharystii wychodzimy jako synowie ku braciom i wracamy na Eucharystię z nowymi braćmi.

ks. Mariusz Zieliński

Wikariusz parafii Nawrócenia św. Pawła Apostoła w Warszawie

III NIEDZIELA WIELKANOCNA

1 maja 2022

Czytanie z Dziejów Apostolskich

5, 27b-32. 40b-41

Arcykapłan zapytał apostołów: „Surowo wam zakazaliśmy nauczać w to imię, a oto napełniliście Jeruzalem waszą nauką i chcecie ściągnąć na nas odpowiedzialność za krew tego Człowieka?”.

„Trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi – odpowiedział Piotr, a także apostołowie. – Bóg naszych ojców wskrzesił Jezusa, którego wy straciliście, zawieszony na drzewie. Bóg wywyższył Go na miejscu po prawicy swojej jako Władcę i Zbawiciela, aby zapewnić Izraelowi nawrócenie i odpuszczenie grzechów. Dajemy temu świadectwo my właśnie oraz Duch Święty, którego Bóg udzielił tym, którzy Mu są posłuszni”. I zabronili apostołom przemawiać w imię Jezusa, a potem zwolnili. A oni odchodzili sprzed Sanhedrynu i cieszyli się, że stali się godni cierpieć dla imienia Jezusa.

Psalm responsoryjny

30, 2. 4-6. 11-12a. 13b

Refren: Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś.

Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś
i nie pozwoliłeś mojemu wrogom naśmiewać się ze mnie.
Panie, mój Boże,
z krainy umarłych wywołałeś moją duszę
i ocaliłeś mi życie spośród schodzących do grobu.

Śpiewajcie psalm, wszyscy miłujący Pana,
i pamiętajcie o Jego świętości.
Gniew Jego bowiem trwa tylko przez chwilę,
a Jego łaska przez całe życie.
Płacz nadchodzi z wieczora, a rankiem wesele.

Wysłuchaj mnie, Panie, zmiłuj się nade mną,
Panie, bądź moją pomocą.
Zamieniłeś w taniec mój żałobny lament,
Boże mój i Panie, będę Cię sławił na wieki.

Czytanie z Apokalipsy Świętego Jana Apostoła

5, 11-14

Ja, Jan, ujrzałem i usłyszałem głos wielu aniołów dokoła tronu i Istot żyjących, i Starców, a liczba ich była miriady miriad i tysiące tysięcy, mówiących głosem donośnym: „Baranek zabity jest godzien otrzymać potęgę i bogactwo, i mądrość, i moc, i cześć, i chwałę, i błogosławieństwo”.

A wszelkie stworzenie, które jest w niebie i na ziemi, i pod ziemią, i na morzu, i wszystko, co w nich przebywa, usłyszałem, jak mówiło: „Zasiadającemu na tronie i Barankowi błogosławieństwo i cześć, i chwała, i moc, na wieki wieków!”. A cztery Istoty żyjące mówiły: „Amen”. Starcy zaś upadli i oddali pokłon.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.

Zmartwychwstał Chrystus, który wszystko stworzył
i zlitował się nad ludźmi.

Słowa Ewangelii według Świętego Jana

21, 1-19 lub krótsza J 21, 1-14

Jezus znowu ukazał się nad Jeziorem Tyberiadzkim. A ukazał się w ten sposób: Byli razem Szymon Piotr, Tomasz, zwany Didymos, Natanael z Kany Galilejskiej, synowie Zebedeusza oraz dwaj inni z Jego uczniów. Szymon Piotr powiedział do nich: „Idę łowić ryby”.

Odpowiedzieli mu: „Idziemy i my z tobą”. Wyszli więc i wsiedli do łodzi, ale tej nocy nie ułowili.

A gdy ranek zaświtał, Jezus stanął na brzegu. Jednakże uczniowie nie wiedzieli, że to był Jezus. A Jezus rzekł do nich: „Dzieci, macie coś do jedzenia?”. Odpowiedzieli Mu: „Nie”. On rzekł do nich: „Zarzućcie sieć po prawej stronie łodzi, a znajdziecie”. Zarzucili więc i z powodu mnóstwa ryb nie mogli jej wyciągnąć.

Powiedział więc do Piotra ów uczeń, którego Jezus miłował: „To jest Pan!”. Szymon Piotr, usłyszawszy, że to jest Pan, przywdział na siebie wierzchnią szatę – był bowiem prawie nagi – i rzucił się wpław do jeziora. Pozostali uczniowie przypłynęli łódką, ciągnąc za sobą sieć z rybami. Od brzegu bowiem nie było daleko – tylko około dwustu łokci.

A kiedy zeszli na ląd, ujrzeni rozłożone ognisko, a na nim ułożoną rybę oraz chleb. Rzekł do nich Jezus: „Przyńście jeszcze ryb, które teraz złowiliście”. Poszedł Szymon Piotr i wyciągnął na brzeg sieć pełną wielkich ryb w liczbie stu pięćdziesięciu trzech. A pomimo tak wielkiej ilości sieć nie rozerwała się. Rzekł do nich Jezus: „Chodźcie, posilcie się!”. Żaden z uczniów nie odważył się zadać Mu pytania: „Kto Ty jesteś?”, bo wiedzieli, że to jest Pan. A Jezus przyszedł, wziął chleb i podał im – podobnie i rybę. To już trzeci raz Jezus ukazał się uczniom od chwili, gdy zmartwychwstał.

A gdy spożyli śniadanie, rzekł Jezus do Szymona Piotra: „Szymonie, synu Jana, czy miłujesz Mnie więcej aniżeli ci?”. Odpowiedział Mu: „Tak, Panie, Ty wiesz, że Cię kocham”. Rzekł do niego: „Paś baranki moje”. I znowu, po raz drugi, powiedział do niego: „Szymonie, synu Jana, czy miłujesz Mnie?”. Odpowiedział Mu: „Tak, Panie, Ty wiesz, że Cię kocham”. Rzekł do niego: „Paś owce moje”.

Powiedział mu po raz trzeci: „Szymonie, synu Jana, czy kochasz Mnie?”. Zasmucił się Piotr, że mu po raz trzeci powiedział: „Czy kochasz Mnie?”. I rzekł do Niego: „Panie, Ty wszystko wiesz, Ty wiesz, że Cię kocham”.

Rzekł do niego Jezus: „Paś owce moje. Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci: Gdy byłeś młodszy, opasywałeś się sam i chodziłeś, gdzie chciałeś. Ale gdy się zestarzejesz, wyciągniesz ręce swoje, a inny cię opasze i poprowadzi, dokąd nie chcesz”.

To powiedział, aby zaznaczyć, jaką śmiercią uwielbi Boga. A wypowiadawszy to, rzekł do niego: „Pójdź za Mną!”.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 2 maja

Wspomnienie św. Atanazego, biskupa i doktora Kościoła

Czytania mszalne: Dz 6, 8-15; Ps 119, 23-24. 26-27. 29-30; J 6, 22-29

Wtorek, 3 maja

Uroczystość Najświętszej Maryi Panny, Królowej Polski

W Ordynariacie Polowym Najświętszej Maryi Panny, Królowej Polski, Hetmanki Żołnierza Polskiego

Czytania mszalne: Ap 11, 19a; 12, 1-6a. 10b; Ps: Jd 13, 18b-20a; Kol 1, 12-16; J 19, 25-27

Środa, 4 maja

Wspomnienie św. Floriana, męczennika, patrona diecezji warszawsko-praskiej i archidiecezji katowickiej

Czytania mszalne: Dz 8, 1b-8; Ps 66, 1b-3a. 4-7a; J 6, 35-40

Czwartek, 5 maja

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Stanisława Kazimierczyka, prezbitera

Czytania mszalne: Dz 8, 26-40; Ps 66, 8-9. 16-17. 19-20; J 6, 44-51

Piątek, 6 maja

Święto świętych apostołów Filipa i Jakuba

Czytania mszalne: 1 Kor 15, 1-8a; Ps 19, 2-5a; J 14, 6-14

Sobota, 7 maja

Czytania mszalne: Dz 9, 31-42; Ps 116B, 12-17; J 6, 55. 60-69

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA



fot. PAP/EPA/Maurizio Brambatti

KRYZYSY NIE SĄ GRZECHEM

Opowiadając nam historię Tomasza, Ewangelia mówi, że Pan nie szuka chrześcijan doskonałych. Powiem wam: boję się, kiedy widzę niektórych chrześcijan, niektóre stowarzyszenia chrześcijan myślących, że są doskonali. Pan nie szuka chrześcijan doskonałych, Pan nie szuka chrześcijan, którzy nigdy nie wątpią i zawsze wykazują się wiarą pewną. Kiedy jakiś chrześcijanin jest taki, to coś jest nie w porządku. Nie, przygoda wiary, tak jak w przypadku Tomasza, składa się z blasków i cieni. Jeśli nie, jaka byłaby to wiara? Zaznaje ona czasów pocieszenia, zapału i entuzjazmu, ale także znużenia, zagubienia, zwątpienia i ciemności.

Ewangelia ukazuje nam „kryzys” Tomasza, aby nam powiedzieć, że nie należy się bać kryzysów życia i wiary. Kryzysy nie są grzechem, są drogą, nie powinniśmy ich się lękać. Wiele razy sprawiają one, że stajemy się pokorni, ponieważ pozbawiają nas poczucia, że mamy rację, że jesteśmy lepsi od innych. Kryzysy pomagają nam uznać, że jesteśmy w potrzebie: ożywiają potrzebę Boga i pozwalają nam w ten sposób powrócić do Pana, dotknąć Jego ran, doświadczyć na nowo Jego miłości tak, jak to było za pierwszym razem. Drodzy bracia i siostry, lepsza jest wiara niedoskonała, lecz pokorna, która zawsze powraca do Jezusa, niż wiara mocna, lecz zarozumiała, która czyni nas pysznymi i aroganckimi. Biada im, biada!

Podczas rozważania przed modlitwą „Regina Coeli” 24 kwietnia

CZEŚĆ, WDZIĘCZNOŚĆ, SZACUNEK

Dzisiaj podejmujemy rozważanie dotyczące podeszłego wieku, naznaczonego w szczególności sposobem doświadczaniem słabości i cierpienia. Osobom starszym jesteśmy winni cześć, wdzięczność i szacunek, by w ten sposób okazać im i odwzajemnić miłość, którą darzyli nas przez całe życie. Ma ona swoje odniesienie do przykazania Bożego: „Czcij ojca swego i matkę swoją”. Nie chodzi w nim tylko o naszych rodziców, ale o wszystkie starsze osoby. Zastanówmy się nad szczególną odmianą miłości, jaką jest cześć dla tych osób. Wiemy, że niekiedy może jej zabraknąć, na przykład w kwestii opieki nad chorymi, którzy są zależni od innych, w sferze niesionej im pomocy, czy w zapewnieniu im stosownego utrzymania. Brakuje czci, kiedy słabość człowieka jest wytykana, krytykowana, a nawet karana, tak jakby była winą, gdy zagubienie i niedołążność stają się pretekstem do drwin i agresji. Lekceważenie czy pogarda okazywane osobom starszym urągają w rzeczywistości i hańbią nas wszystkich. Pomimo licznych świadczeń materialnych, jakie bogate i dobrze zorganizowane społeczeństwa zapewniają ludziom w podeszłym wieku, w przywracaniu tej szczególnej formy miłości, jaką jest cześć, wydaje się, że wciąż jesteśmy na początku drogi. Musimy zrobić wszystko, aby zapewnić osobom starszym lepsze wsparcie. Zaczniemy od takiego wychowywania młodych, aby rozumieli oni poszczególne etapy życia człowieka, by mieli na uwadze szacunek wobec osób starszych.

Streszczenie katechezy podczas audiencji generalnej 20 kwietnia

Przypadające 1 maja wspomnienie św. Józefa Rzemieślnika przypomina o ludzkiej i nadprzyrodzonej wartości pracy.

To święto, obecnie wspomnienie dowolne, wprowadził w 1955 r. Pius XII. „Nie sposób byłoby znaleźć lepszego opiekuna, który pomógłby wam wypełnić wasze życie duchem Ewangelii (...) jeśli pragniecie być blisko Chrystusa, powtarzamy raz jeszcze, idźcie do Józefa (...) Z radością ogłaszamy naszą wolę ustanowienia – i ustanawiamy – liturgiczne święto św. Józefa Rzemieślnika, ustalając jego datę na 1 maja” – zdecydował papież.

UŚWIĘCONE ŚWIĘTO PRACY

Data 1 maja nie była przypadkowa. Upamiętniała ona strajk robotników amerykańskich w Chicago, proklamowany z inicjatywy Amerykańskiej Federacji Pracy, który wybuchł 1 maja 1886 r. Domagali się oni ośmiodziesiętnego dnia pracy, podwyżki wynagrodzeń i godnego traktowania. Strajk zakończył się zamieszkami, były ofiary. Trzy lata później na kongresie założycielskim II Międzynarodówki w Paryżu zdecydowano o obchodzeniu 1 maja na całym świecie. W zgromadzeniu tym uczestniczyli m.in. Róża Luksemburg, Włodzimierz Lenin i Lew Trocki, co jednoznacznie wskazuje na korzenie tego święta.

W Polsce pierwsze obchody Święta Pracy miały miejsce w zaborze rosyjskim już w 1890 r. Po odzyskaniu niepodległości w 1919 r. próbowano ustanowić ten dzień wolnym od pracy i świętem państwowym, ale ostatecznie do tego nie doszło. Podczas ciemnej nocy stalinowskiej

walkę robotników o godność i prawa zaczęli politycznie wykorzystywać komuniści, którzy nazwali 1 maja świętem klasy robotniczej i w 1950 r. ustanowili go świętem państwowym i dniem wolnym od pracy. Hucznie organizowane tzw. pochody pierwszomajowe miały być wyrazem poparcia

Gomułki; ludzie włączą się jak muchy po placu”.

Decyzja znienawidzonego przez komunistów papieża Piusa XII została przyjęta niezwykle krytycznie. Przecież to partia nazywająca się robotniczą miała mieć monopol na zawładnięcie duszami ludzi pracy. Uświęcanie się

pierwszomajowych będzie wieczorem uczestniczyła w swoich kościołach w uroczystościach poświęconych św. Józefowi. Nie mając już na to wpływu, z wielką starannością wymagano, aby „lud pracujący miast i wsi” uczestniczył w pochodach, co uważano za wyraz lojalności wobec władz. Nieobec-

Patron ludzi pracy

Wojciech Świątkiewicz



Sanktuarium w Torreciudad

dla PZPR, a obecność na nich była obowiązkowa. Wiwatujących pozdrawiali z trybun najwyżsi działacze partyjni. Zdarzało się, że w przeddzień święta w sklepach pojawiały się dawno nie widziane towary.

Atmosferę tamtych czasów dobrze oddają słowa bł. kard. Stefana Wyszyńskiego, który 1 maja 1960 r. w swoich „Pro memoria” zapisał: „Dochodzą odgłosy okrzyków pierwszomajowych. W powietrze idzie mnóstwo petard i ogni sztucznych. Wszyscy są zmęczeni tymi uroczystościami, nie wyłączając czołowych osób z trybuny. Telewizja odśłania brak zainteresowania mową towarzysza Władysława

przez solidnie wykonywaną własną pracę, gdzie człowiek jest podmiotem, stało w jawnej sprzeczności z oficjalnie głoszonym poglądem, że praca ma służyć przede wszystkim rozwojowi socjalizmu i pomyślności Polski Ludowej, a człowiek nie jest podmiotem, lecz jedynie członkiem społeczności. Religijny wymiar 1 maja, kiedy Kościół w PRL wspominał św. Józefa „Robotnika”, był dla komunistów nie do przyjęcia.

Komuniści zdawali sobie sprawę z tego, że znaczna część uczestników pochodów

ni musieli liczyć się z różnego rodzaju szykanami, np. brakiem awansu w zakładzie pracy czy utrudnieniami w szkole lub na uczelni. Nawet w teorii nie zakładano nieobecności służb mundurowych.

W stanie wojennym w czasie obchodów pierwszomajowych dochodziło do demonstracji przeciwko władzy, często tłumionych przez ZOMO. Manifestantów zatrzymywano i stawiano przed nieistniejącymi już kolegami ds. wykroczeń, które dotkliwie karały ich grzywnami lub aresztem. W stanie wojennym i w latach następnych to właśnie 1 maja,

Religijny wymiar święta pracy był dla komunistów nie do przyjęcia.

w dniu św. Józefa Rzemieślnika, organizowano Msze dla świata pracy. Kiedy od 1989 r. pochody przestały być przymusowe, liczebność ich uczestników zmalała wielokrotnie, a dziś obchody pierwszomajowe należą raczej do lokalnego folkloru i organizowane są przez nieliczące się na scenie politycznej środowiska.

W NAUCZANIU PAPIEŻY

Pius XII, który ustanowił święto św. Józefa Rzemieślnika, był wielkim czcicielem św. Józefa. Mówił o nim w wielu przemówieniach i homiliach kierowanych do młodych małżeństw, Akcji Katolickiej czy do Kongresu Chrześcijańskich Stowarzyszeń Włoskich Robotników. Tym ostatnim w 1945 r. powiedział: „Najskuteczniejszy zaczyn – moglibyśmy nawet powiedzieć jedyny skuteczny zaczyn – ów zmysł solidarności, ta gwarancja sprawiedliwości społecznej i pokoju, znajduje się w duchu Ewangelii i płynie z serca Boga-Człowieka, Zbawiciela świata. Pewne jest, że żaden robotnik nie był nigdy w sposób równie doskonały i pełny przepelniony tym zaczynem jak ten, który dzielił z Chrystusem dom i warsztat pracy – Jego przybrany ojciec, św. Józef”.

W dalekiej przeszłości, w 1479 r., papież Sykstus IV wprowadził święto św. Józefa do brewiarza i mszału rzymskiego, a papież Grzegorz XV w 1621 r. rozszerzył je na cały Kościół. Na prośbę przełożonych generalnych 43 zakonów bł. Pius IX w 1847 r. ustanowił osobne święto Opieki św. Józefa nad Kościołem Chrystusowym, a później ogłosił go patronem Kościoła powszechnego. Św. Pius X podniósł święto do rangi uroczystości I klasy, a także zatwierdził Litanię do św. Józefa do publicznego odmawiania. Leon XIII w 1889 r. wydał pierwszą w dziejach Kościoła encyklikę poświęconą św. Józefowi. Papież Benedykt XV do Mszy wotywniej o św. Józefie dodał osobną prefację. Święto

Opieki św. Józefa nad Kościołem zniósł papież Pius XII, a w jego miejsce ustanowił dzień 1 maja świętem I klasy św. Józefa Rzemieślnika. Po reformie liturgii dokonanej po Soborze Watykańskim II obniżono rangę tegoż święta do wspomnienia dowolnego.

Wielokrotnie do postaci św. Józefa w Święto Pracy wracał św. Jan Paweł II. „Dziś, w dniu Święta Pracy i liturgicznego wspomnienia świętego Józefa rzemieślnika, upraszam całym sercem jego opieki dla tych, których życie upływa na pracy, oraz dla tych, którzy niestety są jej pozbawieni; wzywam też wszystkich, by codziennie modlili się do przybranego ojca Jezusa – pokornego, prostego rzemieślnika – o to, ażeby za jego pomocą każdy chrześcijanin wnosił w życie swój wkład pilnej pracy i radosnej komunii” – mówił papież Polak 1 maja 1984 r. w Rzymie. Jan Paweł II poświęcił św. Józefowi swoją adhortację apostołską „Redemptoris custos” (1989).

W liście apostolskim „Patris corde”, opublikowanym 8 grudnia 2020 r., w 150. rocznicę ogłoszenia św. Józefa patronem Kościoła powszechnego, papież Franciszek napisał: „Święty Józef był cieślą, który uczciwie pracował, aby zapewnić utrzymanie swojej rodzinie. Od niego Jezus nauczył się wartości, godności i radości tego, co znaczy móc spożywać chleb, który jest owocem własnej pracy.

W naszych czasach, w których praca zdaje się stanowić ponownie pilne zagadnienie społeczne, a bezrobocie osiąga niekiedy zdumiewający poziom, nawet w tych krajach, gdzie od dziesięcioleci doświadcza się pewnego dobrobytu, konieczne jest zrozumienie z odnowioną świadomością znaczenia pracy, która nadaje godność i której nasz Święty jest przykładnym patronem”. W ubiegłym roku obchodziliśmy także w Kościele Rok św. Józefa.



Grażyna Rybak

Kto usunie kleszcza?

Przed nami kolejny sezon obecności kleszczy. Co roku rodzice z ukąszonym dzieckiem, gdy zobaczą tkwiącego w skórze pajęczaka, niepokojnie szukają pomocy pediatry, chirurga, a nawet odwiedzają SOR w szpitalu. Wiadomo, że trzeba jak najszybciej, w całości usunąć kleszcza ze skóry, by zmniejszyć ryzyko zakażenia dziecka boreliozą czy kleszczowym zapaleniem mózgu. Zapewniam jednak, że usuwanie kleszcza nie przekracza umiejętności i możliwości rodzica, więc lekarz czy pielęgniarka nie są na tym etapie niezbędni. Jak wyciągać kleszcza? Najprościej profesjonalną kleszczoląpką, ewentualnie pęsetą: chwycić kleszcza w całości jak najbliżej skóry i ruchem wykręcającym wyciągnąć go do góry. Można też zastosować podobny do strzykawki aparat ssący z tłokiem, kupiony w aptece. Zajmie to mniej czasu niż wyprawa do ośrodka zdrowia. Po usunięciu kleszcza dezynfekujemy skórę. Miejsce ukąszenia obserwujemy przez 1–3 tygodnie.

Na temat boreliozy krąży wiele mitów, szczególnie dotyczących rozpoznania i leczenia. Wiemy, że boreliozę wywołują krętki z rodzaju *Borrelia*, które są przenoszone przez kleszcze. Im dłużej kleszcz przebywa w skórze i bardziej jest obrzmiały (napitą krwią), tym ryzyko zakażenia jest większe. Pierwszym objawem u większości pacjentów jest rumień wędrujący. Jest to charakterystyczne zaczerwienienie rozszerzające się kółkiem od punktu ukłucia, z przejaśnieniem w środ-

ku, pojawiające się w miejscu usunięcia kleszcza w ciągu 1–3 tygodni od ukąszenia.

Jeżeli rumień przekracza 5 cm, mamy prawo rozpoznać boreliozę. Rodzice pytają o badania potwierdzające. Nie zaleca się kierowania każdego ukąszonego pacjenta

na badania krwi. Warto wiedzieć, że wykrycie przeciwciał w badaniu serologicznym, bez typowych dla boreliozy objawów klinicznych, nie upoważnia do rozpoznania boreliozy i zastosowania leczenia!

Na tym etapie choroby o rozpoznaniu decyduje pojawienie się rumienia i wtedy do leczenia włącza się antybiotyki, który podaje się według schematu przez 14–21 dni. Wyjątek stanowią niemowlęta ukąszone w rejonie głowy, u których można włączyć antybiotyk wcześniej w obawie przed neuroboreliozą. Badanie wykluczające zakażenie u kleszcza może uchronić dziecko przed trzytygodniową kuracją antybiotykiem.

Od 15 lat borelioza jest coraz częściej rozpoznawana w Polsce, choć jest to stara choroba z Lyme, która występowała u nas zawsze. Zwiększenie częstotliwości jest nie tylko efektem lepszej diagnostyki, ale także wynikiem zmian klimatycznych: łagodne zimy i ciepłe wilgotne lata sprzyjają rozwojowi kleszczy. Pamiętajmy o odzieży ochronnej i repelentach [środkach odstrasżających – przyp. red.]. W Polsce obowiązują standardy skutecznego leczenia boreliozy zgodne z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia, Amerykańskiego Towarzystwa Chorób Zakaźnych, European Union Concerted Action on Lyme Borreliosis (EUCLAB) i Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych. Nie warto leczyć się niesprawdzonymi metodami z Internetu.

Autorka jest lekarzem pediatrą

Ważne słowo Majdan



dr hab. Tomasz Korpysz

Po dwutygodniowej świątecznej przerwie wracam do tematów, które można by określić jako „okołoukraińskie”. Przypomnę, że pisałem już o samej nazwie *Ukraina* i łączących się z nią przyimkach (lepiej mówić w *Ukrainie* i *do Ukrainy* niż *na Ukrainie* i *na Ukrainę*, choć wszystkie te formy są poprawne), o rzeczowniku *pop* (ze względu na negatywne nacechowanie lepiej go nie używać, a zamiast niego stosować określenie *ksiądz*), o wyrazach *grekokatolik* i *grekokatolicki* oraz o nazwie *ruskie pierogi*. Tym razem chciałbym przyjrzeć się może nieco nietypowemu w tym zestawieniu wyrazowi *majdan*, który współcześnie obrósł ważnymi nie tylko dla Ukraińców sensami symbolicznymi.

Inspiracją dla tego felietonu jest artykuł p. prof. Ewy Siatkowskiej, która prześledziła historię, a zwłaszcza zmiany znaczeniowe tytułowego rzeczownika i której ustalenia tu streszczam.

Jak się okazuje, *majdan* trafił do wschodnich Słowian z języków ludów turko-tatarskich wcześniej, na pewno przed XV w. Pierwotnie oznaczał najprawdopodobniej ‘plac handlowy’ – to znaczenie jest logiczną kontynuacją sensów obecnych jeszcze np. w języku staroirańskim, w którym *meydan* oznaczał ‘środek’. W źródłach etymologicznych podaje się, że *majdan* trafił do polszczyzny w wieku XVII, jednak brak jakichkolwiek poświadczeń tego twierdzenia. Jak pisze Ewa Siatkowska, „Najstarsze opracowanie hasła *majdan* w języku polskim spotykamy u Lindego, który pierwszy uznał ten wyraz za turcyzm”. W wydany w 1857 r. słowniku tego autora interesujący nas rzeczownik definiowany jest jako ‘plac czworogranny w mieście jakim’. Dość szybko w polszczyźnie pojawiło się wiele nowych znaczeń, w tym także ‘obóz wojskowy’, ‘dziejnina, podwórze’, ‘miejsce wykarczowane w lesie’, ‘czyjeś rzeczy, dobytek’, ‘część łuku’. Jak widać, w XIX i XX w. *majdan* był słowem wieloznacznym, a poszcze-

gólne znaczenia w bardzo różnorodny sposób wiązały się ze znaczeniem pierwotnym.

Współcześnie żywe są (a raczej do niedawna były) jedynie dwa znaczenia *majdanu*: potoczne: ‘rzeczy, dobytek’ oraz specjalistyczne: ‘część łuku’. Wszystko zmienił rok 2004, a następnie 2013. W tym pierwszym (a dokładnie na przełomie lat 2004/2005) na kijowskim placu Niepodległości odbyły się wielotysięczne manifestacje osób protestujących przeciwko sfałszowaniu wyborów prezydenckich. Wydarzenia te przeszły do historii pod nazwą *pomarańczowej rewolucji* (od koloru wykorzystywanego przez kandydata opozycji w tamtych wyborach Wiktora Juszczenki), a sam plac, wtórnie także ludzi na nim zgromadzonych i wyrosły z tych protestów ruch społeczny nazwano *majdanem* / *Majdanem*. Dziewięć lat później, na przełomie lat 2013/2014, na tym samym kijowskim placu (ale i w wielu innych miejscach w całej Ukrainie) odbyły się protesty przeciwko niepodpisaniu przez Wiktora Janukowycza umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską. Protesty te zostały krwawo stłumione przez władze, a wydarzenia te oraz wyrosły z nich ruch społeczno-polityczny w języku utrwały się pod nazwą *euromajdanu* / *Euromajdanu*.

Od czasu przywołanych wyżej wydarzeń *majdan* / *Majdan* i *euro-majdan* / *Euromajdan* zaczął w polszczyźnie funkcjonować w nowym znaczeniu, a raczej w kilku ściśle ze sobą powiązanych znaczeniach. Prof. Ewa Siatkowska rekonstruuje je następująco: ‘plac Niepodległości w Kijowie’ (np. *Julia Tymoszenko w sobotę przemawiała na Majdanie*), ‘grupa ludzi przebywających na placu Niepodległości w Kijowie’ (np. *Parlament rzędzi, Majdan czuwa*), ‘ideologiczne i polityczne oblicze Majdanu’ (np. *Parlament może zmienić prawo po myśli Majdanu*), ‘walki na Majdanie, rewolucja’ (np. *W okresie Majdanu..., Jeszcze przed Majdanem...*).

Tytułowy rzeczownik niesie dziś, jak widać, bardzo ważne i naak-sjologizowane sensy, stał się on i dla Polaków, i dla Ukraińców nie tyle po prostu obiektywnym, neutralnym określeniem czegoś, ile raczej prawdziwym słowem symbolem, kojarzącym się z walkami o demokrację i prawa obywatelskie.



Rozliczenie podatku



Edyta
Pisarczyk-Kulon

2 maja to ostatni dzień na rozliczenie z podatku za 2021 r. Co do za-

sady podatnicy mogą skorzystać z przygotowanego w wersji elektronicznej rozliczenia w usłudze Twój e-PIT dostępnej w e-Urzędzie Skarbowym na stronie podatki.gov.pl. Wystarczy sprawdzić przygotowane rozliczenie, uzupełnić o dodatkowe informacje oraz zatwierdzić. Podatnicy mogą też rozliczyć się tradycyjnie, wypełniając zeznanie podatkowe i składając je w urzędzie skarbowym. Jeżeli podatnik chce rozliczyć się inaczej niż przez Twój e-PIT, nie musi zeznania odrzucać. Dla urzędu skarbowego obowiązujące jest to zeznanie, które podatnik złoży samodzielnie.

Podatnicy, którzy nie wejdą na stronę internetową i nie zaakceptują deklaracji, nie muszą się obawiać konsekwencji. Przygotowane rozliczenie zostanie przyjęte automatycznie. Trzeba jednak pamiętać, że urząd nie odliczy za nas wszystkich ulg i nie wykona takich operacji, jak preferencyjny sposób rozliczenia z małżonkiem albo rozliczenie z dzieckiem samotnego rodzica.

W zeznaniu podatkowym Twój e-PIT znajdą się dane podatnika z poprzedniego roku, tak będzie np. ze wskazaną organizacją pożytku publicznego. Jeżeli podatnik chce przeznaczyć jeden procent podatku na inną instytucję, może samodzielnie wpisać dane wybranej przez siebie organizacji.

Tak samo będzie z ulgą na dzieci. Jeżeli podatnik

w PIT/O za 2020 r. wykazał ulgę na dzieci w pełnej wysokości za okres 12 miesięcy, ulga ta jest przeniesiona i przypisana temu podatnikowi. W pozostałych przypadkach kwota ulgi jest wskazywana przez podatnika.

Ulgę takie jak rehabilitacyjną, modernizacyjną czy na Internet albo darowizny podatnik powinien sam wskazać w zeznaniu. Tych rubryk nie wypełni za niego urząd skarbowy.

Każdy podatnik ma swój wypełniony formularz rozliczenia podatkowego. Jeżeli małżonkowie chcą rozliczyć się wspólnie, to rozliczenie przygotowane dla drugiego z małżonków zostanie automatycznie anulowane. Podatnik, który rozlicza się jako osoba samotnie wychowująca dziecko, powinien wybrać właśnie tę formę rozliczenia.

Do 2 maja podatnik ma też czas na korektę złożonego albo zaakceptowanego zeznania podatkowego. Jeżeli podatnik za-

pomniał skorzystać z ulgi albo chce zmienić sposób rozliczenia, może też doliczyć przychody, które nie były ujęte w zeznaniu podatkowym. Poprzez usługę Twój e-PIT można złożyć korektę zeznania bez względu na to, czy zeznanie było złożone poprzez Twój e-PIT czy w innej formie – elektronicznie przez e-Deklarację lub papierowo.

Korzystając z usługi Twój e-PIT, podatnik będzie mieć dostęp do zeznań podatkowych złożonych za rok poprzedni, w tym złożonych w formie papierowej i elektronicznej.

Podatnicy nie otrzymują powiadomienia o przygotowanym zeznaniu PIT. Muszą samodzielnie zalogować się na stronę internetową. Można zrobić to na trzy sposoby: przez login.gov.pl (tj. profil zaufany, e-dowód lub bankowość elektroniczną), przez aplikację mObywatel albo po prostu danymi podatkowymi.

Autorka jest radcą prawnym



fot. PAP/EPA/Daniel Hambury

W cieniu tragedii

Cristiano Ronaldo nie wystąpił w spotkaniu z Liverpoolem z powodu rodzinnej tragedii, jaką była śmierć jego nowo narodzonego dziecka. Portugalczyk zdecydował się skupić w trudnej chwili na rodzinie i odłożyć piłkę nożną na bok. Wrócił jednak na mecz z Arsenalem i zdobył setną bramkę w Premier League.



fot. PAP/Tomasz Czeli

Pożegnanie mistrzyni

Po długiej chorobie zmarła Erwina Ryś-Ferens. Wybitna łyżwiarka szybka miała 67 lat. „To niepowetowana strata dla naszej dyscypliny” – stwierdził prezes Polskiego Związku łyżwiarstwa Szybkiego Rafał Tataruch.

Manchester z nowym trenerem

Manchester United ogłosił, że od przyszłego sezonu jego trenerem będzie Holender Erik ten Hag, który do tej pory pracował w Ajaksie Amsterdam. Kontrakt z nowym szkoleniowcem zostanie podpisany na trzy sezony.



fot. PAP/EPA/Joan Valat



fot. PAP/Cezary Michalowski

Bolesna kontuzja

Mateusz Bieniek, środkowy reprezentacji Polski siatkarzy i PGE Skry Bełchatów, mierzy się z kontuzją. Ma pęknięte dwa żebra, co może wykluczyć go z treningów na okres od czterech do sześciu tygodni. W ćwierćfinałowym meczu PGE Skry Bełchatów z Indykpołem AZS Olsztyn środkowy zderzył się z kolegą z drużyny.

NUMER JEDEN

Mariusz Jankowski

Przez długi czas podziwialiśmy wyczyny Sereny Williams. Była jak tenisowa maszyna. Niemal nieomylna, zmiatająca z kortu kolejne rywalki. W tłustych dla niej latach 2013–2017 wygrała aż 26 turniejów. Zarabiała krocie. Była podziwiana i szanowana. Bo grała jak mistrzyni. Przez ponad 300 tygodni zajmowała pierwsze miejsce w rankingu WTA. To był czas, gdy rywalizacja z Amerykanką dla każdej kolejnej rywalki oznaczała koniec marzeń o sukcesie. Bo Serena naprawdę była w niesamowitej dyspozycji. Stała się godną następczynią dwóch wielkich tenisistek: Martyny Navratilovej oraz Steffi Graff. Te dwie zawodniczki także przekroczyły granicę 300 tygodni na czele rankingu tenisistek. One również zachwycały kibiców na całym świecie. I także w ich czasach nikt nie miał wątpliwości, że należy im się miano „numeru jeden”. Ten tytuł znajdował się wtedy w bardzo godnych rękach.

Serena Williams, a wcześniej Martina Navratilova i Steffi Graff. Królowe tenisa. Zawodniczki potrafiące rozpalic wyobraźnię. Ta trójka na zawsze zapisała się złotymi zgłoskami w historii sportu. I dziś właśnie ich śladami próbuje podążać Iga Świątek. Polka dopiero wdrapała się na szczyt. Na razie chce na nim pozostać, stara się grać jak na liderkę przystało. Robi to skutecznie, ale na pewno ma świadomość, jak trudne wyzwania przed nią. Jeszcze w tym roku. To, że Iga została numerem jeden, oznacza też, że w jej życie weszła zasada „bij mistrza”. Każda następna przeciwniczka, nawet nisko notowana, będzie próbowała, będzie walczyła, szarpała, wyrywała gemy. Byle tylko ugrać coś z liderką. Bo to Polka w większości spotkań będzie teraz faworytką. I również z tą rolą będzie musiała się mierzyć.

W tenisie doskonale widać, że samo wejście na szczyt jest tak naprawdę początkiem ogromnych wyzwań. Iga już się z nimi mierzy. A my powinniśmy ją wspierać. Na wszelkie możliwe sposoby. Mamy bowiem wielkie szczęście, że to za naszego życia Polka została liderką rankingu WTA. To właśnie teraz nazwisko Świątek staje się marką. I będzie można je z dumą wymawiać niemal w każdym zakątku świata. Mamy bowiem kolejną sportową ambasadorkę Polski. Mamy skarb, którego wiele krajów nam zazdrości. Młodą, zdolną, fantastycznie utalentowaną zawodniczkę. To nasz numer jeden.

Iga Świątek ma przed sobą wiele lat grania i przez te lata będzie nas na pewno wielokrotnie radowała. Nawet wtedy, gdy w rankingu znajdzie się w innym miejscu niż pierwsze. Dziś jednak to ona spogląda na rywalki ze szczytu. A my pękamy z dumy. Chwilo, trwaj!

Autor jest dziennikarzem TVP



fot. Wikipedia

Wimbledon bez Rosjan?

Według cytowanego przez agencję Reuters portalu Sportico rosyjscy tenisści nie będą mogli w tym roku wystąpić w wielkoszlemowym Wimbledonie. Organizatorzy turnieju na razie tego nie potwierdzili.

Rosół

Barbara Wiśniowska

Wczesna wiosna to dla mnie ostatnie chwile na gotowanie rosółu. Gdy jest upał, nie mam ochoty dogrzać mieszkanka kuchenką przez długie godziny, zresztą, do mocnych zapachów zlatują się owady.

Rosół wzmacnia odporność, więc bardziej potrzebujemy go, gdy jest zimno. Pamiętajmy, że ta najbardziej znana zupa nie jest dobra dla każdego. Może niezwykle podrażnić wrzody żołądka. Nie jest wskazana w diecie łatwostrawnej przy zapaleniach i chorobach dróg żółciowych, chorobach wątroby (zapalenia, marskość), zapaleniach trzustki czy jelita grubego.

Jest wiele technik przygotowywania rosółu. Najważniejsze, by gotować kości co najmniej półtorej godziny, żeby uwolniły kolagen, ale nie dłużej niż cztery godziny, bo może zgorzknieć. Nadmiar wekujemy jak najszybciej, bo w razie burzy rosół może skwaśnieć. Zbędny

thuszcz zbiegnie się do kostki lodu i łatwo go zbierzemy.

Ja sama nie lubię jeść rosółu bez dodatków. Najłatwiej dolać do niego wody z kiszzonej kapusty lub z ogórków. Spodobał mi się japoński rosół przygotowany przez córkę. Napracowała się, ale efekt był wspaniały. 



foto: Barbara Wiśniowska

RAMEN

Składniki: garnek bulionu z kury ■ puszka tuńczyka ■ glony kombu ■ sos sojowy ■ makaron ramen

Glony wygotowujemy w wodzie 5 min, dodajemy tuńczyka i gotujemy jeszcze 15 min, łączymy wywary, a składniki stałe możemy przecedzić lub zjeść. Makaron gotujemy osobno 3 min. Rosół doprawiamy sosem sojowym.

Dodatki przygotowujemy osobno: 300 g boczku wędzonego ■ 1/4 szklanki sosu sojowego ■ 2 łyżki sosu ostrygowego ■ 2 łyżki cukru ■ łyżeczka oleju z prażonych ziaren sezamu ■ szczypiorek ■ opcjonalnie 2 łyżki sake, 2 łyżki wina ryżowego (mirinu)

Sosy i alkohole mieszamy z cukrem i odstawiamy. Patelnię rozgrzewamy i zmniejszamy ogień, na oleju sezamowym przez 3–4 min smażymy boczek, mieszając. Dodajemy szczypiorek i smażymy, aż zwiędnie. Wlewamy sos na patelnię i smażymy, aż lekko zgęstnieje.

Białysos: 1 słodka papryka ■ półcebula ■ 4 ząbki czosnku ■ łyżka imbiru ■ 3 łyżki oleju ■ 5 łyżek wody ■ łyżeczka soli

Pokrojoną cebulę, czosnek i imbir mieszamy z olejem w małym rondelku o grubym dnie. Smażymy na bardzo małym ogniu, aż cebula się zeszkli. Dodajemy wodę i sól.

Paprykę pokrojoną na kawałeczki pieczemy oddzielnie w piekarniku ok. 20 min, aż zmięknie. Łączymy składniki.

Na talerz najpierw nakładamy makaron, później dodatki według uznania i zalewamy je zupą.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – gra liczbowa
- 1 G – odłożenie sprawy
- 2 E – Beenhakker, piłkarz
- 3 A – filtr organizmu
- 3 G – okazały budynek
- 6 A – fason ubrania
- 6 H – formuła przysięgi
- 8 C – miła dla zmysłów
- 9 A – polska waluta
- 9 G – Jan z Kęt, święty
- 10 E – kurort belgijski
- 11 A – naczynie do picia
- 11 G – śnieżna wydma

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – artysta cyrkowy
- C 1 – kopalina z bagien
- C 8 – równoległobok
- D 3 – cenny wisiołek
- E 1 – muza historii
- E 8 – cel biznesmena
- F 4 – łowi ryby
- G 1 – łopaty łosia
- G 8 – ozdoba kolekcji
- H 3 – miasto w Katalonii
- I 1 – turecki władca
- I 8 – dryf statku
- K 1 – siostra św. Benedykta

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 13 maja na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami.

TVP 1

04.40 Klan (3987); **05.10** Klan (3988); **05.30** Klan (3989); **06.00** Słownik polsko@polski; **06.25** wojsko-polskie.pl (17); **06.50** Słowo na niedzielę; **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach*; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce (232); **09.00** Weterynarze z sercem; **09.30** Okrasa łamie przepisy; **10.00** Miłość i Miłosierdzie – film fabularny, reż.: Michał Kondrat, wyk.: Ksawery Szlenker, Maria Gudejko, Tadeusz Chudecki, Dorota Liliental, Bartek Ziemiński, Aleksandra Kostka, Bartłomiej Kopec; **11.50** Między ziemią a niebem; **12.00** *Regina Coeli*; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Wszyscy jesteśmy braćmi – cykl reportaży; **13.15** BBC w Jedyńce: Inteligentne zwierzęta; **14.15** Z pamięci: Janusz Maciejewski; **14.25** Tacy byliśmy – cykl reportaży; **14.55** Jutro należy do nas (10); **16.00** Sekretne życie kotów 2 (8); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Stulecie Winnych (48); **18.30** Jaka to melodia?; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Stulecie Winnych (49)
21.15 Sanatorium miłości IV (7)
22.10 Sanatorium miłości. Kulisy programu – felieton
22.20 Ziemia obiecana – film fabularny, reż.: Andrzej Wajda, wyk.: Daniel Olbrychski, Wojciech Pszoniak, Andrzej Seweryn, Bożena Dykiel, Piotr Fronczewski, Stanisław Igar, Kalina Jędruska, Lidia Korsakówna, Kazimierz Opaliński, Franciszek Pieczka
01.15 Arkansas – film fabularny, USA 2020, reż.: Clark Duke, wyk.: Liam Hemsworth, Jacob Zachar, Patrick Muldoon
03.05 Jaka to melodia?
04.00 Film dokumentalny
05.00 Z pamięci: Janusz Maciejewski
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.50 Barwy szczęścia (2623) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Barwy szczęścia (2624) – serial obyczajowy TVP; **07.00** M jak miłość (1656); **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.30** Smaki świata – po iberyjsku (31); **12.05** Rewia Gwiazd: Jan Pietrzak – koncert; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022: Krystyna Giżowska i Andrzej Rybiński – widowisko muzyczne; **16.15** Big Music Quiz – teleturniej muzyczny; **17.05** Lajki; **17.30** Rodzinka.pl (257) – serial komediowy TVP, reż.: Patrick Yoka, wyk.: Olga Kalicka, Małgorzata Kożuchowska, Tomasz Karolak, Maciej Musiał, Adam Zdrójkowski, Mateusz Pawłowski, Jacek Braciak, Julia Wieniawa-Narkiewicz, Wiktor Gąsiewska; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Na sygnale (372) – serial fabularny TVP; **18.55** Na sygnale (373) – serial fabularny TVP
19.25 Lepsza połowa (16) – serial TVP
20.00 Postaw na milion – teleturniej
21.00 Non-stop – film akcji, Kanada/Wielka Brytania/Francja/USA 2014, reż.: Jaume Collet-Serra, wyk.: Julianne Moore, Michelle Dockery, Liam Neeson, Scoot McNairy, Nate Parker
22.55 Kino bez granic: Transporter. Nowa moc – film akcji, Chiny/Francja/Belgia 2015, reż.: Camille Delamarre, wyk.: Ed Skrein, Ray Stevenson, Loan Chabanol
00.45 Dorwać Gringo – film fabularny, USA 2012, reż.: Adrian Grunberg, wyk.: Dolores Heredia, Mel Gibson, Kevin Hernandez
02.30 Plan prawie doskonały – film fabularny, USA 2009, reż.: Peter Hewitt, wyk.: Morgan Freeman, Christopher Walken
04.15 Film fabularny
06.00 Zakończenie dnia

TVP Info

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek; **06.24** Pogoda; **06.31** Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.01** Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Info Poranek; **08.22** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Info Poranek; **09.41** Pogoda; **09.50** Wronicza 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda; **11.29** Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Info Dzień weekend; **12.52** Pogoda; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda; **15.00** Debata Senior; **15.29** Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Info Dzień weekend; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.25** Studio Zachód; **18.50** INFO V4+; **19.05** Głębia ostrości
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.43 Pogoda
21.50 Strefa starcia
23.00 INFO Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.52 Pogoda
01.06 Wronicza 17
02.15 Minęła 20
03.10 INFO V4+
03.35 Głębia ostrości
04.05 Solidarność Walcząca w Trójmieście – film dokumentalny
05.13 Agrobiznes – podsumowanie
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Głos serca; **05.45** Życie św. Weroniki Giuliani; **07.25** Petra – tajemnicze miasto; **07.45** Ocali od zapomnienia; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Słowo życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** Prymas Stefan Wyszyński; **09.10** Spotkanie z Magdą Buczek; **09.15** Manna z Nieba; **09.30** *Msza Święta z Jasnej Góry*; **10.35** Przegląd Tygodnika „Niedziela”; **10.40** Cuda Jezusa; **11.30** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.40** Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce; **12.00** *Regina Coeli z Ojcem Świętym Franciszkiem*; **12.20** Jęstem Puszczą XXI w.; **13.15** Jej misja trwa; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.00** Dom w serce wpisany; **14.30** 7 Kościołów Apokalipsy; **15.00** Wieś – to też Polska; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert zyczeń; **16.45** Serce i oblicze Boga; **17.00** Zostań Żołnierzem RP; **17.20** Muzyczne chwile; **17.30** Sól Ziemi; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** *Regina Coeli*
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści z Księgi Cnót
20.00 Informacje dnia
20.20 *Różaniec*
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Stan Bezpieczeństwa Państwa
21.55 W poszukiwaniu dowodów – spór wokół Mojżesza
23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 1 maja; **06.50** Arcybiskup Józef Bilczewski – film dok.; **08.00** Msza grekokatolicka; **09.05** Przybice i kaptury (4) – serial TVP; **10.05** Okrasa łamie przepisy – magazyn kulinarny; **10.50** Wista od źródła do ujścia (1) – film dok.; **11.55** Planety: Mars (2); **12.50** Brazylia. Historia naturalna. Dzikie serce – serial dok.; **13.45** W kotle historii; **14.15** Rio Grande – western, USA 1950, reż.: John Ford, wyk.: John Wayne, Maureen O'Hara, Ben Johnson, Harry Carrey Jr.; **16.05** Nie taka prosta historia; **16.30** Giganci historii; **17.25** Gra o koronę – film dok.; **18.30** Młody Piłsudski (4) – serial historyczny TVP; **19.25** Książ. Klucz do Śląska – film dok.; **20.30** Ogniem i mieczem – dramat historyczny, reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Michał Żebrowski, Izabella Scorupco, Aleksandr Domogarov, Krzysztof Kowalewski, Andrzej Seweryn, Zbigniew Zamachowski, Wiktor Zborowski; **23.35** Gutag – Rozwój (2); **00.35** Śladami Eskulapa – cykl dok.; **01.05** Defilada – film dok.; **02.20** Szerokie tory; **02.55** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

06.55 Zaśpiewajmy to jeszcze raz – Jąbłonie; **07.30** Zaśpiewajmy to jeszcze raz – Budujemy nowy dom; **08.00** Liturgia prawosławna z Katedry pw. Narodzenia NMP we Wrocławiu; **09.05** Mały Kominiarczyk Benjamina Brittena – film dok.; **10.05** Szpital na peryferiach (6) – serial; **11.15** Trzeci punkt widzenia; **11.55** Ja wam to zagram – film dok.; **13.05** Młody Sherlock Holmes – komedia, USA 1924, reż.: Buster Keaton; **14.10** Wędrowiec Polski – cykl reportaży; **14.50** The Royal Ballet – Alicja w krainie czarów – film baletowy; **17.15** Niedziela z... Instytutem Muzyki i Tańca; **18.05** Niedziela z... Przestrzenie Sztuki; **19.25** Niedziela z... Młody Muzyk Roku 2022; **20.00** Vabank – komedia sensacyjna; **21.55** Vabank II, czyli riposta – komedia sensacyjna; **23.50** Scena muzyczna – Big Band Śląski – koncert; **00.50** Trzeci punkt widzenia; **01.30** To niezwykłe ciasto! – film animowany; **02.30** Krzyk w ciemności – dramat, reż.: Fred Schepisi; **04.40** Rudolf Laban. Wskrzeszone dziedzictwo – film dok.; **05.30** Teledyski; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.10 Uwaga!; **05.30** Ukryta prawda (892); **06.25** Kuchenne rewolucje 9 (4) – program kulinarno-rozrywkowy; **07.25** Nowa Maja w ogrodzie 6 (8); **07.55** Akademia ogrodnika (8); **08.00** Dzień Dobry TVN (4489); **11.30** Co za tydzień (1041); **12.05** Mask Singer (9); **13.25** Lorax – komedia, USA 2012, reż.: Chris Renaud, wyk.: Danny DeVito, Ed Helms, Zac Efron, Taylor Swift, Betty White; **15.10** Jak ukraść księżyc – komedia, USA/Francja 2010, reż.: Pierre Coffin, Chris Renaud; **17.00** Ślub od pierwszego wejrzenia 7 (9); **18.00** Totalne remonty Szelągowskiej 4 (4); **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.30** Kronika Speedway Grand Prix (1); **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.05** MasterChef Junior 7 (8); **21.30** Batman: Początek – film przygodowy, USA 2005, reż.: Christopher Nolan; **00.20** Kuchenne rewolucje 24 (9); **01.25** Uwaga!; **01.45** Noc Magii; **03.00** Kto was tak urządził; **03.30** Kto was tak urządził; **03.55** Kto was tak urządził; **04.20** Kto was tak urządził; **04.45** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.55** Toy Story 3 – film animowany, USA 2010; **11.05** Epoka lodowcowa: Mocne uderzenie – film animowany, USA 2014; **13.15** Opowieści z Narnii: Podróż Wędrowca do Świt – film familijny, USA 2010; **15.45** Twoja Twarz Brzmi Znajomo (163); **17.40** Nasz Nowy Dom (260); **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie (441); **20.00** Kabaret na żywo. Nowy sktAD (100); **22.00** Stuber – film akcji, USA 2019, reż.: Michael Dowse, wyk.: Dave Bautista, Betty Gilpin, Natalie Morales, Nanjani Kumail, Mira Sorvino, Iko Uwais; **00.05** Z księżycą spadłeś? – komedia, USA 2000, reż.: Mike Nichols, wyk.: Garry Shandling, Annette Bening, John Goodman, Greg Kinnear, Ben Kingsley, Linda Fiorentino; **02.20** Wojownicze żółwie ninia – USA 2014, reż.: Jonathan Liebesman, wyk.: Alan Ritchson, Noel Fisher, Megan Fox, Will Arnett, William Fichtner; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 W pustyni i w puszczy – film przygodowy, Polska 1973, reż.: Władysław Ślesicki, wyk.: Tomasz Mędrzak, Monika Rosca, Stanisław Jasiukiewicz, Edmund Fetting, Ahmed Marei, Ahmet Hegazi, Ibrahim Shemi, Malija Mekki; **07.00** Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Okiem Wiary; **08.05** Bernadetta. Cud w Lourdes – film biograficzny, Francja 2011, reż.: Jean Sagols, wyk.: Katia Cuq, Michel Aumont, Francis Huster, Francis Perrin; **10.05** Polskie serce pękło. Katiń 1940; **11.20** Noce i dnie – film fabularny, Polska 1975, reż.: Jerzy Antczak, wyk.: Jadwiga Barańska, Jerzy Bińczycki; **14.25** Wyjście awaryjne – komedia, Polska 1982, reż.: Roman Załuski; **16.00** Sanatorium miłości IV (7) – reality show; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? (4858); **17.55** Klan (3990); **18.20** Kasta – serial paradoksalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (523)
21.00 Młody Muzyk Roku 2022 – finał
22.45 Gra o koronę – film dokumentalny, Polska 2021, reż.: Piotr Jaworski, wyk.: Mikolaj Drózdź

23.50 Kiedy Harry poznał Sally – komedia, USA 1989, reż.: Rob Reiner, wyk.: Billy Crystal, Meg Ryan, Carrie Fisher, Bruno Kirby
01.35 Coco Chanel – film biograficzny, Belgia, Francja 2009, reż.: Anne Fontaine, wyk.: Audrey Tautou, Alessandro Nivola

03.30 Trzeci oficer (2) – Pułapka – serial sensacyjny TVP, reż.: Maciej Dejczer, wyk.: Paweł Małaszyński, Borys Szyz, Cezary Pazura, Katarzyna Cynke

04.25 Notacje – cykl dokumentalny
04.40 Zakończenie dnia

TVP 2

06.10 Klub detektywów i kłatwa czarnego króla – film przygodowy, Niemcy 2017, reż.: Christian Theede, wyk.: Leo Seppi, Lilly Barshy, Ruben Storck; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.05** Pogoda Flesz, Bez ograniczeń wiekowych, Na żywo; **11.10** Pytanie na śniadanie; **11.55** Wielki koncert nocy letniej – Muzyka filmowa, cz. 1; **12.55** Wielki koncert nocy letniej – Muzyka filmowa, cz. 2; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022: Wojciech Młynarski – widowisko muzyczne; **16.10** Przepis dnia (9); **16.25** Mój przyjaciel Hachiko – film obyczajowy, USA/Wielka Brytania 2009, reż.: Lasse Hallström, wyk.: Richard Gere, Joan Allen, Sarah Roemer; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (29) – serial obyczajowy, Turcja 2019, reż.: Yasemin Erkul, Cem Tabak, wyk.: Sezgin Irmak, Ozan Turan, Ali Yasin Özegemen

19.35 Barwy szczęścia (2624)
20.10 Barwy szczęścia (2625)
20.40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20.55 M jak miłość (1657)
21.55 Miś – komedia, Polska 1980, reż.: Stanisław Bareja

00.05 Non-stop – film akcji, Kanada/Wielka Brytania/Francja/USA 2014, reż.: Jaume Collet-Serra, wyk.: Julianne Moore, Michelle Dockery, Liam Neeson, Scoot McNairy, Nate Parker

02.00 O mnie się nie martw VII (13) – serial komediowy
03.05 Transporter: Nowa moc – film akcji, Chiny/Francja/Belgia 2015, reż.: Camille Delamarre, wyk.: Ed Skrein, Ray Stevenson, Loan Chabanol

04.50 Rodzinka.pl – serial TVP
05.30 Rodzinka.pl – serial TVP
06.05 Zakończenie programu

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.05 Minęła 20
02.00 W tyle wizji
02.35 Serwis Info Wieczór
02.40 W tyle wizji Extra
03.10 O co chodzi
03.40 Głębia ostrości
04.05 Podróż z historią
05.17 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.10 Sanktuarium polskie; **05.30** Sanktuarium polskie; **06.20** Nie lękajcie się; **07.20** Ewangelia nasz biznesplan; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.15** Jerash – starożytne miasto Jordanii; **09.30** Opowieści z Księgi Cnót; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Stan Bezpieczeństwa Państwa; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.45** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.55** Święty na każdy dzień; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Próba wiary; **15.25** Betafo; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuarium polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.25** Słowo życia; **17.30** Na łowy; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Król Chwały
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Kościuszkowski – Jeszcze Polska zatańczy

00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.45 Był taki dzień – 2 maja; **06.55** Polonia Restituta (5) – serial TVP; **07.50** Ex Libris (500); **08.20** Historia Polski: Dzień pierwszy – 1 maja 2004; **09.15** Życie lasu. Bogactwo runa i podszytu – film dok.; **10.10** Gra o koronę – film dok.; **11.05** Wisła od źródła do ujścia (2) – film dok.; **12.05** Gulag – Rozwój (2); **13.15** Bagaż strachu, reż.: Jerzy Bojanowski; **14.20** Ucieczka w kajdach – film fabularny, USA 1958, reż.: Stanley Kramer; **16.00** Brazylia. Historia naturalna. Dzikie serce – serial dok.; **16.55** Flesz historii (587); **17.15** Polonia Restituta (6); **18.15** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **18.45** Spór o historię; **19.20** Historia Polski: FilMOTEKA Małopolska; **20.00** Precedens – film dok.; **20.30** Potop Redivivus – film fabularny, Polska 2014, reż.: Jerzy Hoffman; **23.40** Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy – serial dok.; **00.40** Sze-rokcie tory; **01.15** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **01.45** Sensacje XX wieku; **02.35** Encyklopedia II wojny światowej; **03.00** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Muzyczne poranki; **07.55** Niedziela z... Instytutem Muzyki i Tańca; **08.45** Młody Muzyk Roku 2022; **09.15** Piękna młynarka – film kostiumowy, Włochy 1955, reż.: Mario Camerini; **11.00** W słońcu i w deszczu (5) – serial TVP; **12.00** W słońcu i w deszczu (6); **13.00** W słońcu i w deszczu (7); **14.10** Vabank – komedia sensacyjna; **16.00** Vabank II, czyli riposta – komedia sensacyjna; **17.55** Trzeci punkt widzenia; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Wszystko dla Pań 2 (7); **20.00** Młody Muzyk Roku 2022 – Finał; **22.10** Kronos – Skandal; **23.00** Córka trenera – film obyczajowy, reż.: Łukasz Grzegorek, wyk.: Jacek Braciak, Bartłomiej Kowalski, Karolina Bruchnicka, Agata Buzek; **00.45** Bilet na księżyc – film obyczajowy, Polska 2013, reż.: Jacek Bromski, wyk.: Filip Pławiak, Mateusz Kościukiewicz, Bożena Adamek, Krzysztof Stroiński, Anna Przybylska, Łukasz Simlat; **02.55** Informacje kulturalne; **03.30** Zabić Sekala – dramat obyczajowy, reż.: Vladimir Michalek; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.15 Uwaga!; **05.30** Nowa Maja w ogrodzie 6 (9); **05.55** Akademia ogrodnika (9); **06.05** Ukryta prawda (1199); **06.55** Wszystkiego słodkiego: Blok czekoladowy (30); **07.00** Kuchenne rewolucje 11 (5); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Mile wieści 3 (2); **11.50** Ukryta prawda (1394); **12.50** Wszystkiego słodkiego: Blok czekoladowy (30); **13.00** Tajemnice miłości (32); **14.05** Ukryta prawda (1200); **15.10** Ukryta prawda (995); **16.10** Kuchenne rewolucje 11 (7); **17.15** Wszystkiego słodkiego: Placek z truskawkami (31); **17.20** Ukryta prawda (1395); **18.25** Bunt (64) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 16 (36); **20.15** Na Wspólnej 20 (3415); **20.55** Milionerzy (547); **21.35** Totalne remonty Szelągowskiej 4 (5); **22.35** Morderstwo w Białym Domu – film sensacyjny, USA 1997; **00.40** Co za tydzień; **01.20** W garniturach (5); **02.10** Uwaga!; **02.25** Noc Magii; **03.40** Kto was tak urządził; **04.05** Kto was tak urządził; **04.35** Kto was tak urządził; **05.05** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **09.40** Malanowski i Partnerzy (736) – program obyczajowy; **10.10** Malanowski i Partnerzy (737); **10.40** Dlaczego ja? (1001); **11.40** Gliniarze (223); **12.50** Wydarzenia – serwis informacyjny; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (876); **14.40** Dlaczego ja? (922); **15.50** Finał Pucharu Polski w piłce nożnej Lech – Raków; **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** MEGA HIT: Niezniszczalni – film akcji, USA 2010, reż.: Sylvester Stallone, wyk.: Sylvester Stallone, Eric Roberts, Jet Li, Dolph Lundgren, Jason Statham, Bruce Willis; **22.15** Szeregowiec Ryan – dramat wojenny, USA 1998, reż.: Steven Spielberg, wyk.: Adam Goldberg, Barry Pepper, Vin Diesel, Edward Burns, Tom Hanks, Tom Sizemore; **02.00** Powrót do rodziny – film obyczajowy, USA 2013, reż.: David Boyd, wyk.: Dorian Brown Pham, James Devoti, Scott Elrod, Charles Henry Wyson; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.20 W pustyni i w puszczy, cz. 2 – film przygodowy; **07.00** **Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze**; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Miłość na szóstkę; **08.35** Ogniem i mieczem – dramat historyczny, Polska 1999, reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Michał Żebrowski, Izabella Scorupco, Aleksandr Domogarov, Krzysztof Kowalewski, Bohdan Stupka, Andrzej Seweryn, Zbigniew Zamachowski, Wiktor Zborowski, Wojciech Malajkat, Ewa Wiśniewska; **11.45** 3 maja – transmisja uroczystości; **13.55** Miś – komedia, Polska 1980, reż.: Stanisław Bareja, wyk.: Stanisław Tym, Barbara Burska, Christine Paul, Krzysztof Kowalewski, Bronisław Pawlik, Zenon Wiktorycz, Janusz Zakrzeński, Wojciech Pokora; **16.00** Rolnik szuka żony 9; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **18.30** Stulecie Winnych (49) – serial TVP; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Stulecie Winnych (50)
21.15 Sanatorium miłości IV (8)
22.10 Sanatorium miłości. Kulisy programu
22.20 Babilon. Raport o stanie wojennym. – film fabularny, Polska 2021, reż.: Marek Bukowski, wyk.: Szymon Bukowski, Piotr Glowacki, Jolanta Fraszyńska, Sławomir Orzechowski, Maciej Mikołajczyk, Kacper Borowski, Grzegorz Palkowski
23.50 Wyjście awaryjne – komedia, Polska 1982, reż.: Roman Zaluski
01.30 Aż do piekła – dramat, USA 2016, reż.: David Mackenzie, wyk.: Chris Pine, Ben Foster, Jeff Bridges, Dale Hickey
03.20 Przysłań (11) – serial TVP
04.10 Film dokumentalny
05.10 Zakończenie dnia

TVP 2

06.15 Skok po marzenia – film obyczajowy, USA 2007, reż.: Michael Damian, wyk.: Kay Panabaker, Don Johnson, Lori Loughlin, James Best, Mimi Gionopolis, Whitne Sloan, Sasha Cohen, Aedan Torney, Joe Norman Show; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.00** Pogoda Flesz; **11.10** Pytanie na śniadanie; **11.55** Książę i ja – komedia romantyczna, USA 2004, reż.: Martha Coolidge, wyk.: Julia Stiles, Luke Mably, Ben Miller, Miranda Richardson, James Fox; **14.00** Familiada – odcinek specjalny – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – odcinek specjalny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022; Irena Santor – widowisko muzyczne; **16.10** 58. KFPP w Opolu – Wielkie Przeboje Małego Ekranu; **16.55** Trzeci maja, czyli dziś – film dokumentalny; **18.00** Panorama – magazyn informacyjny; **18.15** Va Banque – teleturniej; **18.40** Postaw na milion – teleturniej; **19.35** Po prostu żyć – reportaż
20.00 Scigana – thriller, USA 2011, reż.: Steven Soderbergh, wyk.: Antonio Banderas, Channing Tatum, Ewan McGregor, Gina Carano
21.45 Dorwać Gringo – film fabularny, USA 2012, reż.: Adrian Grunberg, wyk.: Dolores Heredia, Mel Gibson, Kevin Hernandez
23.35 Wróć do mnie – film obyczajowy, USA 2000, reż.: Bonnie Hunt; wyk.: David Duchovny, Minnie Driver, Robert Loggia
01.40 Miś – komedia, reż.: Stanisław Bareja, wyk.: Stanisław Tym, Krzysztof Kowalewski, Bronisław Pawlik, Janusz Zakrzeński, Wojciech Pokora
03.50 Twoje, moje i nasze – komedia, USA, reż.: Raja Gosnell, wyk.: Dennis Quaid, Rene Russo, Sean Faris
05.20 Zakończenie programu

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej i społecznej; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.05 Minęła 20
02.00 W tyle wizji
02.35 Serwis Info Wieczór
02.40 W tyle wizji Extra
03.10 O co chodzi
03.45 Milenium kontra Tysiąclecie
04.50 wojsko-polskie.pl
05.17 Reportaż TVP INFO
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Klucze do Królestwa. Od Jana Pawła II do Benedykta XVI; **05.00** Restauracja; **06.15** Maryjo – Tobie zawierzylem; **07.45** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.45** Muzyczne chwile; **09.00** Papież Polak do Rodaków; **09.30** Maryja z Nazaretu w Jej Zwiastowaniu; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej; **10.45** Muzyczne chwile; **11.00** **Uroczystość NMP Królowej Polski**; **13.00** Święty na każdy dzień; **13.05** Mojżesz – 10 przykazań; **13.55** Jasnogórskie Te Deum Laudamus 966-2016; **14.50** Jan Paweł II zawsze wśród nas; **15.40** Misyjna Eucharystia w Gahunga, Rwanda; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.25** Mała Nellie od Świętego Boga; **16.55** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.05** Święty na każdy dzień **17.10** Prosto o gospodarce
17.30 Zostań Żołnierzem RP
17.50 Muzyczne chwile
17.55 Poczet Wielkich Polaków
18.00 **Regina Coeli**
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Każdy maluch to potrafi
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 **Różaniec**
20.50 Myśląc Ojczyznę
21.00 **Apel Jasnogórski**
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.55 Jasnogórskie cuda i taski
23.35 Betafo – film misyjny
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

07.00 Był taki dzień – 3 maja; **07.10** Polonia Restituta (6) – serial TVP; **08.05** Flesz historii (587); **08.30** Historia Polski: Zygmunt; **09.15** Historia Polski: Trzeci maja, czyli dziś; **10.15** Więcej niż miód – film dok.; **11.55** Wisła od źródła do ujścia (3) – film dok.; **12.55** Konstytucja 3 Maja – film dok.; **13.40** Archiwum zimnej wojny – 70-lecie Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa; **14.15** Ogniem i mieczem – dramat historyczny, Polska 1999, reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Michał Żebrowski, Izabella Scorupco, Aleksandr Domogarov, Krzysztof Kowalewski, Zbigniew Zamachowski, Ewa Wiśniewska; **17.20** Potop Redivivus – film fabularny, Polska 2014, reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Daniel Olbrychski, Małgorzata Braunek, Tadeusz Łomnicki; **20.30** Pan Wołodyjowski cz. I – film historyczny, Polska 1968, reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Magdalena Zawadzka, Tadeusz Łomnicki, Hanka Bielicka, Barbara Brylska, Daniel Olbrychski; **21.50** Pan Wołodyjowski cz. II; **23.10** Wojna światów – film dok.; **00.40** Sensacje XX wieku; **01.35** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Co się dzieje; **07.25** Muzyczne poranki; **08.00** Informacje kulturalne; **08.35** Wędrowiec Polski; **09.15** Wielka majówka – komedia, reż.: Krzysztof Rogulski, wyk.: Zbigniew Zamachowski, Jan Piechociński; **11.00** Pułkownik Kwiatkowski – komediodramat, reż.: Kazimierz Kutz, wyk.: Marek Kondrat, Renata Danciewicz; **13.15** Potop Redivivus – film fabularny; **16.30** Dziwak? – interpretacje – film dok.; **17.40** Nie lubię poniedziałku – komedia, reż.: Tadeusz Chmielewski; **19.35** Konstytucja 3 Maja – Narodziny narodu; **20.00** Ziemia obiecana – film fabularny, Polska 1974, reż.: Andrzej Wajda, wyk.: Daniel Olbrychski, Wojciech Pszoniak, Andrzej Seweryn; **22.55** Do dzieła; **23.25** Piłkarski poker – komedia sensacyjna, Polska 1988, reż.: Janusz Zaorski, wyk.: Małgorzata Pieczyńska, Janusz Gajos, Marian Opania, Mariusz Dmochowski, Jan Englert, Edward Lubaszenko, Bronisław Pawlik; **01.25** Młoda Polska: Techno – film krótkometrażowy; **02.00** Córka trenera – film obyczajowy; **03.45** Teledyski; **05.30** Afisz kulturalny ekstra; **05.51** Zakończenie dnia

TVN

05.50 Uwaga!; **06.10** Ukryta prawda (1200); **07.00** Kuchenne rewolucje 11 (6) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku 16 (36); **11.50** Jak ukraść księżyc – komedia, USA/Francja 2010, reż.: Pierre Coffin, Chris Renaud; **13.50** Córka prezydenta – komedia, USA/Wielka Brytania 2004, reż.: Andy Cadiff; **16.10** Geostorm – film katastroficzny, USA 2017; **18.25** Bunt (65) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 16 (37); **20.15** Na Wspólnej 20 (3416) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy (548); **21.35** Ślub od pierwszego wejrzenia 7 (10); **22.40** Kuba Wojewódzki 16 (10); **23.40** Superwizjer (1241) – magazyn reportażowy; **00.15** Skazana (1) – serial; **01.10** Zabójcza broń 2 (4); **02.05** Uwaga!; **02.25** Noc Magii; **03.40** Kto was tak urządził; **04.05** Kto was tak urządził; **04.30** Kto was tak urządził; **04.55** Kto was tak urządził; **05.20** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Doktor Dolittle – film familijny, USA 1998, reż.: Thomas Betty; **10.35** Doktor Dolittle 2 – film familijny, USA 2001, reż.: Steve Carr; **12.30** Epoka lodowcowa – film animowany, USA 2000, reż.: Wedge Chris, Saldanha Carlos; **14.05** Piotruś Królik – USA/Australia, 2018, reż.: Will Gluck; **16.15** Księżę w Nowym Jorku – USA 1988, reż.: John Landis; **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Szklana pułapka – film akcji, USA 1988, reż.: John McTiernan, wyk.: Bruce Willis, Bonnie Bedelia, Alan Rickman, Paul Gleason, Alexander Godunov, White Devoreaux; **22.55** Mission: Impossible 2 – film akcji, USA/Niemcy 2000, reż.: John Woo, wyk.: Tom Cruise, Scott Dougray, Thandie Newton, Anthony Hopkins, Brendan Gleeson; **01.45** Niezniszczalni – film akcji, USA 2010, reż.: Sylvester Stallone, wyk.: Sylvester Stallone, Eric Roberts, Jet Li, Dolph Lundgren, Jason Statham, Bruce Willis; **03.55** Świat według Kiepskich (208); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (629) – serial obyczajowy; **06.05** Wspaniałe stulecie (9) – serial kostiumowy, Turcja 2011; **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Rodzinny eks-pres; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (77) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (190) – serial TVP; **10.40** Ojciec Mateusz (26) – serial TVP; **11.25** Kasta – serial paradokulmentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.35** Rok w ogrodzie Extra – magazyn; **12.50** Natura w Jedyne: Outback. Odludne tereny Australii (2); **14.00** Wspaniałe stulecie (10) – serial kostiumowy; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (630); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3991); **18.20** Kasta – serial paradokulmentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport

19.30 Wiadomości
20.00 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.25 Leśniczówka (524)
20.55 Liga Mistrzów – 1F (2): Real Madryt – Manchester City
23.10 Historia bez tajemnic: Niepokonany. Opowieść o generale Stanisławie Maczku
00.20 Cena zemsty – film akcji, USA 2018, reż.: Sam Irvin, wyk.: Nicky Whelan, Heather Morris, Ashley Rickards
01.55 Królowie śródmieścia (8) – serial obyczajowy TVP
02.50 Zaginiona (7) – serial TVP, reż.: Andrzej Kostenko, wyk.: Jan Frycz, Danuta Stenka, Maciej Marczewski, Agnieszka Grochowska, Matylda Damięcka, Andrzej Chyra
03.55 wojsko-polskie.pl (17)
04.25 Notacje – cykl dokumentalny
04.40 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP; **05.30** Echo serca – serial TVP; **06.25** Pozyteczni.pl – magazyn; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.35** Panorama; **10.40** Pytanie na śniadanie; **11.15** Rodzinka.pl (245) – serial komediowy TVP; **11.50** Barwy szczęścia (2625) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Zranione ptaki (29) – serial obyczajowy; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (162) – serial fabularny TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (68) – serial obyczajowy; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (103) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Cagri Bayrak, wyk.: Ibrahim Celikkol, Senan Kara, Demet Ozdemir, Zuhar Gencer, Engin Hepileri; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (30) – serial obyczajowy
19.30 Barwy szczęścia (2625)
20.05 Barwy szczęścia (2626)
20.35 Kulisy seriali „Na dobre i na złe” i „Na sygnale” (198)
20.50 Na dobre i na złe (846) – serial TVP
21.55 Ines, pani mej duszy (4) – serial kostiumowy
22.55 W trybach zbrodni (2) – serial kryminalny, Szwecja 2019, reż.: Richard Holm, wyk.: Kristoffer Jonert, Julia Schacht, Hanna Alstroem, Emilia Roosmann, Anastasios Soulis, Rene Temte, Gabriel Gunerius Fevang
23.55 Twoje, moje i nasze – komedia, USA 2005, reż.: Raja Gosnell, wyk.: Dennis Quaid, Rene Russo, Sean Faris
01.35 Trzy dni Kondora (13) – serial
02.35 Noc na Milwaukee Avenue – film dokumentalny
03.50 Artyści (4) – serial TVP
04.45 Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda
01.05 Minęła 20
02.00 W tyle wizji
02.35 Serwis Info Wieczór
02.40 W tyle wizji Extra
03.10 O co chodzi
03.35 Podróże z historią
04.50 INFO V4+
05.18 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Cena nadziei; **06.55** Wędrówka serca – życie ks. Heniego Nouwena; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Każdy maluch to potrafi; **08.50** Słowo życia; **09.00** Opowieści Starożytności; **09.30** Sanktuarium polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu; **11.00** Syria; **11.20** Muzyczne chwile; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.15** Słowo życia; **13.20** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Fatima – orędzie na dziś; **14.55** Karol de Foucauld; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszynski – historia; **17.00** Po stronie prawdy; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Brat Franciszek – film animowany
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzną
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Cudowne przejście przez Morze Czerwone
23.50 Muzyczne chwile
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 4 maja; **07.00** Polonia Restituta (7); **08.00** Magia polskiej przyrody – cykl dok.; **08.30** Polacy na morze; **09.05** Historia Polski: Trzeci maja, czyli dziś; **10.05** Sensacje XX wieku: Strażnicy skarbowi; **10.55** Maria Skłodowska-Curie – film dok.; **11.35** Rodziny Wykłych mają głos: Grzegorz Matyjaszczyk; **12.10** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy (1); **13.15** Reportaż; **13.40** Tajemnice Paryża (5); **14.45** Konstytucja 3 Maja – film dok.; **15.30** Tajemnice początków Polski – film dok.; **16.40** Flesz historii – ekstra; **16.55** Przygody pana Michała (1) – serial TVP; **17.25** Przygody pana Michała (2); **18.00** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **18.30** Nie taka prosta historia; **19.05** Historia Polski: Górny Śląsk 1919–1921 Fotopanorama; **20.05** Tajemnice III Rzeczy 2 (3) – cykl dok.; **21.10** Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy (2) – serial dok.; **22.10** Dien Bien Phu – Francja 1992, reż.: Pierre Schoendoerffer; **00.25** Polacy – Trochę szczęścia; **01.25** Było, nie minęło; **02.00** Sensacje XX wieku; **02.55** Encyklopedia II wojny światowej; **03.25** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Muzyczne poranki; **08.05** Konstytucja 3 Maja – Narodziny narodu; **08.30** Ktoś tam szukę – Józef Chelmoński; **08.45** Przestrzeń pamięci – Zamek Królewski w Warszawie; **09.15** Marona – psia opowieść – film anim.; **11.00** Pogranicze w ogniu (1) – serial TVP; **12.15** Pogranicze w ogniu (2); **13.30** Hitchcock/Truffaut – film dok.; **15.00** Porcelana w składzie słońca – film TVP, reż.: Andrzej Czekalski, wyk.: Henryk Bista, Artur Barciś, Kalina Jedrusik, Witold Pyrkosz, Leon Niemczyk; **16.05** Całe złoto świata – komedia, reż.: Rene Clair; **17.50** Wędrowiec Polski; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Wszystko dla Pań 2 (8); **20.00** Tajemnica Białego Konia (1); **21.00** Najczystszy jest popiół – Chiny/Francja/Japonia 2018, reż.: Zhangke Jia; **23.25** Persona: film, który ocalił Bergmana – film dok.; **00.35** Jazz – Lakshminarayana Subramaniam & Ballake Sissoko – koncert; **01.55** Rozdroże cafe – dramat, reż.: Leszek Wosiewicz; **04.05** Informacje kulturalne; **04.40** Teledysk; **05.30** Afisz kulturalny ekstra; **05.52** Zakończenie dnia

TVN

05.45 Uwaga!; **06.05** Ukryta prawda (1201); **06.55** Wszystkiego słodkiego: Placek z truskawkami (31); **07.00** Kuchenne rewolucje 11 (7); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku 16 (37); **11.50** Ukryta prawda (1395); **12.50** Wszystkiego słodkiego: Placek z truskawkami (31); **13.00** Tajemnice miłości (33); **14.05** Ukryta prawda (1202); **15.10** Ukryta prawda (996); **16.10** Kuchenne rewolucje 11 (8); **17.15** Wszystkiego słodkiego: Owoce pod kruszonką, tzw. crumble (32); **17.20** Ukryta prawda (1396); **18.25** Bunt (66) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 16 (38); **20.15** Na Wspólnej 20 (3417) – serial obyczajowy; **20.55** Miliarderzy (549); **21.35** Skazana (2) – serial; **22.45** Kod dostępu – film sensacyjny, USA 2001, reż.: Dominic Sena; **00.50** Superwizjer (1241) – magazyn reportażowy; **01.25** W garniturach (5) – serial; **02.15** Uwaga!; **02.35** Noc Magii; **03.55** Kto was tak urządził; **04.25** Kto was tak urządził; **04.55** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **09.40** Malanowski i Partnerzy (738); **10.10** Malanowski i Partnerzy (739); **10.40** Dlaczego ja? (1002); **11.40** Gliniarze (224); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (877); **14.40** Dlaczego ja? (923); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (678); **17.00** Gliniarze (687); **18.00** Pierwsza miłość (3419); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Mecenas Porada (10); **21.05** Komisarz Mama (28); **22.10** Ghostbusters – pogromcy duchów – komedia, USA/Australia, 2016, reż.: Paul Feig, wyk.: Ed Begley Jr., Charles Dance, Andy Garcia, Chris Hemsworth, Leslie Jones, Melissa McCarthy, Kate McKinnon, Bill Murray, Kristen Wiig, Zach Woods; **00.50** Supersamiec – komedia, USA 2007, reż.: Greg Mottola, wyk.: Michael Cera, Jonah Hill, Christopher Mintz-Plasse, Bill Hader, Seth Rogen, Emma Stone; **03.10** Świat według Kiepskich (188); **03.50** Świat według Kiepskich (206); **04.40** Di-sco Gramy; **05.25** Teleshopping TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (630) – serial obyczajowy; **06.05** Wspaniałe stulecie (10) – serial kostiumowy; **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Dobre historie; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (78); **09.35** Komisarz Alex (191); **10.35** Ojciec Mateusz (269); **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedyńce: Outback. Odludne tereny Australii – film dokumentalny; **14.00** Wspaniałe stulecie (11) – serial kostiumowy; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (631); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3992); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.30 Leśniczówka (525)
21.00 Na sygnale (375) – serial fabularyzowany TVP
21.35 Sprawa dla reportera
22.35 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.15 Magazyn kryminalny 997
00.10 Magazyn Ekspresu Reporterów
01.10 Tanie Dkane: Moroz i Kłopotowski komentują świat – Święta wojna Rosji?
01.55 Glina (6) – serial kryminalny TVP, reż.: Władysław Pasikowski, wyk.: Jerzy Radziwiłowicz, Maciej Stuhr, Jacek Braciak, Anna Cieślak, Urszula Grabowska
03.00 Ocaleni – reality show
03.50 Sprawa dla reportera
04.40 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP; **05.35** Echo serca – serial TVP; **06.25** Smaki świata – po iberjsku (31); **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.20** Sakrament spowiedzi w Kościele prawosławnym; **11.50** Barwy szczęścia (2626) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Zranione ptaki (30) – serial obyczajowy; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (163) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (69) – serial obyczajowy, Niemcy 2013, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (104) – serial obyczajowy; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (31) – serial obyczajowy
19.35 Barwy szczęścia (2626)
20.10 Barwy szczęścia (2627)
20.40 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz”
20.55 Ojciec Mateusz (351) – serial kryminalny TVP
21.55 Ines, pani mej duszy (5) – serial kostiumowy, Chile/Hiszpania 2020, reż.: Alejandro Bazzano, Nicolas Acuna, Vicente Sabatini, wyk.: Elena Rivera, Eduardo Noriega, Ismael Martinez, Pedro Fontaine, Enrique Arce
22.55 W trybach zbrodni (3) – serial kryminalny, Szwecja 2019
24.00 W pogoni za zbrodniarzem – film sensacyjny, USA/Bośnia i Hercegowina/Chorwacja 2007, reż.: Richard Shepard, wyk.: Richard Gere, Terrence Howard, Jesse Eisenberg, Diane Kruger, James Brolin
01.55 Film fabularny
03.40 Gomorra (10) – serial
04.30 Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda
01.05 Minęła 20
02.00 W tyle wizji
02.35 Serwis Info Wieczór
02.40 W tyle wizji Extra
03.10 O co chodzi
03.40 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.05 Podróż z historią
05.19 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Isaac Hecker, podróż do katolickiej Ameryki; **05.55** Słowo życia; **06.00** Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu; **07.00** Sanktuarium – Miasteczko Świętej Rodziny – Cotignac; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Przygody Mobilków; **09.00** Na zdrowie; **09.20** Brat Franciszek; **09.50** Młodzi Światu; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** *Regina Celi*; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.10** Muzyczne chwile; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”; **13.30** *Msza święta z Jasnej Góry*; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Na przekór ciemności; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów
17.00 *Modlitwa w sanktuarium św. Józefa w Kaliszu*
19.25 Akademia pro-life
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia
20.20 *Różaniec*
20.50 Głos Polski
21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 Filmowe życiorysy. Mój dziadek 1 września 1939 – Zygmunt Rypiński
23.40 Muzyczne chwile
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 5 maja; **07.00** Przygody pana Michała (1); **07.35** Przygody pana Michała (2); **08.00** W kotłach historii; **08.35** Historia Polski: Górny Śląsk 1919–1921. Fotopanorama; **09.35** Sensacje XX wieku: Największy wróg Hitlera – widowsko; **10.30** Rysopis Skolimowskiego – film dok.; **11.20** Film dok.; **11.40** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy (2); **12.50** Opowieści o Yellowstone (3) – cykl dok.; **13.55** Najwspanialsze latarnie morskie Irlandii (3) – film dok.; **15.00** Tajemnice III Rzeszy 2 (3) – cykl dok.; **15.55** Taśmy bezpieki; **16.30** Przygody pana Michała (3); **17.00** Przygody pana Michała (4); **17.35** Spór o historię; **18.05** Polska śródziemnomorska (5); **18.40** Historia Polski: Opowieści dziewczęce – film dok.; **19.55** Laboratorium wolności. Pogromcy mikrobów portretu rodzinie – film dok.; **21.00** Giganci historii – teleturniej; **21.50** Sądy, przesady; **22.40** Sądy, przesady; **23.25** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **24.00** Sensacje XX wieku; **00.45** Encyklopedia II wojny światowej; **01.15** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Muzyczne poranki; **08.05** Informacje kulturalne; **08.40** Mieszczanie żywieccy; **09.15** Cień zła świata – komedia, Włochy/Francja 1961, reż.: Rene Clair; **11.00** Pogranicze w ogniu (3); **12.10** Pogranicze w ogniu (4); **13.30** Na północ od Kalabrii – film dok.; **14.50** Gwiazdny pył – film TVP, reż.: Andrzej Kondratiuk; **16.05** Opieka domowa – dramat, reż.: Slavek Horak; **17.50** Którędy po sztukę – Zbigniew Makowski; **18.00** Przestrzeń pamięci – Muzeum Hymnu Narodowego w Będzinie; **18.30** Co dalej?; **18.55** Dickensian (1) – serial kostiumowy; **20.00** Wstęp do filmu – Uczciwy człowiek – Będzin; **20.05** Uczciwy człowiek – dramat, Iran 2017, reż.: Mohammad Rasoulof; **22.10** Wędrowiec Polski – cykl reportaży; **22.50** Berlin Live – Pixies – koncert; **00.05** Co dalej? (296); **00.40** Najczystszy jest popiół – Chiny/Francja/Japonia 2018, reż.: Zhangke Jia; **03.10** Billboard – film sensacyjny, Polska 1998, reż.: Łukasz Zadrzyński; **05.00** Teledyski; **05.30** Afisz kulturalny ekstra; **05.52** Zakończenie dnia

TVN

05.45 Uwaga!; **06.05** Ukryta prawda (1202); **06.55** Wszystkie słodkiego: Owoce pod kruszonką, tzw. crumble (32); **07.00** Kuchenne rewolucje 11 (8); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku 16 (38); **11.50** Ukryta prawda (1396); **12.50** Wszystkie słodkiego: Owoce pod kruszonką, tzw. crumble (32); **13.00** Tajemnice miłości (34); **14.05** Ukryta prawda (1203); **15.10** Ukryta prawda (997); **16.10** Kuchenne rewolucje 11 (9); **17.15** Wszystkie słodkiego: Sernik na zimno (33); **17.20** Ukryta prawda (1397); **18.25** Bunt (67) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 16 (39); **20.15** Na Wspólnej 20 (3418) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy (550); **21.35** Kuchenne rewolucje 24 (10); **22.45** Idealny facet dla mojej dziewczyny – komedia, Polska 2009, reż.: Tomasz Konecki; **01.15** Zaginiona dziewczyna – film sensacyjny, USA 2014, reż.: David Fincher; **03.55** Uwaga!; **04.10** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **09.40** Malanowski i Partnerzy (740); **10.10** Malanowski i Partnerzy (741); **10.40** Dlaczego ja? (1003); **11.40** Gliniarze (225); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (878); **14.40** Dlaczego ja? (924); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (679); **17.00** Gliniarze (688); **18.00** Pierwsza miłość (3420); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Nasz Nowy Dom (261); **21.05** Przyjaciółki (228); **22.10** Kształt wody – baśń dla dorosłych, USA/Kanada, 2017, reż.: Guillermo del Toro, wyk.: Sally Hawkins, David Hewlett, Richard Jenkins, Doug Jones, Michael Shannon, Octavia Spencer, Michael Stuhlbarg; **00.55** Wredne dziewczyny – komedia, USA 2004, reż.: Mark Waters, wyk.: Lindsay Lohan, Rachel McAdams, Tina Fey, Tim Meadows, Ana Gasteyer, Amy Poehler; **03.00** Grzanie ławy – komedia, USA 2006, reż.: Dennis Dugan, wyk.: Rob Schneider, David Spade, Jon Heder, Jon Lovitz; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (631); **06.05** Wspaniałe stulecie (11) – serial kostiumowy; **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Agape – magazyn; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (79) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (192) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (270) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedynie: Niezwykłe zwierzęta. Świnie; **14.00** Wspaniałe stulecie (12) – serial kostiumowy; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (632) – serial obyczajowy; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3993); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM! – magazyn

20.35 Ojciec Mateusz (352)

21.25 Kulisy serialu Na sygnale

21.35 Na sygnale (376)

22.15 Dla niej wszystko – thriller, USA 2010, reż.: Paul Higgins, wyk.: Russell Crowe, Elizabeth Banks, Brian Dennehy

00.35 Sojusznicy – film wojenny, Wielka Brytania 2014

02.15 S. W. A. T. – Jednostka specjalna (30) – serial, USA 2017, reż.: Guy Ferland, wyk.: Jay Harrington, Stephanie Sigman

03.10 Ja wam pokażę! (6) – serial obyczajowy TVP, reż.: Denis Delić, wyk.: Edyta Jungowska, Julia Kamińska, Tomasz Wiąziński, Radosław Krzyżowski

04.10 Magazyn kryminalny – magazyn

04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP; **05.30** M jak miłość (1523) – serial TVP; **06.20** Anna Dymna – spotkamy się: Renata Maternik; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.35** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Smaki świata – po iberyjsku (31); **11.50** Barwy szczęścia (2627) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Zranione ptaki (31) – serial obyczajowy; **14.00** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (164) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deeksen (70) – serial obyczajowy; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (105) – serial obyczajowy; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (32) – serial obyczajowy, Turcja 2019, reż.: Cem Tabak, Yasemin Erkul, wyk.: Sezgin Irmak, Ozan Turan, Ali Yasin Özege-men, Gizem Arıkan, Emre Mete Sönmez

19.35 Barwy szczęścia (2627) – serial obyczajowy TVP, reż.: Jacek Gąsiorowski, wyk.: Jakub Wierczorek, Katarzyna Glinka, Jakub Szlachetka, Elżbieta Romanowska, Marieta Żukowska, Lesław Żurek, Natalia Sierżputowska, Hubert Wiatrowski, Wiktoria Gąsiewska, Joanna Opozda

20.10 Barwy szczęścia (2628) – serial obyczajowy TVP

20.40 Kabaret. Super Show Dwójki

21.35 Big Music Quiz – teleturniej muzyczny

22.40 Uziemieni – komedia, Belgia/Francja 2013, reż.: Alexandre Coffre, wyk.: Valerie Bonneton, Dany Boon, Denis Menochet, Albert Delpy

00.15 Kongresmen – dramat, USA 2015

01.55 Kryptonim HHHH – film fab.

04.00 Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** W Kontrze; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Forum

21.00 Nie da się ukryć

21.25 Serwis Info Wieczór

21.41 Pogoda

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 INFO Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.56 Pogoda

01.05 Minęła 20

02.00 W tyle wizji

02.35 Serwis Info Wieczór

02.40 W tyle wizji Extra

03.03 Podróże z historią

04.35 Filmy Dokumentalne TVP INFO

05.36 Agrobiznes

05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.55 Złoty umysł; **07.45** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Przyjaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędka nad wodę; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Grunt to droga; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Muzyczne chwile; **11.25** Głos Polski; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Refleksje nad Psalmem XXIII; **11.55** Prymas Stefan Wyszyński; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycywilizację; **14.55** Słowo życia; **15.00** Koronka do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w Wierze; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siodny Sakrament; **16.40** Tak Go pamiętamy; **17.00** Muzeum Papierstwa w Dusznikach Zdroju; **17.30** Geopolityka; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli

18.05 Informacje dnia

18.15 Westerplatte Młodych

19.00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu

19.30 Opowieści Theo

19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec

20.50 Myśląc Ojczyzna

21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widenia

22.00 Ziemia Obiecana

22.55 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”

23.00 Nowo nawróceni

23.55 Muzyczne chwile

00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 6 maja; **07.00** Przygody pana Michała (3); **07.35** Przygody pana Michała (4); **08.05** Kuchnia dwudziestolecia; **08.35** Historia Polski: Opowieści dziewczęce.; **09.45** Sensacje XX wieku: Astrolog; **10.35** Laboratorium wolności – film dok.; **11.40** Taśmy bezpieki; **12.15** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy (3); **13.25** Południowe Włochy z lotu ptaka; **14.30** Planety: Jowisz (3); **15.30** Geniusze i marzyciele. Henryk Magnuski; **16.25** Przeczytaj mi tę historię; **16.35** Ex Libris (501); **17.00** Przygody pana Michała (5); **17.35** Przygody pana Michała (6); **18.10** Najwspanialsze latarnie morskie Irlandii (3); **19.10** Historia Polski: Spadł, umarł, utonął; **20.15** Teatr Historii: „Tristan 1946” – felieton; **20.30** Teatr Telewizji – Tristan 1946; **22.00** Wykorzenieni. Europa 1945; **23.00** Luftwaffe 39: Zbrodnia nieukarana – film dok.; **24.00** Nieznani wojownicy Kartaginy – film dok.; **01.00** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **01.30** Sensacje XX wieku; **02.25** Encyklopedia II wojny światowej; **02.50** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Muzyczne poranki; **08.00** Co dalej?; **08.30** Kronos – Skandal; **09.20** Opięta domowa – dramat, reż.: Slavek Horak; **11.00** Pogranicze w ogniu (5); **12.15** Pogranicze w ogniu (6); **13.30** Cecilia Bartoli i przyjaciele – film dok.; **14.35** Sztuczki – film obyczajowy, reż.: Andrzej Jakimowski; **16.20** Alicja – musical; **18.05** Do dzieła; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Reżyserzy: Otto Preminger; **20.00** Wstęp do filmu – Wdowy; **20.05** Wdowy – film fabularny, USA 2018, reż.: Steve McQueen, wyk.: Viola Davis, Liam Neeson, Jon Bernthal, Michelle Rodriguez, Robert Duvall, Colin Farrell; **22.20** Melville, ostatni samuraj – film dok.; **23.25** Wychodzę po papierosy – film anim.; **23.40** Popołudnie Clemence – film anim.; **00.05** Uczciwy człowiek – dramat, Iran 2017, reż.: Mohammad Rasoulof, wyk.: Reza Akhlaghirad, Soudabeh Beizaei, Nasim Adabi; **02.15** Informacje kulturalne; **02.50** Zagubiony czas – dramat, Niemcy 2011, reż.: Anna Justice; **04.45** Teledyski; **05.30** Afisz kulturalny ekstra; **05.52** Zakończenie dnia

TVN

05.45 Uwaga!; **06.05** Ukryta prawda (1203); **06.55** Wszystkiego słodkiego: Sernik na zimno (33); **07.00** Kuchenne rewolucje 11 (9); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku 16 (39); **11.50** Ukryta prawda (1397); **12.50** Wszystkiego słodkiego: Sernik na zimno (33); **13.00** Tajemnice miłości (35); **14.05** Ukryta prawda (1204); **15.10** Ukryta prawda (998); **16.10** Kuchenne rewolucje 11 (10); **17.15** Wszystkiego słodkiego: Tort ombre (34); **17.20** Ukryta prawda (1398); **18.25** Bunt (68) – serial; **19.00** Fakty; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.00** Harry Potter i czara ognia – film przygodowy, USA/Wielka Brytania 2005, reż.: Mike Newell; **23.20** Blade, Wieczny Łowca – horror, USA 1998, reż.: Stephen Norrington, wyk.: Wesley Snipes, Stephen Dorff, Kris Kristofferson, N'Bushe Wright, Donal Logue, Udo Kier, Arly Jover, Traci Lords; **01.50** Kuba Wojewódzki 16 (10); **02.45** Uwaga!; **03.00** Noc Magii; **04.20** Kto was tak urządził; **04.45** Kto was tak urządził

POLSAT

09.40 Malanowski i Partnerzy (742); **10.10** Malanowski i Partnerzy (743); **10.40** Dlaczego ja? (1004); **11.40** Gliniarze (226); **12.50** Wydarzenia – serwis informacyjny; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (879); **14.40** Dlaczego ja? (925); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (680); **17.00** Gliniarze (689); **18.00** Pierwsza miłość (3421); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **20.05** Twoja Twarz Brzmi Znajomo (164) – program rozrywkowy; **22.10** World War Z – film akcji, USA 2013, reż.: Marc Forster, wyk.: Dale James Badge, Brad Pitt, Daniella Kertesz, Ludi Boeken, Mireille Enos; **00.50** Egzorcysta Emily Rose – thriller, USA 2005, reż.: Scott Derrickson, wyk.: Laura Linney, Tom Wilkinson, Jennifer Carpenter, Feore Colm, Kenneth Welsh, Campbell Scott; **03.15** Świat według Kiepskich (227); **04.00** Świat według Kiepskich (233); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Klan (3990); **05.30** Klan (3991); **06.00** Magazyn Ekspresu Reporterów; **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.40** Rok w ogrodzie; **08.05** Rok w ogrodzie Extra – magazyn; **08.20** wojsko-polskie.pl (18); **08.45** Pełnosprawni (448); **09.15** Sprawa dla reportera; **10.20** Fascynujący świat – Petra: Sekrety starożytnych budowniczych – film dokumentalny, Francja 2018, reż.: Thierry Fessard, Yohann Tiriez; **11.10** Sekretne życie kotów 2 (8); **12.10** Most na Renie – dramat wojenny, USA 1969; **14.10** Z pamięci: Witold Dąbrowski – felieton; **14.25** Okrasa łamie przepisy – magazyn kulinarny; **14.55** Jutro należy do nas (11) – serial, Francja 2017, reż.: Benoit d'Aubert, Pierre Leix-Cote, Denis Thybaud, wyk.: Ingrid Chauvin, Lorie Pester, Charlotte Valandrey, Alexandre Brasseur; **15.55** Sanatorium miłości IV (8); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia?; **18.30** Ojciec Mateusz (352); **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Komisarz Alex (210) – serial kryminalny TVP
21.35 Hit na sobotę: Judy – film fabularny, Wielka Brytania 2019, reż.: Rupert Goold, wyk.: Renee Zellweger, Darci Shaw, Rufus Sewell
23.40 Tully – film obyczajowy, USA 2018, reż.: Jason Reitman, wyk.: Charlize Theron, Mackenzie Davis, Ron Livingston
01.25 Dla niej wszystko – thriller, USA 2010, reż.: Paul Higgin, wyk.: Russell Crowe, Elizabeth Banks, Brian Dennehy
03.45 Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny
04.35 Z pamięci: Witold Dąbrowski
04.40 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Barwy szczęścia (2624) – serial obyczajowy TVP, reż.: Jacek Gąsiorowski, wyk.: Jakub Więczonek, Małgorzata Potocka, Stanisława Celińska, Elżbieta Romanowska, Marieta Żukowska, Lesław Żurek, Natalia Sierżputowska, Hubert Wiatrowski, Wiktoria Gąsiewska, Sławomira Łozińska; **05.50** Barwy szczęścia (2625); **06.25** Barwy szczęścia (2626); **07.00** M jak miłość (1656) – serial TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie; **12.00** Epitafia katyńskie: Włodzimierz Godłowski; **12.15** Rodzinny ekspres; **12.55** To był rok!; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koto fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022: Krystyna Giżowska i Andrzej Rybiński – widowisko muzyczne; **16.15** Na dobre i na złe (846); **17.20** Smaki świata – po iberysku (31); **17.50** Słowo na niedzielę – Drugi tłum; **18.00** Panorama; **18.15** Va Banque – teleturniej; **18.40** Postaw na milion – teleturniej
19.35 Lajki!
20.00 Program rozrywkowy
21.05 Program rozrywkowy
22.20 Hity wszech czasów
23.25 Riwiera dla dwojga – komedia, Wielka Brytania/Francja 2013, reż.: Joel Hopkins, wyk.: Pierce Brosnan, Emma Thompson, Timothy Spall
01.10 Uziemieni – komedia, Belgia/Francja 2013, reż.: Alexandre Coffre, wyk.: Valerie Bonneton, Dany Boon, Denis Menochet, Albert Delpy
02.55 Agent Cody Banks – film fabularny, USA 2003, reż.: Harald Zwart, wyk.: Judge Reinhold, Keith David, Andrew Francis, Chang Tseng
04.45 Rodzinka.pl – serial TVP
05.20 Zakończenie dnia

TVP Info

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek; **06.24** Pogoda; **06.31** Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Info Poranek; **08.22** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Info Dzień weekend; **10.23** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda; **10.59** Info Dzień weekend; **11.29** Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda; **11.59** Info Dzień weekend; **12.29** Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda; **15.00** Debata TVP INFO; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiectym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend; **19.00** Między słowami; **19.20** Serwis Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 INFO Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda
01.06 Salon dziennikarski
02.00 Minęła 20
03.25 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.15 Podróże z historią
04.25 Podróże z historią
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Siódmy Sakrament; **05.30** Mocni w Wierze; **06.00** Spełnić marzenie; **07.50** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Głos serca; **09.45** Muzyczne chwile; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Ortem być...; **10.40** Polski Punkt Wiedzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu; **12.50** Siódmy Sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **14.35** Fatimskie orędzie nadziei; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** „My chcemy Boga”; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Wolność Słowa; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli
18.05 Informacje dnia
18.15 W naszej Rodzinie
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Manna z Nieba
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Mysłąc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Wiedzenia
22.00 Mistrz i Katarzynka
23.00 Głos serca
23.45 Muzyczne chwile
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.55 Był taki dzień – 7 maja; **07.05** Bitwa o Dom Katolicki. Wydarzenia Zielonogórskie 1960 roku – film dok.; **08.10** Przyrodnik na tropie – cykl dok.; **08.50** Przyłbice i kaptury (5) – serial TVP; **09.55** Okrasa łamie przepisy – magazyn kulinarny; **10.35** Opowieści o Yellowstone (3) – cykl dok.; **11.35** Wszystkie kolory świata: Baleary. Hiszpańskie piękności – serial dok.; **12.40** Wyspy czasów Odyseusza (1); **13.40** Kuchnia dwudziestolecia (21); **14.15** Giuseppe w Warszawie – komedia, Polska 1964, reż.: Stanisław Lenartowicz, wyk.: Elżbieta Czyżewska, Antonio Cifariello; **16.05** Marzyciele: Zofia Zawiszana; **16.35** Południowe Włochy z lotu ptaka; **17.40** Spór o historię; **18.20** Młody Piłsudski (5) – serial TVP; **19.00** Giganci historii; **19.50** Rok 1982. Kalendarium (18); **20.05** Medycusze Wspaniali (9); **21.10** Historia w postaciach zapisana: Tajemnicza królowa Nefretete – cykl dok.; **23.05** Dien Bien Phu – reż.: Pierre Schoendoerffer; **01.25** Zapaliłem świeczkę na swoim grobie – dokument fabularny; **02.25** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 „LUKSUS” – koncert piosenek Grzesiuka przygotowanych przez formację Szawagierkolaska; **07.55** Informacje kulturalne; **08.25** Tamte lata, tamte dni: Maja Komorowska; **08.55** Wydarzenie aktualne; **09.55** Filoteo Alberini – Włoch, który wynalazł kino – film dok.; **11.05** Droga (1) – serial obyczajowy TVP; **12.20** Do dzieła; **12.45** Maroko – melodramat, USA 1930, reż.: Josef Von Sternberg; **14.30** Owszem Mazowsze; **15.10** Grzegorz Gervazy Gorczycki – koncert; **15.50** Wojciech Kilar – Te Deum – koncert; **16.30** Winnetou i Old Firehand – serial przygodowy; **18.20** Co dalej?; **18.45** Berlin Live – Pixies – koncert; **20.00** Na karuzeli życia – film fabularny, USA 2017, reż.: Woody Allen; **21.50** Jamiroquai at Paris 2017 in 4K – koncert; **23.20** Tajemnice Silver Lake – USA 2018, reż.: David Robert Mitchell; **01.50** Co dalej?; **02.25** Wdowy – film, USA 2018, reż.: Steve McQueen, wyk.: Viola Davis, Liam Neeson, Robert Duvall, Colin Farrell; **04.40** Teledyski; **05.20** Tamte lata, tamte dni: Maja Komorowska; **05.52** Zakończenie dnia

TVN

05.20 Uwaga!; **05.35** Ukryta prawda (893); **06.30** Kuchenne rewolucje 9 (5); **07.25** Wszystkiego słodkiego: Tort ombre (34); **07.30** MądrzeJEMY z Katarzyną Bosacką 3 (6); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Na Wspólnej Omnibus 20 (872) – serial; **13.20** Wszystkiego słodkiego: Tort ombre (34); **13.25** MasterChef Junior 7 (8); **15.00** Bunt Omnibus (9) – serial; **17.15** Wszystkiego słodkiego: Deser na ukos (35); **17.25** MądrzeJEMY z Katarzyną Bosacką 3 (7); **18.00** Kuchenne rewolucje 24 (10); **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Miłe wieści 3 (3); **20.05** Mask Singer (10); **21.30** Och, życie! – komedia, USA 2010, reż.: Greg Berlanti; **23.50** Batman: Początek – film przygodowy, USA 2005, reż.: Christopher Nolan, wyk.: Michael Caine, Liam Neeson, Katie Holmes, Christian Bale, Gary Oldman, Cillian Murphy, Tom Wilkinson, Morgan Freeman, Ken Watanabe, Rutger Hauer, Linus Roache; **02.40** Uwaga!; **02.55** Noc Magii; **04.10** Kto was tak urządził; **04.35** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.00** Karate Kid 4: Mistrz i uczennica – film familijny; **10.15** Ewa gotuje (451); **10.55** Samoloty 2 – film familijny, USA 2014; **12.40** Bogaty Dom – Biedny Dom (35); **13.45** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (73); **14.15** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (74); **14.40** Rolnicy. Podlasie (4); **15.45** Więzienie (32); **16.15** Więzienie (33); **16.45** Więzienie (34); **17.15** Więzienie (35); **17.45** Chłopaki do wzięcia (229); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Kowalscy kontra Kowalscy (39); **20.30** Kowalscy kontra Kowalscy (40); **21.00** Madagaskar 2 – komedia, USA 2008; **23.00** Tron: Dziedzictwo – film s.f., USA 2010, reż.: Joseph Kosinski; **01.45** Superfly – film akcji, USA 2018, reż.: X Director, wyk.: Davis Lex Scott, Trevor Jackson, Jason Mitchell, Esai Morales, Jennifer Morrison, Michael Williams; **04.15** Kabaretowa Ekstraklasa; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy” nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 21 IV 2022 r.

Od niedawna Ukraińcy modlą się za swój naród poruszając litanią z muzyką i słowami polskiego jezuitę. Utwór wykonali artyści skupieni wokół projektu „Modlitwa w drodze”.

i muzykiem. Muzyka to mój naturalny język, w którym przeżywam rzeczywistość i ją wyrażam. W myśl maksimy założyciela jezuitów św. Ignacego z Loyoli szukam Pana Boga we wszystkich rzeczach. „Litania za Ukrainę” to moja próba odnajdywania Stwórcy w codziennych trudnych wydarzeniach – wyjaśnia br. Dominik. Utwór przybrał formę modlitwy maryjnej, co jest bezpośrednio związane

Pieśń nadziei

Patryk Lubryczyński



fot. arch. Dominik Dubiel SJ

Autorem „Litani za Ukrainę” jest polski jezuita br. Dominik Dubiel SJ. Pieśń została dobrze przyjęta przez ukraińskich uchodźców, dla których przygotowano napisy w ich języku. Gdy „Modlitwa w drodze” podjęła się produkcji utworu, do jej wykonania jezuita zaprosił swoich przyjaciół, będących zarazem artystami, których wrażliwość muzyczną ceni.

W przedsięwzięciu wzięli udział wokaliści Kasia Bogusz i Rafał Maciejewski, skrzypek Dawid Czernik, akordeonista Mateusz Dudek oraz kontrabasista, producent muzyczny Mateusz Frankiewicz. Całości dopełnia lyric video przygotowane przez Elwirę Ginalską z „Modlitwy w drodze” na kanwie pięknej fotografii Kamili Kansy (Laury Makabresku), której sztukę jezuita podziwia od wielu lat. Tekst modlitwy przełożył na język ukraiński Andrij Dudnyk, a na angielski – br. Piotr Jabłoński SJ i br. Pierce Gibson SJ.

MOTYWY POWSTANIA

– Były dwa motywy powstania „Litani za Ukrainę”. Z jednej strony próbuję mierzyć się z konfliktem zbrojnym, którego moje pokolenie nie doświadczyło tak blisko nas; z drugiej strony wpływ miały moje uwarunkowania życiowe – to, że jestem jezuitą

z decyzją Ojca Świętego o zawierzeniu Ukrainy i Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi.

Br. Dominik opowiada, że skoro Pan Bóg wyposażył go w talent muzyczny i poprowadził przez życie tak, że mógł go rozwinąć, to widocznie chce, żeby w ten sposób komunikował się z Nim oraz opowiadał o tym, co On robi w jego życiu. Próbuje przedstawić drastyczną rzeczywistość wojny, jezuita zaczął zbierać w świadomości trudne obrazy i emocje, które przewijały się w rozmowach z innymi ludźmi, kłębiły się w jego umyśle, aby ostatecznie przekuć to w prostą modlitwę do Boga za wstawiennictwem Maryi.

WOŁANIE DO BOGA

Jezuita podkreśla, że Pismo Święte i cała tradycja chrześcijańskiej duchowości uczy, żeby w chwilach, kiedy doświadczasz zła, wołać do Boga, lamentować, jak mówi psalmista: „wylewać przed Nim swoje serce”. – Takie jest też moje własne doświadczenie życia duchowego, że kiedy nastają momenty ciemności, to próbuję je przeżywać, zwracając się do Boga. Wtedy prędzej czy później w głębi serca odnajduję isierkę pokoju i nadziei, która pozwala zrobić przynajmniej najbliższy krok naprzód – wyznaje br. Dominik Dubiel SJ.

Ciesz się z dobrego odbioru pieśni. Zaznacza, że sama kompozycja nie miałaby takiej mocy, gdyby nie wspaniali wykonawcy, dzięki którym każda jej nutka jest autentycznie głęboką modlitwą. – Słyszałem, że ta pieśń jest już śpiewana w niektórych wspólnotach, że ludzie się nią po prostu modlą. Wiem, że wielu osobom pomaga podobnie jak mnie przeżyć trudny czas i przemienić traumatyczne chwile w głęboką modlitwę. Nie ukrywam, że szczególnie mnie wzrusza, kiedy otrzymuję informację, że litania dotyka serc siostr i braci z Ukrainy – informuje. Nie wyklucza, że uda się jeszcze przygotować wersję śpiewaną litani w języku ukraińskim.



fot. Kamila Kansa

**Matko schodzących do schronów
Królowo zburzonych cerkwi
O Pani drżących ze strachu i zimna
Módl się za nami
Módl się za nami**

**Matko o sercu rozdartym
Królowo zdanych na innych
Pani tracących swe domy i bliskich
Módl się za nami
Módl się za nami**

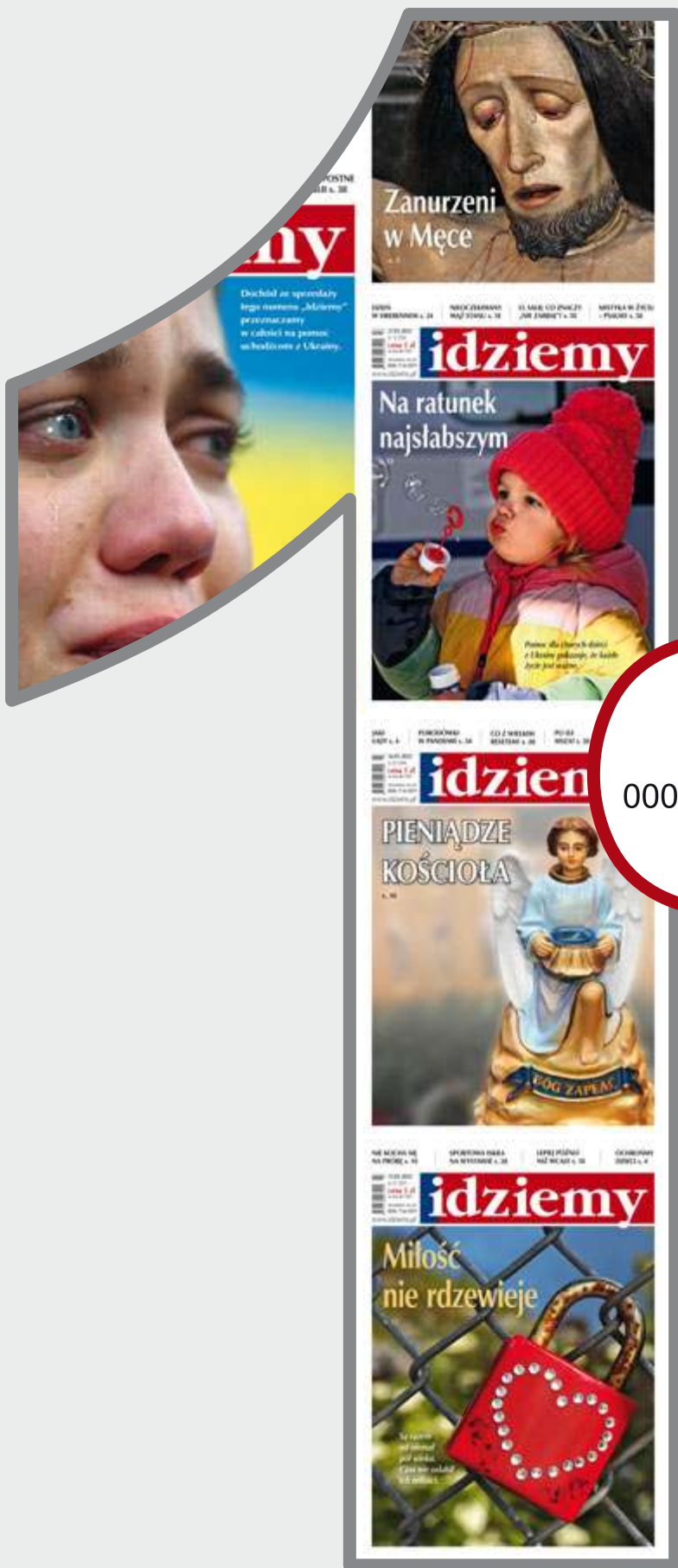
**O Matko Boga-Człowieka
Co cierpi w każdym krzywdzonym
Módl się o pokój dla Twoich dzieci
Módl się za nami (x4)
Módl się za nami
Módl się
Módl się za nami**

**Królowo pokoju
Módl się za nami**

Litani można posłuchać na kanale YouTube „Modlitwy w drodze”.

– Mam nadzieję, że „Litania za Ukrainę” za wstawiennictwem Maryi Królowej Pokoju będzie wnosić w nasz świat przynajmniej odrobinę nadziei, zaufania i ostatecznie pokoju – puentuje br. Dominik.

Dominik Dubiel SJ jest absolwentem jezuitkiej Akademii Ignatianum oraz Akademii Muzycznej w Krakowie. Obecnie studiuje teologię na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim i mieszka w Rzymie. Jest kompozytorem, dyrygentem i pianistą. Współprowadzi Podcast Jezuitki.



KRS
0000 309 499

Z DOPISKIEM
TYGODNIK
IDZIEMY

Przyczyn się do rozwoju Tygodnika Idziemy, przełącz 1% swojego podatku

W zeznaniu rocznym za 2021 r. PIT 37 w pozycji 136 należy wpisać: KRS 0000 309 499,
w pozycji 138 (cel szczegółowy) należy wpisać: TYGODNIK IDZIEMY

PACHNĄ MORSKĄ BRYZĄ



**SMAKUJĄ
JAK PODCZAS
NAJLEPSZYCH
EGZOTYCZNYCH
PODRÓŻY**



**Dostępne
w sklepach
LIDL i ALDI**

